T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KÜTÜPHANE KAYGISI: BİLKENT ÜNİVERSİTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Tezi

Ülkü Ögel

Ankara-2011

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KÜTÜPHANE KAYGISI: BİLKENT ÜNİVERSİTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Tezi

Ülkü Ögel

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Oya Gürdal Tamdoğan

Ankara-2011

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KÜTÜPHANE KAYGISI: BİLKENT ÜNİVERSİTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Oya Gürdal Tamdoğan

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	**İmzası**
Prof.Dr. Fatoş Subaşıoğlu	
Yard.Doç.Dr. Nazan Uçak	
Doç.Dr. Oya Gürdal Tamdoğan	
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Tez Sınavı Tarihi 05.01.2011

Aileme...

ÖNSÖZ

Üniversite kütüphanelerindeki günümüz kullanıcı araştırmalarının çoğu, verilen hizmetler hakkında memnuniyet düzeyleri ile kullanıcıların kütüphane web sitesi ve veri tabanları ile olan etkileşimleri ile bunlara nasıl daha fazla yönlendirilebilecekleri üzerine odaklanmıştır. Bu çalışmalarda, kütüphane kullanıcıların duyguları olan birer varlık olduğu ya da bu duygusal yapının kütüphane kullanımı ve bilgi erişim sürecini nasıl etkileyebileceği konusuna yeterince değinilmemekte ve gereken önem verilmemektedir.

Özellikle üniversite öğrencilerinin, akademik eğitimleri için etkili bilgi sistemlerinin tasarlanabilmesi, bilgi kaynak ve hizmet gereksinimlerinin belirlenmesi yanında, onların kütüphane hizmetleri, bilgi kaynakları ve genel anlamda kütüphane kullanımı ile ilgili fikir ve düşüncelerinin de saptanması büyük önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda konuyu ele alan araştırmacılar, kullanıcıların kütüphane kullanımı, hizmetleri ve kaynakları ile ilgili duydukları ya da duyabilecekleri çekinme duygusunu ve olumsuz fikirleri "kütüphane kaygısı" olarak tanımlamışlardır. Bu teoriye paralel olarak geliştirilen ölçek ile kullanıcılarda - konumuz bağlamında öğrencilerde - kütüphane kaygı durumu ve düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonuçları göstermektedir ki, kütüphane kaygısını taşımakta olan öğrenciler, kütüphaneyi etkili bir şekilde kullanmalarına engel olan zihinsel organizasyonsuzluğu, korkuyu ve endişeyi içeren negatif bir duygu yaşamaktadırlar. Bu duygu, öğrencilerin kütüphane kullanımlarını etkilemekte ve araştırmalarını başarıyla sonuçlandırmalarında büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygı düzeyinin saptanması ve bu duygunun en aza indirilmesi hatta ortadan kaldırılması yönünde çaba gösterilmesi, gerek üniversite, gerek öğrenci, gerekse kütüphane için büyük bir önem taşımaktadır. Yapılan bu çalışmada kütüphane kaygısı teorisi ele alınarak, Bilkent Üniversitesi'nde lisans eğitimi alan öğrencilerin kütüphane kaygısı durumları ve düzeyleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmaya başlayıp sonuçlandırılmasına kadar geçen tüm aşama ve süreçte, eleştirileri ve önerileriyle bana yardımcı olan danışmanım sayın Doç. Dr. Oya Gürdal Tamdoğan'a, sevgili arkadaşım Burcu Tanrıkulu'na, huzur kaynağım Mischa'ya ve canım aileme anlayış, destek ve yardımları için teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ i

İÇİNDEKİLER iii

TABLOLAR LİSTESİ v

I. BÖLÜM: GİRİŞ 1

I.1. Konunun Önemi 1

I.2. Araştırmanın Amacı ve Hipotez 5

I.3. Araştırmanın Alanı, Evreni ve Kapsamı 6

I.4. Araştırmanın Yöntemi 8

I.5. Araştırmanın Düzeni 11

I.6. Terminoloji 12

I.7. Kaynaklar 13

II. BÖLÜM: GENEL PSİKOLOJİDE KAYGI 15

II.1. Kaygı Kavramı 15

II.2. Kaygının Oluşum Nedenleri 21

II.3. Kaygı Türleri 28

II.4. Kaygı Kavramının Olumlu/Olumsuz Etkileri 34

III. BÖLÜM: KÜTÜPHANE KAYGISI 40

III.1. Kütüphane Kaygısı Teorisi ve Gelişimi 40

III.2. Kütüphane Kaygısı Ölçeği 48

III.2.1. Personel ile ilgili engeller 50

III.2.2. Duygusal engeller 53

III.2.3. Kütüphane yapısı ile ilgili engeller 55

III.2.4. Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller 57

III.2.5. Mekanik engeller 59

III.3. Kütüphane Kaygısının Diğer Değişkenlerle İlişkisi 60

IV.BÖLÜM: KÜTÜPHANE KAYGISI KULLANICI ARAŞTIRMASI.....71

IV.1. Amaç, Kapsam ve Yöntem 71

IV.2. Bulgular ve Değerlendirme.....73

IV.2.1. Demografik Özellikler.....…… 74

IV.2.1.a. Lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakülteler.....74

IV.2.1.b. Lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıflar.....75

IV.2.1.c. Lisans öğrencilerinin cinsiyetleri.....76

IV.2.2. Fakülte / Kütüphane Kaygısı İlişkisi.....76

IV.2.2.a. Personel ile ilgili engeller.....…77

IV.2.2.b. Duygusal engeller.....…….98

IV.2.2.c. Kütüphane yapısı ile ilgili engeller.....….125

IV.2.2.ç. Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller.....152

IV.2.2.d. Mekanik engeller.....……171

IV.2.3. Sınıf / Kütüphane Kaygısı İlişkisi.....178

IV.2.4. Cinsiyet / Kütüphane Kaygısı İlişkisi.....185

V. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....186

EKLER.....221

1.Ek Bilkent Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Fakülte Programları İtibariyle Dağılımı (2008-09 ÖğretimYılı)…….……....221

2.Ek Sürekli Kaygı Ölçeği…….....222

3.Ek Library Anxiety Scale (LAS)…….....223

4.Ek Kullanıcı Araştırması Anket Formu…….....225

KAYNAKÇA.....230

ÖZET.....247

SUMMARY.....248

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No.

1. Tablo Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerinin fakülte programları itibariyle örneklem dağılımı 7
2. Tablo Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteler 74
3. Tablo Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar 75
4. Tablo Öğrencilerin cinsiyetleri 76
5. Tablo Kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı 78
6. Tablo Kütüphaneden yardım alma / alamama algısı 80
7. Tablo Rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme ya da alamama algısı 82
8. Tablo Kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulma / bulamama algısı 84
9. Tablo Bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı 86
10. Tablo Kütüphanede rahat ders çalışabilme 88
11. Tablo Kütüphanecilerin bilgilerine güven duyulması 90
12. Tablo Kütüphane kurallarının katı bulunması 92
13. Tablo Kütüphanecilere soru sormaya çekinme 94
14. Tablo Personelin öğrenciyi dinleme ya da dinlememe algısı 96
15. Tablo Kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten utanma 99
16. Tablo Kütüphanede yolunu bulamama 101
17. Tablo Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı 103
18. Tablo Kaynağın yerini bilememe 105
19. Tablo Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilmeme 107
20. Tablo Kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme 109
21. Tablo Sorularla kütüphanecileri sıktığını hissetme 111
22. Tablo Bilgisayar talimatlarının açıklayıcı olup olmaması 113
23. Tablo Kütüphanedeki kaynak türlerini bilmeme 115
24. Tablo Kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmaması 117
25. Tablo Kalabalık ortamdan rahatsız olup olmama 119

26. Tablo Kütüphane fobisi olma / olmama durumu 121
27. Tablo Bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme 123
28. Tablo Kütüphanecilerin cana yakın olup olmadığı algısı 126
29. Tablo Bilgisayarların rahat kullanılabilmesi 128
30. Tablo Kütüphanede güvende hissetme 130
31. Tablo Kütüphanede rahat hissetme 132
32. Tablo Gereksinim duyulan kaynakların mevcut olmaması 134
33. Tablo Kütüphanede suç işlenmesi 136
34. Tablo Gecikme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı 138
35. Tablo Ödünç verme personelinin olumlu / olumsuz yaklaşımı 140
36. Tablo Kütüphanenin temizliği 142
37. Tablo Kütüphanenin aydınlık olma durumu 144
38. Tablo Kütüphanenin sessiz bulunup bulunmadığı 146
39. Tablo Kütüphanede yiyecek/ içecek yasağının çalışmayı zorlaştırması 148
40. Tablo Kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kılması 150
41. Tablo Kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme 153
42. Tablo Araştırma yapmayı öğrenme isteği 155
43. Tablo Kütüphanenin okul hayatında önemli olması 157
44. Tablo Katalog taramada zorluk çekme 159
45. Tablo Veri tabanı taramada zorluk çekme 161
46. Tablo Araştırmada danışılması gereken kişiyi bilememe 163
47. Tablo Kütüphane eğitimini yeterli bulma 165
48. Tablo Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi 167
49. Tablo Bilgi erişim teknikleri ve kütüphane kullanımını bilme ile kütüphane kaygısını yaşama arasındaki bağlantı 169
50. Tablo Fotokopi makinalarının genelde çalışmaması 172
51. Tablo Fotokopide sıra olması 174
52. Tablo Ödünç verme sisteminin ağır olması 176

(Tez Beyan Belgesi)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (05 / 01 / 2011)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Ülkü ÖGEL

İmzası

I. BÖLÜM

GİRİŞ

I.1. Konunun Önemi

Üniversite öğrencileri araştırma yapmak, bilgi gereksinimlerini karşılamak ve çalışmalarını gerçekleştirmek için üniversite kütüphaneleri ile onların kaynak ve hizmetlerinden yararlanmaktadırlar. Bu süreç içerisinde, öğrencilerin bahsi geçen amaçlarını gerçekleştirmek için, üniversite kütüphanesi ile onun hizmet ve kaynaklarından en verimli biçimde yararlanmaları gerekmektedir. Üniversite kütüphaneleri kullanıcıların öncelikle bilgi olmak üzere kütüphaneden talep edebilecekleri diğer gereksinimlerinin karşılanması ile, hizmetlerin etkin bir biçimde programlanması arasındaki bağlantıyı iyi tanıyan kurumlardır (Karakaş, 1999, s. 59). Ancak öğrencilerin araştırmalarını başarılı bir biçimde sonuçlandırmasında ve gereksinimlerinin karşılanmasında büyük bir engel olan kütüphane kaygısının, bireylerin kütüphaneye ve araştırmaya olan bakış açılarını olumsuz etkilediği kanıtlanmıştır.

1972 yılından bu yana ürkmüş, kafası karışmış kütüphane kullanıcıları ile ilgili araştırmalar yapılsa da, 1986'da ilk kez Constance A. Mellon tarafından bu durum tanımlanarak literatürde "Kütüphane Kaygısı" olarak yerini almıştır. Kütüphane kaygısı; kütüphane kaynaklarından ve hizmetlerinden yararlanılarak yapılması gereken bir araştırmanın, belli başlı unsurlara karşı duyulan çekinme, endişe ve korku nedeniyle gerçekleştirilememesi durumudur (Mellon, 1986, s. 161).

Bu doğrultuda, kullanıcıların kütüphane kaygı düzeylerini ölçmek ve gerekli önlemleri alabilmek için Sharon L. Bostick tarafından 1992 yılında "Kütüphane Kaygısı Ölçeği" geliştirilmiş ve bu ölçek, üniversite öğrencilerinin kütüphane kaygı düzeylerinin tespitinde kullanılmıştır. Bu ölçeği oluşturan temel faktörler (personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller), kütüphane kaygısına neden olabilecek unsurların biraraya getirilmesiyle oluşturulmuştur (1992, s. 50). Bu unsurların öğrencilerde ne derecede varolduğunun belirlenmesi ve bunların en az düzeye indirilmesi hatta ortadan kaldırılması, öğrencilerin araştırmalarını başarılı bir şekilde tamamlayabilmelerini ya da kütüphane gereksinimlerini rahatlıkla karşılayabilmelerini sağlayacağı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı ve buna neden olan unsurların tespiti hem öğrencinin, hem üniversitenin hem de üniversite kütüphanesinin başarısı açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Üniversite kütüphanelerinin verdikleri hizmet ve kullanıcılarına sundukları kaynakların büyük bir önem taşıması yanında, yukarıda sayılan unsurların tespitinin de, özellikle hizmet tasarımında, göz ardı edilemeyeceği bir gerçektir. Üniversite öğrencilerinin kütüphane kullanımları ve araştırmalarından istedikleri sonucu almalarına engel olan ve onlarda kaygı yaratan söz konusu unsurlara paralel oluşturulmuş Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Library Anxiety Scale-LAS) aracılığı ile öğrencilerin kütüphane kaygıları ölçme yoluna gidilmektedir. Ölçek 1992 yılında Sharon L. Bostick tarafından, kütüphane kaygısına neden olan unsurların 5 ana faktör olarak biraraya getirilmesi ile oluşturulmuştur. Bu faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- **Personel ile ilgili engeller**, kütüphanecilerin veya kütüphane personelinin yıldırıcı, yaklaşılamaz ve yardım edemeyecek kadar meşgul olması durumuyla ilgili ortaya çıkan kaygı unsurudur.

- **Duygusal engeller**, öğrencinin kendisine olan güvensizliğine paralel olarak kütüphane kaynak ve hizmetlerini kullanmakta kendilerini yetersiz hissetmeleri olarak ifade edilen kaygı unsurudur.

- **Kütüphane yapısı ile ilgili engeller**, kütüphane kaynaklarının bulunduğu yerler, hizmetlerin alınabileceği birimler ve bu birimlerdeki ses, ışık vb. durumlardaki olumsuzluklardan kaynaklanan kaygı unsurudur.

- **Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller**, öğrencilerin kütüphane kaynak ve hizmetlerini nasıl kullanmaları gerektiği konusundaki bilgi eksikliklerinden kaynaklanan kaygı unsurudur.

- **Mekanik engeller**, kütüphanede bulunan elektronik aletlerden kaynaklı olumsuzlukları içeren kaygı unsurudur (Bostick, 1992, s. 54).

Belirli amaçlarla kütüphaneyi kullanan bireylerde; zekâ gelişimi, eğitimde başarı, dil ve iletişim becerisi, etkin ve sosyal bir kişilik oluşturma, eleştirel düşünme yeteneği geliştirme alanlarında yaşamsal katkıları olduğu ve sonunda sosyo-kültürel gelişmeye katkıda bulunduğu söylenebilir (Yılmaz, 2002, s. 442). Bu nedenle kütüphane kullanımının önem kazandığı günümüzde, özellikle üniversite kütüphanelerini mercek

altına alan birçok araştırmacı, bu ölçeği öğrencilere uygulayarak ortaya çıkan sonuçları değerlendirmektedirler.

Üniversite kütüphanelerinin temel işlevi, bilgi gereksinimlerini karşılamada gerekli kaynakları ve hizmetleri sunarak erişimi sağlamak ve bunlardan kullanıcılarının en verimli şekilde yararlanmalarını olanaklı kılmaktır. Bu amaçla yapılan kullanıcı araştırmaları mevcut sistemleri, hizmetleri değerlendirmek açısından önemli olduğu kadar; insanın bilgiyle olan ilişkisini, içsel süreçleri, bilgiyle ilgili davranışların nedenlerini anlamak açısından da önemlidir. Bu çalışmalar sonucu elde edilen bulgular etkili hizmet ve sistemlerin tasarlanabilmesi için gereklidir (Uçak, 2008, s. 22). Bu gerekliliğin gerçekleştirilebilmesinde, kullanıcının duyduğu ya da duyabileceği psikolojik bir engel olan kütüphane kaygısının, en aza indirilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü üniversite kütüphanesi kullanıcı grubunun önemli bir parçası olan ve kütüphane kaygısını taşıyan öğrenciler, kütüphaneyi etkili bir şekilde kullanmalarına engel olan zihinsel organizasyonsuzluğu, korkuyu ve endişeyi içeren negatif bir duygu yaşamaktadırlar. Bu duygu ise öğrencilerin araştırmalarını ve genel olarak kütüphane kullanımlarını başarıyla sonuçlandırmalarında büyük bir engel teşkil etmektedir.

I.2. Araştırmanın Amacı ve Hipotez

Tez çalışmasında, üniversite öğrencilerinin kütüphane genel kullanımları ile bilgi kaynak ve hizmetlerinde kaygı duyup duymadıkları; duyuyorlarsa bunun düzeyi ile ortaya çıkmasında etken olan unsurlar ve ortadan kaldırmak ya da azaltmak için

uygulanabilecek yöntemler, verilecek olan kuramsal bilginin yanısıra Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerini baz alan kullanıcı araştırması (user survey) verileri ile tartışılmaktadır. Bu doğrultuda aşağıda sunulan sorulara yanıt bulunmaya çalışılmıştır:

1. Lisans düzeyinde eğitim gören öğrenciler kütüphane kaygısı yaşamakta mıdır?

2. Kütüphane kaygısının oluşmasına neden olan etkenler nelerdir?

3. Kütüphane kaygı düzeyleri, öğrencilerin eğitim aldığı fakültelere göre değişiklik göstermekte midir?

4. Kütüphane kaygı düzeyleri, öğrencilerin bulundukları sınıflara ve cinsiyetlerine göre değişiklik göstermekte midir?

5. Kütüphane kaygısının meydana gelmesinde, onu oluşturan unsurlardan daha fazla veya daha az etkiye sahip olan var mıdır?

6. Kütüphane kaygısını yaşayan üniversite öğrencileri için, hizmet tasarımları ve farklı uygulamalarla, bu durumu azaltmak ve mümkün olduğu ölçüde ortadan kaldırmaya imkan var mıdır?

Tezin amacı, yukarıda sunulan sorulara teorik ve pratik düzeyde yanıt bulmaktır. Bu doğrultuda araştırma şu hipotez üzerine inşa edilmiştir: “Personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller nedeniyle üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı

oluşmaktadır". Buna bağlı olarak, kütüphanelerde daha niteliksel hizmet sunulması için, kütüphane kaygısını oluşturan nedenleri saptamaya yönelik kullanıcı araştırmalarının yapılması ve elde edilen verilerin değerlendirilerek, hizmet tasarımlarına yönelinmesi gerekmektedir.

I.3. Araştırmanın Alanı, Evreni ve Kapsamı

Araştırmanın alanını, Bilkent Üniversitesi'nde farklı fakültelerde okuyan lisans öğrencilerinin kütüphane ve kütüphane kullanımı ile ilgili ne hissetikleri ve buna paralel olarak düşüncelerinin ortaya konması; varsa kütüphane kaygısını yaşayıp yaşamadıkları ve adı geçen konuda belli değişkenler arasındaki farklılıklarının ortaya koyulması oluşturmaktadır.

Araştırmanın evrenini Bilkent Üniversitesi'ndeki tüm fakültelerde eğitim alan 8468 lisans öğrencisi, evrenden alınan örneklemi ise 136 öğrenci oluşturmaktadır.

1. Tablo Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerinin fakülte programları itibariyle örneklem dağılımı

FAKÜLTE ADI	BÖLÜM ADI	SINIFLAR					
		1	2	3	4	N (ana kitle)	n (örneklem)
FEN FAKÜLTESİ	FİZİK		1	*	*	89	1
	KİMYA	1	1	*	*	115	2
	MATEMATİK	1	1	*	*	107	2
	MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK	1	1	*	1	163	3
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	3	2	2	3	609	10
	ELEKTRİK–ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	2	3	3	2	594	9
	ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	2	3	2	2	582	9
İNSANİ BİLİMLER VE EDEBİYAT FAKÜLTESİ	İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI	*	*	*	--	37	*
	AMERİKAN KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI	*	*	1	1	153	2
	ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ	1	*	*	*	40	1
	FELSEFE	1	*	*	*	48	1
İKTİSADİ, İDARİ VE SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ	İKTİSAT	3	1	2	2	548	8
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER	3	2	2	1	516	8
	SİYASET BİLİMİ	1	2	2	1	355	6
	KÜRESEL VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER	*	*	1	*	47	1
	PSİKOLOJİ	*	1	1	*	113	2
İŞLETME FAKÜLTESI	İŞLETME	4	2	1	3	627	10
EĞİTİM FAKÜLTESİ	İNGİLİZCE ÖĞRETMENLİĞİ	--	--	*	1	36	1
	BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ	*	1	*	*	81	1
MÜZİK VE SAHNE SANATLARI FAKÜLTESI	MÜZİK	*	*	*	1	68	1
	TİYATRO	*	*	1	*	43	1
HUKUK FAKÜLTESİ	HUKUK	3	4	2	1	626	10
GÜZEL SANATLAR, TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESI	İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	2	2	2	1	429	7
	GRAFİK TASARIM	*	1	1	1	167	3
	GÜZEL SANATLAR	*	--	*	*	10	*
	PEYZAJ MİMARLIĞI VE KENTSEL TASARIM	*	1	*	*	87	1
	İLETİŞİM TASARIM	1	1	1	1	223	4
HAZIRLIK OKULU						1955	31
TOPLAM						**8468**	**136**

***** Örneklem seçiminde kullanılan ± 0,05'lik sapma değerler nedeniyle, bahsi geçen bölümlerden öğrenci, örnekleme eklenememiştir.

-- Üniversitede belirtilen dönemler dahilinde, bahsi geçen bu sınıflarda eğitim gören öğrenci bulunmamaktadır.

Araştırmada ele alınan konu, üniversite öğrencilerinin herhangi bir nedenle kütüphaneyi en verimli ve istedikleri biçimde kullanabilmeleri için, belli başlı unsurlar nedeniyle (personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller) duydukları veya duyabilecekleri kaygının tespit edilmesi, azaltılabilmesi ya da ortadan kaldırılması için gerekli teknikler üzerinde düşünmeyi ve çözüm üretimine yönelik alınabilecek önlemler üzerine odaklanmaktadır.

I.4. Araştırmanın Yöntemi

Tezdeki soruları yanıtlamak, varsayımları sınamak için gerekli olan veriler, söz konusu alanda yapılan araştırma, inceleme ve görüşler ile elde edilmiştir. Daha sonra toplanan verilerin hepsi objektif olarak ele alınarak bir senteze varılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda "olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu açıklamaya çalışan inceleme" türü olan betimleme yöntemi kullanılmıştır (Kaptan, 1995, s. 631). Betimleme yöntemi mevcut olayların daha önceki olay ve şartlarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışır. Konunun kavramsal boyutu ile uygulama için gerekli unsurların, birbiriyle olan ilişkileriyle ortaya konması için bu yöntem kullanılmıştır.

Kuramsal bilgiyi desteklemek üzere uygulamaya dayalı veri elde etmek üzere kullanıcı araştırması (user survey) yapılmıştır. Veri toplama tekniği olarak ise, araştırma için seçilen hedef kitleye uygulanacak ve alınan cevaplar doğrultusunda genel bir

değerlendirme yapılmasını sağlayacak olan "anket tekniği" kullanılmıştır (Kaptan, 1973, s. 175).

Araştırmada özellikle öğrencilerin kendi üniversite kütüphanelerine karşı duydukları olumlu ya da varsa olumsuz duyguların neden olduğu kaygı olgusu, kuramsal bilgilerle desteklenerek ortaya koyulmuştur. Kullanıcı araştırması için, Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin hedef alındığı anket uygulaması ile konu pekiştirilmeye çalışılmıştır.

Öncelikle Bilkent Üniversitesi' nde okuyan lisans öğrencilerinin bölüm ve fakültelere göre dağılımları ve sayıları Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Birimi'nden alınmıştır. Daha sonra elde edilen sayıya göre Hülya Çıngı (1994, s. 264)'nın Örnekleme Kuramı adlı yayında bulunan örneklem genişliği tablolarından yola çıkarak 10000'lik kitle genişliği ve %0,05 güven sınırı ile 136 öğrenciye anket yapılmasının (Tabakalı örneklem) uygun olacağı kanısına varılmıştır. 136 kişiden oluşan bu örneklem grubu, öğrencilerin fakülte, bölüm, cinsiyet ve sınıf yüzde payları dikkate alınarak elde edilmiştir (Bkz. 1. Ek).

Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin hedef alındığı anket uygulaması için kullanım izni alınan, 43 maddeden oluşan ve ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerine uygulanan Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Library Anxiety Scale-LAS) temel alınmış; ancak günümüz ülkemiz şartlarına uyarlamak adına bazı maddeler eklenerek, bazılarının da içeriklerinde değişiklik yapılmıştır ve 48 madde ile anket formuna son hali verilmiştir (Bkz. 4. Ek). Kütüphane Kaygısı Ölçeği'ni oluşturan bazı unsurlar içerik itibariyle, her

ne kadar birbirinin tekrarı gibi görünse de, farklı engellerin tespiti için ölçeğin orjinal halinde böyle bir yola gidildiği düşünülmektedir. Bu nedenle ölçeğin orjinal halinden uzaklaşmamak adına ankette bu unsurlara müdahale edilmemiştir.

Ölçek derecelerinin belirlenmesinde, "kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum" gibi ifadelerden oluşan 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Ankette kullanılan ifadelerin anlaşılırlığını test etmek amacıyla 20 Haziran 2009 tarihinde farklı fakültelerde okuyan 5 öğrenci üzerinde pilot bir çalışma yapılmış ve bu öğrencilerden gelen eleştiri ve istekler dikkate alınarak, bazı soruların düzeltilmesi yoluna gidilerek anket formuna son şekli verilmiştir.

Araştırmayla ilgili anket 1 Eylül 2009 – 15 Eylül 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anketin uygulanacağı örneklem grubundaki her grup için, öğrencilerin fakültelerine, bölümlerine, sınıflarına ve cinsiyetlerine göre ayrı ayrı veriler saptanmış ve formlar buna göre ayrılarak belli kodlar ile işlenmiştir. Anketi doldurma süresi ortalama olarak 10 - 12 dakika sürmüştür. Toplam 136 anket kütüphaneye herhangi bir amaçla gelen öğrencilere bölümleri sorularak verilmiş ve aynı anda yanıtlamaları istenmiştir. Bu nedenle dağıtılan anketlerin tamamı (%100) değerlendirmeye alınmış ve anket sorularının yanıtlanması sırasında atlamalar olmamıştır. Anket sonucu elde edilen veriler, gruplara göre ayrı ayrı ve karşılaştırmaya olanak verecek şekilde çapraz soru tabloları ile ifade edilmiş; bulgular ortaya konulmuş

ve değerlendirmeler yapılmıştır. Elbette, tablolarda bazı oranlar her ne kadar yüksek ya da düşük gibi görünsede, bu oranı oluşturan öğrenci sayısının sadece "1" veya "2" olduğu da dikkate alınmalıdır.

5 Ekim 2009 ve 17 Kasım 2009 tarihleri arasında, SPSS 11.5 for Windows (Statistical Packages for Social Science) paket programı ile veri giriş tablolarının oluşturulması ve sonuçların yorumlanması konularında Türkiye İstatistik Kurumu çalışanlarından Ahmet Gül ve Esengül Tanrıkulu'nun görüşleri ile yardımları alınmıştır. Betimleyici analizde sıklık (frekans) ve yüzde (%) kullanılmıştır.

I.5. Araştırmanın Düzeni

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla şunlardır:

I.BÖLÜM: Konunun önemi, araştırmanın amacı ve hipotezi; araştırmanın alanı, kapsamı ve evreni, yöntem; terminoloji ve kullanılan kaynakları kapsamaktadır.

II.BÖLÜM: Kaygı kavramı ve teorisi hakkında bilgi verildikten sonra nedenleri, çeşitleri ve etkilerine değinilmiştir.

III. BÖLÜM: Kütüphane kaygısı teorisi ve gelişimi üzerinde durularak bunu oluşturan beş temel unsur olan "personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller" hakkında bilgi verilmiş ve dünyada birçok üniversite öğrencisi üzerinde denenmiş ve geçerliliği

kanıtlanmış Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Library Anxiety Scale-LAS) hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca konu ile ilgili yapılmış diğer çalışmalara da değinilerek, kütüphane kaygısı teorisi pekiştirilmeye çalışılmıştır.

IV. BÖLÜM: Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen kullanıcı araştırması sonuçlarının bulguları ve değerlendirmeleri verilmiştir.

V. BÖLÜM: Araştırmada varılan sonuçların tartışıldığı ve bu sonuçlar ışığında çözüm önerilerinin oluşturulduğu bölümdür.

Ekler, kaynakça, Türkçe ve İngilizce özet' in sunulmasıyla çalışmamız tamamlanmıştır.

I.6. Terminoloji

Araştırma süresince terminoloji ile ilgili sorunlar yoğun olarak yaşanmıştır. Bu alanda terminolojik çalışmaların yetersizliği, bazı sözcüklere Türkçe karşılık bulmakta güçlük çekilmesine neden olmuştur. Mümkün olduğunca yeni ve alışılmamış sözcükler türetmekten ve kullanmaktan kaçınılarak, sözcüklerin alışılmış karşılıklarının kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Araştırma metninin yazılmasında, Türk Dil Kurumu yayınlarından **Türkçe Sözlük (2005)** ve **İmla Kılavuzu (1996)** kullanılmıştır.

Araştırma içinde geçen bazı terimler ve bunlara ilişkin tanımlamalar aşağıda belirtilmiştir:

Üniversite Kütüphanesi: Öğrenci ve öğretim üyelerinin bilgi gereksinimlerini karşılamak için üniversite tarafından kurulan ve yönetilen bir kurumdur (Prytherch, 2005, s. 718).

Kütüphane Kullanımı: Kullanıcıların gereksinimleri doğrultusunda, kütüphane kaynak ve hizmetlerinden belli amaçlarla ve belli ölçülerde yararlanmaları (Reitz, 2004, s. 417).

Kaygı: Tehlike veya talihsizlik korkusunun ya da beklentisinin yarattığı bunaltı veya tedirginlik; usdışı korku (Budak, 2003, s. 432).

Kütüphane Kaygısı: Kullanıcılar tarafından kütüphaneden bilgi gereksinimlerini karşılama sırasında hissedilen şaşkınlık, korku ve hayal kırıklığı (Reitz, 2004, s. 405).

I.7. Kaynaklar

Konumuzla ilgili basılı ve elektronik ortamda bulunan bilgi kaynaklarını saptayabilmek için kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. 2007 yılı başından bu yana yapılan kaynak taramaları, araştırma sırasında gerek duyuldukça tekrarlanmıştır. Basılı kaynakları saptamak için tarama, Türkiye Bibliyografyası (1990-), Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1990-), ülkemizde alanımızla ilgili temel kaynak olan Türk Kütüphaneciliği Dizin (1952-1992,1993-2000,2001-2007) ve 2008 sonrası tüm sayıları taranmıştır. Çalışmamızda kullanılan yayınlar Bilkent, ODTÜ, Hacettepe Üniversiteleri Kütüphaneleri, ULAKBİM ve Milli Kütüphane'den sağlanmıştır.

İnternet üzerindeki veri tabanları ve e-kataloglar çalışmamız sırasında en çok

başvurulan bibliyografik denetim araçlarıdır. Literatür taraması yapılan basılı ve elektronik kaynaklar şunlardır:

Türkiye Bibliyografyası (1990-) Milli Kütüphane Katalog Tarama http://mksun.mkutup.gov.tr/F adresinden erişilmiştir.

Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1990-) Milli Kütüphane Bibliyografyaları http://makale.mkutup.gov.tr/cgibin/WebObjects/Makale adresinden erişilmiştir.

Bilkent, ODTÜ ve Hacettepe Üniversiteleri kütüphane e-katalogları

EBSCOhost (çevirimiçi veri tabanı)

ERIC (çevirimiçi veri tabanı)

Proquest Dissertations and Theses (çevirimiçi veri tabanı)

Emerald (çevirimiçi veri tabanı)

Science Direct (çevirimiçi veri tabanı)

Social Science Citation Index (çevirimiçi veri tabanı)

Türkiye Tez Kataloğu

Tez düzenine uygunluğu sağlamak açısından, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün Yüksek Lisans Tez Yazım Yönergesi (2010) ve Kaynak Gösterme El Kitabı (Kurbanoğlu, 2004) rehber olarak alınmıştır.

II. BÖLÜM

GENEL PSİKOLOJİDE KAYGI

Kişilik yapısını ve davranışını inceleyen biyoloji, psikoloji gibi birçok uzmanlık alanı, araştırmalarında daima kaygıya yer vermişlerdir. Kimi kaygıyı kişiliği oluşturan ilk, temel güç olarak kabul etmiş; kimisi de kişiliğin yapılanmasında, gelişmesinde önemli rolü bulunan etkenlerden biri olarak değerlendirmiştir. Üzüntü, sıkıntı, korku, başarısızlık duygusu, acizlik, sonucu bilmeme ve yargılanma gibi duygulardan biri veya birkaçını içeren bu duygu, sık sık yaşanıldığı ve bireyin yaşamını etkilediği için tanımlanması, gelişimi, nedenleri, türleri ve olumlu / olumsuz etkilerinin açıklanması konuyu irdeleme açısından önem taşımaktadır.

II.1. Kaygı Kavramı

İnsanın insan olduğunu duyumsamasının ardında düşünebilmesinin yattığı kabul edilse de, yaşadığı duyguların yeri de göz ardı edilmemektedir. Sevinç, öfke, korku ve üzüntü gibi temel duyguların, daha da incelip çeşitlendiği ve insan olduğumuzu duyumsatmada ne denli önemli olduğu bilinmektedir. Bu temel duygulardan olan korkunun, daha yaygınlaşmış ve kaynağı ya da nesnesi kaybolmuş türü, kaygı (anxiety, angst) olarak adlandırılmaktadır (Dağ, 1999, s. 167).

Kaygı (anksiyete) sözcüğünün kökü, eski Yunanca “anxietas” olup, endişe, korku, merak anlamına gelmektedir. XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra edebiyat alanında sık

kullanılan bu sözcük, XX. yüzyılda başta edebiyat olmak üzere diğer güzel sanat alanlarında, bilimde, dinde, felsefede, politikada en çok rastlanan sözcüklerden biri olmuştur. Bu kavrama ilişkin betimlemelere antik metinlerde bile rastlanmaktadır. İlk olarak Çiçero tarafından "kalıcı, sürekli bir endişe eğilimi ve yatkınlığı" anlamında kullanılmıştır (Köknel, 1987, s. 138).

Kaygı, psikoloji ve psikiyatride önemli yer tutan bir kavramdır. Freud'dan bilişsel yaklaşımlara kadar uzanan çağdaş psikolojinin farklı okulları, kaygıyı farklı biçimlerde yorumlamış; biyolojik paradigmanın öne geçmesiyle psikiyatride de kaygının biyolojik bileşenine ilişkin çalışmalar yoğunlaşmıştır (Sayar, 2000, s. 72). Özellikle psikiyatrinin rüştünü ilan ettiği 18. yüzyıldan sonra da kaygı bir çok metinde sıkça rastlanan kavramlardan biri olagelmiştir. Bu yüzyıldan sonra da kaygı kavramına ilişkin oldukça ciddi tanımlara ve açıklamalara rastlanmaktadır (Berksun, 2009).

Beck (2006, s. 48), Lewis (1970)'in çalışmasına dayandırarak, kaygı teriminin Latince bir kelime olan ve kökü anx olan anxius'tan gelmekte olduğunu, kullanım tarihinin 1525'e kadar gittiğini ve "nefesi kesilmek" ya da "boğulmak" anlamına geldiğini de ifade etmiştir.

Öztürk (2004, s. 50), nesnesi bilinmeyen bir duruma ya da kişiye karşı duyulan merak, tasalanma, endişe duygusu olarak tanımlanan anksiyete duygusunu karşılamak için kimilerince "kaygı" sözcüğünün yeğlenmekte olduğunu, kimilerince ise "bunaltı" sözcüğünün tercih edildiğini belirtmiş; günlük dilde ise kaygı kavramının, daha çok

endişe yerine bilinçli kuruntular için kullanılmakta olduğunu ifade etmiştir.

Yapılan bir başka tanım kaygıyı, güçlü bir istek ya da dürtünün amacına ulaşamayacak gibi göründüğü durumlarda beliren tedirgin edici bir duygu olarak nitelendirmektedir (Gültekin, 2005, s. 171).

Türkçe' de halk dilinde bu duyguyu yansıtabilecek bunalmak, bunaltı, bungunluk, bun basması, daralma, sıkıntı gibi sözcükler bulunmaktadır. Ancak kaygı kavramının günlük dilde bu şekilde sıradan kullanımı, ülkemizdeki psikiyatri uzmanlarını, bunun yerine orijinal terimin (anxiety) Türkçeye benzer biçimindeki *anksiyete* olarak kullanmaya zorlamakta ancak bunun da dilimize uymamasını dikkate alan bazı uzmanlar da *kaygı* terimini tercih etmektedir (Dağ, 1999, s. 168).

Kaygı, tehdit veya tehlike karşısında duygusal, davranışsal ve fiziksel alanlarda otomatik olarak ortaya çıkan birtakım değişiklikler ve bunların öznel yaşantılarını tanımlamak için kullanılan bir terimdir ve gündelik hayatımızın kaçınılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle Büyüköztürk (1999, s. 29), kaygının tanımını bir tehdit altında hissedilen korku ve gerginlik durumu olarak ifade etmiştir.

Genelde kaygı, korku ve stres ile birlikte ele alındığında, insanın hayatta kalması ve soyunu sürdürmesi açısından doğal hatta vazgeçilmez bir tepki olarak değerlendirilebilir. Kaygı, korku ve stres tepkileri, insanın belli amaçlar doğrultusunda hareket edebilmesini ve kendini tehlikelere karşı korumasını sağlar. Bilindiği gibi stres tepkisi, tüm canlılarda normalde tehdit ve / veya tehlike karşısında savunma ya da

saldırı amaçlı bir davranışın ortaya konması için bir destek olarak kullanılır. Kaygı, bir yaşantı olarak umut yaşantısının tam tersi bir yapıya sahiptir. Umut, gelecekten olumlu şeylerin beklendiği bir ruh hali ise, kaygı da gelecekten olumsuz şeylerin beklendiği, belirsizlikle de derinleşen nahoş bir ruh halidir (Berksun, 2009).

Köknel (1986, s. 168), kaygının nedeni bilinmeyen bir korku durumu olduğunu belirtmiştir. İnsan her an belirsiz bir tehlike ya da felaket ile karşılaşacağını düşünüp kendini tedirgin, gergin, sıkıntılı bir bekleyiş içine sokmaktadır. Bu nedenle Köknel kaygıyı, bir beklenti, istek ya da güdünün iç ve/veya dış nedenlerle engellenmesi sonucu ortaya çıkan duygusal yaşantı olarak nitelendirmektedir.

İnsanlık tarihi boyunca en sık kullanılan kavramlardan biri olan kaygının, değişik araştırmacılar tarafından pek çok tanımı yapılmış ve kaygı hakkında birçok kuram geliştirilmiştir. Kaygı kavramı, psikoloji alanına yüzyılın ilk yarısında girmiş, bu alanda çalışmalar 1940'lı yıllardan itibaren başlamıştır. Böylelikle psikoloji alanında "kaygı çağı" başlamıştır. Bu çağı yaşayan insanlar, günümüzde tıp ve psikoloji alanlarının temel araştırma konularından birini oluşturmaktadır (Köknel, 1987, s. 139).

Ruh bilim alanında "kaygı" sözcüğünü ilk kullanan ve bunu bir kavram olarak tanımlayarak nedenlerini araştıran kişi Sigmund Freud olmuştur. Geçtan (1984, s. 39), Freud (1926)'un çalışmasına dayandırarak kaygının fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlama ve yaşamı sürdürebilme

işlevlerine katkıda bulunduğunu ve normal derecedeki kaygının yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olduğunu ifade eder.

Amerikalı fizyolog Walter Bradford Cannon (1927, s. 85) kaygının, dengeleşimi bozacak tehlikelere karşı bir tepki ya da bozulan dengelişimi yeniden düzenleme çabalarının başarısızlığa uğraması sonucu ortaya çıktığını ifade etmiştir.

Alfred Adler (1956, s. 117) ise, kaygının insanların güçsüz, yetersiz kaldıkları durumlarda ortaya çıkan duygulanım olduğunu ve aşağılık duygusu içinde yeraldığı görüşündedir.

Bir başka kaygı tanımı ise tehdit edilen, meydan okunan güç bir ortamda, bireyin kendisini yetersiz görmesi olarak Sarason ve Seymour (1960, s. 33) tarafından, yapılarak; bireyin, yüz yüze geldiği bu durum süresince kişisel yetersizliklerinin istenmeyen sonuçlarına odaklandığını belirtmişlerdir.

Spielberger (1972, s. 203), stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan duygusal ve gözlenebilir tepkileri kaygı olarak tanımlamış ve bu kavrama ait şu özellikleri sıralamıştır:

- Kaygı, geleceğe yönelik endişe durumudur.
- Bu duygulanım durumunun duyumsanması, insana elem verir.
- Sinir sisteminde gerginlik yaratır.

Kaygı kavramı üzerinde durarak bu konuya en fazla katkı sağlayan Karen Horney (1986, s. 39), korku ile kaygıyı birlikte kullanmış; bunların tehlikeye karşı hissedilen duygusal tepkiler şeklinde tanımlanabileceğini ifade etmiştir. Fakat korku ile tehlike arasında anlamlı bir ilişki varken, kaygı ile tehlike arasında böyle bir bağlantının olmadığını belirtmiştir. Horney, içgüdüsel dürtülerin varlığa karşı geliştirilen korkudan çok, baskı altına alınmış dürtülere karşı duyulan korku sonucu kaygının oluştuğuna inanır. Kendisi aynı zamanda, insanın doğa güçleri ve ölüm karşısındaki çaresizliğinin kaygıya yol açtığını belirterek, bireyde doğduğu andan itibaren varolan "temel kaygı" kavramını tanımlamıştır.

Clifford Morgan (1999, s. 424) ise, kaygıyı daha basit bir açıklama ile "nesnesi olmayan belirsiz korku" olarak ifade etmiştir.

Amerikan Psikiyatri Birliği ise kaygı tanımını şu şekilde vermiştir: "Kişiliğin bilinçli bölümünde hissedilen ve ortaya çıkan tehlike sinyalidir. Bu tehdit, kişiliğin içinde, dış ortamdan bağımsız veya bağımlı olarak üretilir" (APA web site, 2010).

Ülkemizde de kaygı konusunda tanımlamalar yapılmıştır. Örneğin Öner (1977, s. 43), kaygı konusunda ayrıntılı araştırmalarda bulunmuş ve kaygıyı "bireyin tehlikeli ya da tehdit edici olarak algıladığı, etkilerinin hoş olmadığını umduğu çevresel kaynaklı bir uyarıcıya bağlı olarak oluşan bir ruh hali" olarak tanımlamıştır (Akkaya, 1999).

Bir başka tanımda ise, temel bir ihtiyacın karşılanamaması durumunda oluşan rahatsız edici, gergin duygu kaygı olarak ifade edilmiştir (Baymur, 1989, s. 96).

Çatalbaş (1999, s. 13) ise, kaygının sorunun ne olduğunu bilmeksizin duyulan belli belirsiz bir korku olmakla beraber, hoş olmayan düşünce ve hisleri otonom sinir sistemi tarafından kontrol edilen bedeni, değişikliklerle birleştiren duygusal bir durum olduğunu belirtmiştir.

Kaygının korkudan daha az şiddetli, buna karşılık daha uzun süreli olduğunu belirten Cüceloğlu (2000, s. 277) kaygı için, sonunun ne olduğunu bilmeksizin duyulan belli belirsiz bir korku durumu olarak tanımlama yapmıştır.

Yukarıda sunulan tüm görüşler ışığında; kaygının birey için hoş olmayan ve sıkıntı veren bir duygu olduğunu söylemek mümkündür. Kaygının temelinde belirsizlik yani, "bilinmeyen" yatmaktadır.

Görülmektedir ki, kaygı kavramı günümüze kadar birçok kez farklı açılardan ele alınarak tanımlanmaya çalışılmıs ve görüşler belirtilmiştir. Günümüzde oldukça sık yaşanan ve bireyin hayatını birçok yönden etkileyen bu durumun, kütüphane kullanımında da ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu nedenle öncelikle kaygı kavramına açıklık getirilerek kütüphane kaygısı teorisine zemin hazırlanmak istenmiştir.

II.2. Kaygının Oluşum Nedenleri

Bazı düşünürler ve bilim adamları, içinde yaşadığımız XX. yüzyılı "Kaygı Çağı" ve bu çağın hastalığını ise "stres" olarak nitelendirmektedirler. İnsan, başta doğanın

egemenliğinden kurtulmak için teknolojiyi geliştirmiş ancak bu kez kendi yarattığı uygarlığın tutsağı durumuna gelmiştir. Bu tutsaklık, onun insan olarak dünya içindeki yerini ve kimliğini yitirmesine yol açmıştır. Bireyler yabancılaşmış, yalnızlaşmış, insanlarla yakın ilişkiler kuramaz duruma gelmiştir. Bunun yanında teknolojinin büyük bir hızla ilerlemesi sonucunda toplumlar, kültürel farklılıklar gösterdiği gibi bir toplumda aynı kültüre sahip üyelerin aldığı eğitim, sosyal ve ekonomik düzey gibi özelliklerin de farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılaşma günümüz insanının duyduğu kaygıyı giderek artırmaktadır. Çünkü günümüzdeki ilerlemeler ve değişimler, baş döndürücü bir hızla sürmektedir ve değişimlere uyum sağlamak, güçlüklerle başedebilmek için çaba içinde olan insanın engellerle karşılaşması sonucu kaygı ortaya çıkmaktadır. Kaygının artması kişinin geleceği hakkında ne yapacağını bilememesine, karar verememesine yol açmakta ve başına kötü bir şey geleceğini sanması gibi yersiz korkular hissetmesine neden olmaktadır (Akkaya, 1999).

Psikolojide, insanın duyduğu nesnesi belirsiz korkunun "kaygı" olarak adlandırıldığı ve biyolojik olarak hayvanların yaşamda kalma dürtülerinin bir sonucu olan korkunun yerine geçmiş bir duygu olduğu sayıltılanan kaygının kaynağının, kimilerince kişiliğin bilinçdışı derinliklerinde görüldüğü, kimilerince doğuştan gelen mizacın bir parçası olarak kabul edildiği, kimilerince öğrenilmiş bir tepki biçiminde formüle edilirken, kimilerince de varoluşu duyumsamanın bir aracı ya da sonucu olarak düşünüldüğü anlaşılmaktadır (Dağ, 1999, s. 172).

Yapılan birçok araştırmada, kaygının oluşumunda ve kaygı düzeyinin değişiminde kalıtsal miras, cinsiyet, bedensel yapı, mizaç, duygu durumu, zeka, toplumsal rol ve statü, karakter, yaratıcılık gibi bazı kişilik durumlarının rol oynadığı ortaya konmuştur (Köknel, 1993, s.124).

Bu konuda araştırma yapan bilim adamlarından biri olan Sullivan (1956, s. 96) kaygının, bireyin ilişkilerinde sorun yaratan bir durum olduğunu ifade etmiş ve insanların başkaları karşısındaki başarısızlıklarından kaynaklandığını ileri sürmüştür. Kendisi kaygının nedenlerini şu şekilde sıralamıştır:

a) Kaygının nedenlerinin başında kişinin yetişmesinde etkili olan ilişkiler vardır.
b) Bulaşıcı olan kaygı anneden çocuğa "empati" yoluyla geçer.
c) Hatalı tutumlar, kaygının yanı sıra çocukta korku ve güvensizlik duygularının da yerleşmesine neden olur.
ç) Eğitimde kullanılan ceza yöntemlerine eğer ana-babanın itici davranışları eşlik ederse çocukta korku ve kaygı gelişir.
d) Tutarsızlık kaygı yaratır. Birbirine karşıt düşen istek ve öğütler çocuğu şaşırtır.
e) Bireyin ilk toplumsallaşma deneyimleri kaygı yaratan etmenlerdendir.

Alfred Adler (1956, s. 303) ise, kaygıya kişinin toplumla bağlarını kaybetmiş ve aşağılık duygusu hissetmesinin neden olduğunu belirtmiştir. Bundan acı çeken, eksiklik

duyan kişi, üstünlük ve güvenlik kazanmak amacını güder; bunun için de kaygı ile başkalarını kontrole yönelir.

Psikanalist ve sosyolog olan Erich Fromm (1973, s. 60) yaptığı çalışmada, kaygının kaynağında, insanın çaresizliğinin ve çevreye yabancılaşmasının bulunduğunu; yalnız kalma korkusu sonucu da kaygı duyduğunu belirtmiştir. Bununla beraber kaygının, kültür ürünü olduğunu; çağımız insanının bireycilik, özgürlük, yabancılaşma ve yalnızlık sorunlarından kaynaklandığı sonucuna varmıştır.

Hangi sosyal ortamın nasıl algılanacağını, içinde yetiştiğimiz kültür bize öğretir. Bu nedenle, hangi ortamın hangi tür kaygıyı yaratacağı, bir kültürden diğerine farklılık gösterebilir. Ancak bütün toplumlar için geçerli sayılabilecek aşağıdaki genellemelere de gidilebilir:

1- **Desteğin çekilmesi:** Alışılagelmiş çevrenin, durumun, nesnenin ortadan kalktığı durumlarda kaygı duyulabilir.

2- **Olumsuz bir sonucu beklemek:** Olumsuz durumların veya sonuçların ortaya çıkacağının düşünüldüğü durumlarda kaygı duyulabilir.

3- **İç çelişki:** İnanılan ve önem verilen bir fikir ile yapılan davranış arasında bir çelişki ortaya çıktığı zaman kaygı duyulabilir.

4- **Belirsizlik:** Gelecekte ne olacağını bilmemek, insanlar için en belli başlı kaygı nedenlerinden biridir. İlerde olumsuz türden olayların yaşanacağını bilmek, ne

> olacağını hiç bilmemeye yeğlenir. Tarih içinde insanoğlunu düşünmeye ve keşfetmeye iten nedenlerden biri, belirsizliği kaldırmak güdüsü olmuştur. İnsanoğlunun belirsizliği ortadan kaldırmak için sosyal kurumları ve kültürü, bilim ve teknolojiyi yarattığı söylenebilir (Cüceloğlu, 2000, s. 277).

Belirtilen bu genellemeler dışında, bireyin kaygılı olmasında cinsiyet, kalıtım, yaş, aile ve başarı durumu da rol oynamaktadır. Cinsiyetin kaygı oluşumunda bir etken olarak görülmesine paralel olarak, kaygı düzeyinin de cinsiyete göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan araştırmalara göre kadınların kaygı düzeylerinin erkeklerin kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, kadınların daha duygusal bir yapıya sahip olmalarından kaynaklanabilmektedir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 1999, s. 16). Kadınlar, erkeklere oranla psikolojik açıdan daha sorunlu olarak düşünülebilir. Çünkü kadınlar, geleneksel toplum yapısının değerlerine bağlı olarak daha fazla baskı altına alınmaktadır. Etraftan çekinmeleri, kendi özgüçlerine güvenmemeleri ve ebeveynlerin ekstra çabası ile baskısı da söz konusudur. Günlük yaşantıda da görüldüğü gibi, erkeklerin yaşantıları ile kadınların yaşantısı arasında fark vardır. Erkekler toplumun değerleri doğrultusunda daha "serbest" bir yaşantı sürdürürken, kadınlar ise baskı altına alınmıştır. Bu da kadınları rahatsız etmekte ve onlara bazı haklarının ellerinden alındığını hissettirmektedir. Bu nedenle, erkeklerin toplumda aldıkları yaşam doyumunun kadınlara oranla daha fazla olabileceği gibi, kadınların yaşadıkları yabancılaşmanın, sıkıntıların, engellemelerin ve kaygıların o oranda fazla olacağı beklenebilir (Akkaya, 1999).

Kaygı ile cinsiyet arasındaki ilişkilere yönelik araştırmalarda psikiyatrik örneklemler alındığında, kadınlarda kaygı düzeyinin, erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu; öğrenci grupları ele alındığında ise cinsiyetler arasında bir farklılık olmadığı görülmüştür (Öner, 1977).

Tüm bu görüşlere paralel olarak yapılan araştırmalarda toplumun %7'sinde kaygı duygusunun yaşandığı ve kadınlarda erkeklere oranla iki kat daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir. Bu durumun ise sadece %30'unun kalıtsal nitelikte olduğu belirlenmiştir (Leahy, 2009, s. 117).

Yaş ise kaygıyı etkileyen diğer önemli bir faktördür. Her yaş düzeyinde kaygının şiddeti veya sürekliliği değişir. Özellikle yaşa bağlı olarak hayattan beklentilerin artması, gerçeklerin daha iyi farkına varılması ve sorumlulukların artması kaygı düzeyinin yaşla birlikte artabileceğini düşündürmektedir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 1999, s. 16).

Kaygının kökeni, bireyin çocukluk yaşantılarına dayanır. Bu yaşantılar, çocuğun ailesi ve öğretmenleri gibi yetişkinlerle olan ilişkilerini içerir. Ayrıca çocuğun kaygılı bir insan olarak gelişmesine neden olan bir başka unsurda, çocuğa karşı reddedici ve küçük düşürücü tutumlar ile alaycı tavırların sergilenmesidir (Geçtan, 1988b, s. 66).

Kaygının kökeninin, çocukluk yıllarına kadar gittiği düşünülecek olursa, aile de bireyin kaygılı bir yapıya sahip olmasında büyük role sahiptir. Kaygı bulaşıcı bir duygu olduğundan çocuğun çevresindeki kaygılı insanların (anne-baba veya öğretmeni gibi

otorite figürlerinin) varlığı ve bunların çocuk tarafından algılanması veya özdeşim kurulmasıyla gelişebilmektedir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 1999, s. 16).

Bu güne kadar bireylerin akademik başarılarıyla kaygı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara göre, akademik başarıları ve kaygı kavramı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan birçok araştırmaya göre, akademik başarı durumları düşük olan bireylerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 1999, s. 18). Sözel bölümde okuyan öğrencilerin kaygı düzeyinin düşük olması beklenirken, Akkaya (1999)'nın yaptığı çalışmada sözel bölümde okuyan öğrencilerin kaygı düzeyleri ile sayısal bölümde okuyan öğrencilerin kaygı düzeyi arasındaki farkın önemli olmadığı görülmüştür.

Lewitt'e (1967, s. 74) göre, birey kendi beceriksizliklerini ya da yetersizliklerini algıladığında, yaşamını sürdürmek ya da korumak için başkalarına bağımlılık derecesini anlamaya başladığı zaman kaygı ortaya çıkmaktadır.

Hançerlioğlu (1988, s. 225) ise çalışmasında, günlük yaşamda karşılaşılan kaygı yaratan durumları, altı temel grup içinde toplamıştır:

1. Alışılmamış bir durum, çevre, nesne, kişi ya da engelle karşılaşıldığında sıklıkla kaygı duyulur.
2. Belirli bir nesnenin yarattığı korku sonucu kaygı duyulmaktadır.
3. Belirli bir nesne olmaksızın nesneyi tasarlamak kaygı yaratmaktadır.
4. Zorlu düşünce ve korkular kaygıya neden olmaktadır.

5. Doğal afetler, umulmadık olaylar ve felaketler sonunda kaygı duygusu yaşanmaktadır.
6. Ruhsal hastalıklara kaygı eşlik edebilmektedir.

Son 20 yılda, kaygının oluşumunda biyolojik etkenlerin oynadığı rolün daha çok olduğu ve önem kazandığı görülse de, bunun yanı sıra çevresel olayların da etkili olduğu saptanmıştır (Davison, 2003, s. 39). Özellikle yukarıda da vurgulandığı üzere, aile ve okul yaşamı ile bu dönemlerde yaşanan çevresel olaylar, bireydeki kaygı yapısının şekillenmesinde büyük role sahiptir.

Birçok faktörün tek başına ya da biraraya gelmesinden kaygının meydana geldiği görülmektedir. Kütüphane hakkında bireyin sahip olduğu / olacağı genel yargılar, bireyde kaygı hissi olarak ortaya çıkabilmektedir. Yukarıda bahsi geçen birçok unsurun da, özellikle çevresel olayların, kütüphane kaygısının meydana gelmesinde etken rol oynadığı söylenebilir. Bu nedenle öncelikle kaygıyı oluşturan etmenlere değinilerek bir sonraki bölümde ele alınacak kütüphane kaygısı ile ilişkilendirilmesi yoluna gidilmiştir.

II.3. Kaygı Türleri

Genel anlamda kaygı, insan yapısında mevcut, çevresel ve psikolojik olaylara gösterilen bir duygusal tepki olarak tanımlandığında, bunun evrensel ve normal bir duygu olduğunu kabul etmekte güçlük çekilmektedir. Dar anlamda ise kaygı, "kaynağı ve başlangıcı bilinçsiz olmasına rağmen bilinçli bir şekilde hissedilen, beraberinde bazı fizyolojik değişmelerin de görüldüğü hoş olmayan bir yaşantı" olarak tanımlandığında,

ne derecede evrensel ve yaygın olursa olsun, bu duygunun normal olduğunu kabul etmekte güçlük çekilmektedir. Nitekim, kaygı yaşantısının hoş olmama özelliği, onu olumsuzlaştırmış ve normal davranışlardan çok, normal olmayan davranışların kökenine yerleştirmiştir (Baran, 2000, s. 60).

Kaygı, bireyin yaşadığı geçici duruma bağlı olabileceği gibi, içten kaynaklanan ve süreklilik taşıyan bir nitelikte de olabilir. Bu nedenle Spielberger, Gorsuch ve Lushene (1970, s. 104) tarafından iki faktörlü "kaygı kuramı" oluşturulmuştur ve "durumluk kaygı" ve "sürekli kaygı" olmak üzere iki başlıkta ele almışlardır. Belirli bir uyarıcı ya da kendisi için tehlikeli durumlar nedeniyle meydana gelen ve genellikle her bireyin yaşadığı geçici, duruma bağlı kaygıyı durumluk kaygı; güvenliği tehdit eden bir durumdan ve ya bir problemden dolayı ortaya çıkan ve bunların bitmesinden sonra da çok uzun süre devam eden kaygıyı ise sürekli kaygı olarak tanımlamışlardır.

Durumluk kaygı, tehlikeli olarak adlandırılan durumlar öncesinde veya olaylar sırasında ortaya çıkan, çoğunlukla mantıklı nedenlere bağlı ve nedeni başkaları tarafından da anlaşılabilen kaygıdır (Öğüt, 2000, s. 20). Bu kaygı türü, bir süre çözülemeyen bir problem ya da doyurulamayan bir gereksinim sonucunda ortaya çıkarak; bireyin içinde bulunduğu stresli koşullarda huzursuz, endişeli ve karamsar olması durumu olarak kendini gösterir. Bu tür kaygı, bireyde tehlike ya da tehdit durumlarında, çevresel koşullar karşısında oluşan; problem çözülünce ve gereksinim giderilince kendiliğinden ortadan kalkan tepkilerdir. Ancak bu tür kaygı, devam ettiği süre açısından ve bireyde yarattığı rahatsızlık bakımından önemlidir. Kaygı kısa süre

devam etmiş ise, insana fazla zarar vermeden kaybolmaktadır. Bu aslında her insanda zaman zaman görülen bir durumdur. Ancak kaygı birkaç hafta ya da daha uzun süre devam etmiş ise, bu tür kaygı insana zarar verebilir (Çatalbaş, 1999, s. 40).

Literatürde "seçkili kaygı" olarak da geçen durumluk kaygısında birey, içinde bulunduğu baskılı durumlarda, benliğin tehdit edildiği zaman duyulan, fakat tehdit durumu kaybolur kaybolmaz yok olan tedirginlik ve mutsuzluk hali yaşamaktadır. Durumluk kaygı, korkuya benzer bir olaydır ve bireyin korktuğu durum bellidir (Köknel, 1986, s. 21).

Sürekli kaygı ise, insanın güvenliğini tehdit eden bir durumdan ve bir problemden dolayı ortaya çıkıp çok uzun süreli devam eden kaygıdır. Kişinin kaygı yaşantısına olan yatkınlığı, kişiye ait bir vasıf olarak var olmakta ve çeşitli durumlarda daha fazla hissedilmekle beraber hayatın bütününü kaplamaktadır. Bu tip kaygıda, içten kaynaklanan, kişinin huzursuzluk, karamsar olma, strese aşırı duyarlılık, endişe duyma, yaygın coşkusal tepkilerde bulunma eğilimi söz konusudur. Böyle bir kişide, gerçek tehlike ile uyuşmayan tepkiler de ortaya çıkmaktadır. Kişi, öz değerlerinin tehdit edildiğini düşünerek, içinde bulunduğu durumları stresli olarak yorumlamaya başlar ve insanı etkisi altına alarak, onun gittikçe uyumsuz hale gelmesine yol açar; hatta bireyin akıl sağlığının bozulmasına neden olur. Genellikle başkalarına bağımlı, kendilerine güven duygusu düşük, mutsuz ve huzursuz özellikleri ile dikkati çeken yüksek kaygılı bireylerin, sürekli kaygısı düşük olan bireylere oranla daha çabuk ve daha sık durumluk kaygı reaksiyonları göstermeleri beklenmektedir (Çatalbaş, 1999, s. 41).

Sürekli kaygı, durumluk kaygıya oranla durağan ve süreklidir. Kaygının şiddeti ve süresi kişilik yapısına göre değişir. Kişilik yapısının kaygıya yatkın olması, sürekli kaygı düzeyini etkiler (Köknel, 1987, s. 142).

Kuram çerçevesinde durumluk kaygı, bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissettiği, geçici olarak yaşanan öznel bir korkudur. Bireyin gerilim ve huzursuzluk duygularının göstergesi olarak terleme, titreme, kızarma gibi fizyolojik belirtiler de görülebilmektedir.

Sürekli kaygı ise, bireyin kaygı yaşantısına olan yakınlığı olarak ele alınmaktadır. Sürekli kaygıda nötr olan durumlar tehlikeli ve tehdit edici olarak algılanmakta ve bu durum bireye rahatsızlık vermektedir. Bu bağlamda sürekli kaygı, bir kişilik özelliği olarak değerlendirilmektedir. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan kişiler, stres verici durumlara daha güçlü tepkilerde bulunarak gerginlik, kızgınlık ve endişe gibi duygular yaşarlar. Bu kişiler daha kolay incinebilen ve daha fazla karamsarlık yaşayan kişiler olarak tanımlanmaktadırlar. Watson ve Clark (1984, s. 465), sürekli kaygı düzeyi yüksek bireylerin, özellikle kişiler arası ilişkilerinde öz saygılarına yönelik tehdit geleceği ile ilgili kuşkularının olduğunu belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak, sürekli kaygı düzeyi yüksek kişiler, düşük kaygılı bireylere göre durumluk kaygıyı daha sık ve yoğun olarak yaşamaktadırlar.

Durumluk kaygıda toplumsal düzeyde reddedilme, eleştiri, başarısızlık, acıya ilişkin tehdit gibi belli uyarıcı durumlar önem kazanmaktadır. Sürekli kaygıda ise, bireyin,

tehdit edici durumlara maruz kalması ya da bazı kişilik özelliklerine bağlı olarak çok çeşitli durumların tehdit edici olarak algılanması söz konusudur (Başaran, 1988, s. 113).

Görüldüğü gibi durumluk kaygı, belirli koşulların tehdit edici olarak algılanması şeklinde tanımlanırken; sürekli kaygı, bireyin her ortamı genelde kaygı verici olarak algılaması ve yaşaması anlamı taşımaktadır (Börü, 2000, s. 5).

Spielberger (1972, s. 490), yaptığı incelemeler sonucunda, bireyde sürekli kaygı düzeyinin yüksek olması, durumluk kaygı düzeyini yükseltirken; durumluk kaygı düzeyinin yükselmesi ve süresinin uzamasının da, sürekli kaygı düzeyini yükselttiği kanısına varmıştır. Bu da durumluk ve sürekli kaygı durumu arasında durmaksızın süren iletişim ve etkileşim olduğunu gözler önüne sermiştir.

Geçtan (1988a, s. 161), Freud (1926)'un çalışmasına dayanarak, kaygının üçe ayrıldığını belirtmektedir: Nevrotik kaygı, törel kaygı ve gerçek kaygı. Freud nedeni belli olmayan bir yılgı tepkisi biçiminde yaşanan ve her zaman mantık dışı olan nevrotik kaygıyı, kökenini yetişkin yaşamdan ziyade bebeklik ve çocukluk yıllarının yaşantılarından aldığını belirtmiştir. Ego'da utanç ya da suçluluk duygusu yaratan törel kaygının, özellikle süper egonun vicdan diye bilinen bölümü tarafından onaylanmayan durumlarında ortaya çıktığını ifade etmiştir. Gerçek kaygıyı ise; fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyaran ve gerekli uyumu sağlama ve yaşamı sürdürebilmesine katkıda bulunan kaygı türü olarak tanımlamıştır. Ona göre, normal insanın duyduğu kaygı, nevrotik kaygıdan hem yoğunluğu hem de niteliği bakımından

farklıdır. Günlük yaşamdaki kaygı "gerçekçi" kaygıdır ve mantıklı, anlaşılır olmasıyla nevrotik kaygıdan ayrılır; çünkü gerçekçi kaygı tehlikenin algılanmasıyla oluşur. Kaygı, fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlayabilme ve yaşamı sürdürebilme işlevlerine katkıda bulunur. Ama kaygı, nevrotik kaygıda olduğu gibi mantığa aykırı özellik halini alırsa, normal dışı davranışların kökeni olmaktadır.

Kaygının ölçülmesi durumunun literatüre 1950'li yıllarda girdiğini söyleyebiliriz. 1951 yılında öğrenme psikoloğu Taylor'un, gözkapağının hareketlerini koşullanma yoluyla incelerken yaptığı bir deney sırasında, bireyin kaygısını ölçmesi durumu ortaya çıkınca, "Taylor Açık Kaygı Ölçeği" geliştirilmiştir. Daha sonraları durumluk kaygı ve sürekli kaygı olarak iki kaygı türünün saptanması ile çeşitli bilim adamları bu kaygı türlerini ölçmek için türlü ölçekler geliştirmişlerdir (Bindak, 2005).

Sürekli Kaygı Ölçeği Spielberger, Gorsuch ve Lushene (1970, s. 110) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte, bireylerin içinde bulundukları durum ve koşullara bağlı olmaksızın, genel olarak nasıl hissettikleriyle ilgili 20 madde yer almaktadır (Bkz. 2. Ek). Bu maddeler sıklık derecesine göre, 4 basamaklı bir ölçek (1: hemen hiçbir zaman, 2: bazen, 3: çok zaman, 4: hemen her zaman) üzerinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puanlar 20-80 arasında olmaktadır. Bu ölçeğin orjinali güvenilir ve geçerli olarak, yürütülen birçok araştırmada kullanılmıştır.

Günümüze kadar birçok araştırmacı kaygının 2 türü olan durumluk ve sürekli kaygıyı ele almış; bunların farklılıklarını ortaya koymuş ve kavramın daha iyi anlaşılmasını olanaklı kılmışlardır. Bununla beraber kaygı düzeyinin ölçülmesi için geliştirilen ölçek sayesinde, bireylerin ifade edemediği hal ve tavırlar daha kolay anlaşılır olmuştur. Hatta bu ölçek diğer kaygı türlerinin yanı sıra, kütüphane kaygısının ölçülmesi için de bir ölçek geliştirilmesinde yararlı olmuştur.

II.4. Kaygı Kavramının Olumlu / Olumsuz Etkileri

Kaygı, insanı yaşamı boyunca bazen dürtüleyerek yaratıcı ve yapıcı davranışlara teşvik eden, bazen bu davranışları engelleyen, genellikle de huzursuz eden bir duygu olarak nitelendirilmiştir. Birçok bilim adamı da bu konuda farklı görüşler belirtmişlerdir.

Derlega ve Janda (1986, s. 158), kaygının insan davranışlarında olumlu ve olumsuz etkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Olumlu olarak daha iyi performans için güdüleyici ve hazırlayıcı; olumsuz olarak da hareketin kısıtlanması, düşük performans ve çekinme şeklinde etkilerinin görülmekte olduğunu belirtmişlerdir.

Oldukça karmaşık işlemleri içeren bir görevi gerçekleştirme esnasında, birey tarafından duyulan kaygının genellikle zararlı olduğu gözlenmiştir. Öte yandan, basit bir işlemi gerektiren durumlarda orta derecede duyulan kaygının, göreve daha erken başlayıp erken bitirmeyi sağladığı ve bu nedenle birey için yararlı olduğu bulunmuştur (Cüceloğlu, 2000, s. 278).

Yaratıcılığı ortaya çıkarmada, belli miktarda kaygı normal, yararlı ve gereklidir. Çalışmak için yeterli motivasyon ve işe devamın kolaylaşmasında, bir miktar kaygının duyulması şarttır. Aynı zamanda kaygı, bireyin geleceğe ilişkin beklenti ve amaçlarına erişmesinde güdüleyici ve olumlu bir faktörken, kaygının yüksek derecesi, bireyin soyut düşünme yeteneğini, zihinsel esnekliğini ve akıcılığını yok edebilmektedir (Çatalbaş, 1999, s. 23).

Cüceloğlu (2000, s. 278), ise kaygının yararlı ya da zararlı olduğunu anlayabilmek için iki faktörün bilinmesi gerektiğini ifade eder. Bunlar;

(1) Kaygının derecesi ve

(2) Başarılması amaçlanan görevin zorluk düzeyidir.

Kaygı duygusunun yoğunluğu oranında davranışlar da aksar; algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkar. Kaygılı kişi, kaygı yaratan durumlardan kaçınmak amacıyla davranışlarını yönlendirdiğinden, çevresindeki diğer seçenekleri algılayamaz. Kişinin kaçındığı ve görmezlikten geldiği durumların sayısı artıkça davranışları da kısırlaşır. Dolayısıyla kendisine doyum sağlayabilecek birçok kaynağı da değerlendirmemiş olur (Geçtan, 1988b, s. 69).

Geçtan (1988a, s. 159), Freud (1926)'un çalışmasına dayanarak, kaygının fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlama ve yaşamı sürdürebilme işlevlerine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Hatta normal derecedeki kaygının, yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olduğunu savunmuştur.

Başka bir görüş ise, kaygılı kişinin diğer kişilerle ilişkilerinde aşırı duyarlı davranıp, kendini yetersiz bulma, dikkatini toplayamama, yanlış yapmaktan korkma gibi belirtiler gösterdiğini belirtmektedir (Börü, 2000, s. 9).

Leahy (2009, s. 111), Wells ve Butler (1997, s. 248)'ın çalışmasına dikkat çekerek, kaygıyla ilgili pozitif tutumlar izleyen bazı inançlar olduğunu belirtmiş; bunları ise şu şekilde vermiştir: "Kaygılanmak, gelecekteki sorunlarla başetmede yardımcı olur", "Tüm olası kötü şeyler düşünüldüğünde, kaygı bunları önlemede hazırlıklı olmaya yarar".

Hangi biçimde yaşanırsa yaşansın kaygı ve buna eşlik eden çaresizlik duyguları, bireyin günlük yaşamındaki sorumluluklarını üstlenebilmek için gerekli olan becerileri geliştiremediğinin ve gerçek benliğine yabancılaşmış olmasının göstergesidir. Bu becerilerden yoksun bir insan, hazırlıklı olmadığı bir dünya içinde kendini güvensiz ve yetersiz hisseder. Esasen çocukluk yıllarından itibaren varolan hafif ve sürekli kaygılar, günlük yaşamda ortaya çıkan yeni durumların yarattığı ek zorlanmalar karşısında yoğunlaşabilir (Geçtan, 1988b, s. 67).

Kaygıyı yaşayanlar, gündelik yaşam sorunları karşısında, olabileceklerinden daha düşük düzeyde sorun çözme becerisi gösterirler ya da kendilerini ortaya koyamadıkları ve etkinlik gösteremedikleri için kişisel çatışma yaşayabilirler (Leahy, 2009, s. 117).

Leherissey, O'Neil ve Hansen (1969, s. 310), kaygı düzeyi yüksek olan kişilerin, basit bilgilerin öğrenilmesinde daha iyi, fakat zor bilgilerin öğrenilmesi karşısında daha başarısız olduklarını belirtmektedir. Çünkü kaygı, karmaşık bilgilerin öğrenilebilmesi için gerekli olan yoğun dikkat toplanımını bozabilen bir nedendir.

Bireyin aklında, başarılı olamama ya da becerememe sorusu dönüp dolaşır. Performans sonrası mümkün olabilecek başarısızlık olasılığının, elde edilmeye çalışılan "başarılı" kişilik değerine olumsuz bir darbe indireceği düşünülüp kaygılar mayalanır. Birçok konuda gösterilen performanslarda başarı düzeyinin, kişiliğin başarı düzeyinin bir göstergesi olduğu inancı öncelikle kaygı üretir. Her performans öncesi, esnası ve sonrası kişiliğe ne ölçüde başarılılık değeri katıp katılmadığı ya da bu değerden ne kadar yitirip yitirilmediği konusunda huzursuz bir merak yaşanır (Özer, 2002, s. 33).

Kaygı düzeyi yüksek kimselerin, başkalarının bulunduğu ortamda kötü öğrenme performansı gösterdikleri saptanmıştır. Buna karşılık kaygı düzeyi düşük olan kimselerin, ister başkaları ile birlikte ister yalnız olsunlar, başarı düzeylerinin aynı kaldığı gözlemlenmiştir (Börü, 2000, s. 10).

Bazı kaygıların pozitif değerler getirdiği de yaygın deneylerle saptanmıştır. Kaygı ve performans arasındaki ilişki, Le Gall tarafından ele alınmıştır. Le Gall'a göre, başta belli bir kaygı belirtisi ortaya çıktığında performans düzelmektedir; en yüksek noktasına ulaştığında kaygı büyümeye devam ederse, performans gerilemeye başlayacaktır. Başka bir deyişle kaygı aşırı veya yetersiz düzeyde olduğunda performans düşebilmektedir (Le

Gall, 2006, s. 42). Aslına bakılacak olursa, zeka sayesinde bilinçli olarak duyulan kaygı, bireye "insan" olduğunu gerçekte duyumsatan sosyalliğin bir bedeli olarak görülse de, bazı görüşler bireyin iyi ki kaygı duyduğunu düşünmektedir (Dağ, 1999, s. 174).

Hafiften orta düzeye doğru bir kaygı durumunda birey problem çözmeye yeteneklidir. Hafif kaygı durumunu yaşayan kişi, öğrenmeye daha hazırlıklıdır; gözleyebilir, tanıyabilir, analiz eder. Bilgilerini test eder, aralarında bağlantı kurup, onları kullanır. Enerjisini öğrenme süresince kullanabilir. Bu enerji ayrıca, kısmen ya da tamamen otomatik davranışlarda kaygıyı azaltmak amacıyla kullanılır. Kaygı şiddetlenerek, panik düzeyine eriştiğinde, bireyin amacı, kaygıdan hemen kurtulmak olup enerjisini öğrenmeye odaklamaya çalışır. Düşünmeyi gerektirmeyen, kaygıyı azaltacak, hafifletecek ve önleyecek otomatik davranışlarda bulunur (Çatalbaş, 1999, s. 24).

Yüksek düzeyde kaygı duymak, bireyin kendini çaresizlik içinde hissetmesine, etkin başa çıkma yöntemleri bulamadığı zaman da fiziksel rahatsızlıklar duymasına neden olmaktadır (Ekşi, 1998, s. 20).

Genel olarak gelecekte kötü bir şey olacakmış gibi algılanan ve bireyin kendisini güvensiz hissettiği durumlar karşısında yaşadığı kaygı, geleceğe yönelik endişe, karamsarlık, korku ve umutsuzluk duygularını ifade etmekte; dolayısıyla da bireyin yaşamında başarısız olmasına neden olmaktadır (Aral ve Başar, 1996, s. 74).

Literatürde Matematik Kaygısı, Kimya Kaygısı, Sosyal Kaygı, Meslek Kaygısı, Sınav Kaygısı ve Kütüphane Kaygısı gibi durumluk kaygısı çeşitlerinden bahsedilmektedir. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak yeni teknolojik ortamların oluşması ile bunlara yenileri eklenmektedir (Çavuş ve Günbatar, 2008, s. 151). Tüm bakış açılarının kaygı konusu üzerinde birleşebilecekleri tek nokta, belki de dünya döndükçe ve insan varoldukça kaygıların hiç bitmeyeceği olabilir.

Genel olarak kaygının bireyde olumlu ya da olumsuz etkileri olduğuna dair görüşler mevcuttur. Ancak yine de temel görüş kaygının yoğunluğuna göre bu etkilerin belirlendiğidir. 2. bölümde kaygı kavramının içeriği ve bağlı bulunduğu değişkenler ele alınmıştır. Bu bağlamda 3. bölümde ele alınacak olan kütüphane kaygısının, öğrenciler üzerinde yarattığı etkilerin değerlendirilecek olması, genel olarak kaygının birey üzerindeki etkilerinin anlaşılabilmesi açısından önem taşımaktadır.

III. BÖLÜM

KÜTÜPHANE KAYGISI

Günümüzde özellikle üniversite öğrencilerinin akademik hayatları süresince, gerek sosyal, gerek bilimsel anlamda kütüphaneden tam anlamıyla yararlanamamasının ardında, kütüphane kaygısının psikolojik bir engel olarak önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu nedenle teorik anlamda kütüphane kaygısının tanımlanması, gelişiminin irdelenmesi ve bu konuda yapılan diğer çalışmaların incelenmesi, araştırmamızda hedef kitle olarak belirlediğimiz öğrenci grubuna yönelik gerçekleştireceğimiz kullanıcı araştırmasını daha iyi yapılandırabilmemiz için önem taşımaktadır.

III.1. Kütüphane Kaygısı Teorisi ve Gelişimi

Bilgi kullanıcıları, meslek literatürümüzde birçok çalışmaya konu olmuştur. Ancak, ilgili çalışmalar "kullanıcı" kavramını özellikle gereksinimleri, bilgi ihtiyacı, bilgi kaynakları ve bilgi hizmetleri ile ilişkileri açısından incelemişlerdir. 1940'larda başlayan bu çalışmalar "kütüphane kullanıcılarının kim olduklarını, kütüphaneyi nasıl kullandıklarını, bilgi gereksinimlerinin ne olduğunu, hangi türdeki bilgi kaynaklarının faydalı olacağını ya da olmayacağını belirlemeye odaklanmıştır (Julien, 1996, s. 53) ve etkili bilgi sistemlerinin tasarlanabilmesinin, kullanıcı gruplarının bilgi gereksiniminin belirlenmesine bağlı olduğu düşüncesini benimsemişlerdir (Baldwin ve Rice, 1993, s. 675). Oysa bu çalışmalar, kullanıcıların, duyguları olan birer varlık olduklarını ya da bu

duygusal yapının bilgi sistemleri, bilgi kaynakları ve bilgi hizmetleri üzerindeki etkilerini pek dikkate almamışlardır (Anwar, Al-Kandari ve Al-Qallaf, 2004, s. 266).

Üniversite kütüphanelerindeki günümüz kullanıcı araştırmalarının çoğu, verilen hizmetler hakkında memnuniyet düzeyleri ile kullanıcıların kütüphane web sitesi ve veri tabanlarına nasıl yönlendirilebilcekleri üzerine odaklanmıştır (Van Kampen, 2004, s. 29).

Uçak ve Güzeldere'ye göre (2006, s. 22) kullanıcının bilişsel boyutu da yeterince ele alınıp incelenmemiştir ve halen insan zihni ile bunun bilgi taramalarına olan etkilerinin tam anlamıyla bilinemediği görüşündedirler.

Zaman içinde, kullanıcılarda yoğun olarak görülmeye başlayan kütüphaneye karşı duyulan çekinme duygusu, birçok yazarın ilgisini çekmeye başlamıştır. Buna paralel olarak yapılan çalışmalarla kullanıcıların kütüphane sistemleri, hizmetleri ve kaynaklarından optimum düzeyde faydalanmalarında psikolojik engellerin önemli bir yer tuttuğu tespit edilmiştir. Swope ve Katzer (1972, s. 161) ürkmüş, kaybolmuş ve kafası karışmış görünen, ama soru sormayan kütüphane kullanıcılarını ve bu davranışın altında yatan nedenleri belirlemeye çalışarak bu alanda önemli adımlar atmışlardır.

Özellikle üniversite öğrencileri sınav kağıdı için bir kitabı veya makaleyi temin etmek, bir sınav için çalışmak, çevrimiçi veri tabanlarını ya da kataloğu kullanmak, ders kitabından yararlanmak, bir sınıf projesi için çalışmak, kitapları incelemek, fotokopi

çektirmek, rezervdeki kaynaklardan yararlanmak, tez için araştırma yapmak ya da bilgi sağlamak, kitap ödünç almak / iade etmek, güncel gazeteleri okumak, arkadaşlarla buluşmak ve iş hayatı hakkında bilgi edinmek gibi temel nedenlerden ötürü kütüphaneyi yoğun olarak kullanma durumundadırlar (Jiao ve Onwuegbuzie, 1997a, s. 376). Bahsi geçen amaçlar nedeniyle öğrencilerin yoğun olarak gereksinim duydukları kütüphane kullanımlarında, ürkmüş, kaybolmuş, kafası karışmış ve soru sormaya çekinen türde duyguları oldukça sık deneyimledikleri tespit edilmiştir. Akademik yaşantı için oldukça önemli bir yere sahip olan üniversite kütüphanelerinin kullanımında yoğun olarak rastlanan bu durumlar nedeniyle, genel anlamda kullanıcıların ele alınmasıyla başlayan bu teori daha sonra üniversite öğrencilerinin temel alındığı bir fenomen halini almış ve çalışmaların yönü onlara çevrilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin kütüphane ile ilgili duygularını ortaya koymak amacıyla 1986 yılında çalışma yapan Constance A. Mellon, araştırmaları sonucunda Kütüphane Kaygısı terimini ilk kez ortaya koyan kişi olmuştur. Bu nedenle 1986 yılından itibaren konu hakkında yazılan hemen hemen bütün makale ve yapılan araştırmalar, Mellon'un bu alandaki çalışmalarını referans almıştır (Harnett, 2005).

Mellon'un kütüphane kaygısı ile ilgili görüşleri, üniversite kütüphanesindeki 4 yıllık bir bibliyografik eğitim programı geliştirme, koordine etme ve öğretme fikrinden ortaya çıkmıştır. Mellon, çalıştığı kütüphanede, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin oldukça az sayılabilecek kütüphane kullanım bilgisine sahip olduklarını ve bu nedenle kendilerinde bir çekinme veya korku durumu yaşadıklarını gözlemlemiştir. Ancak

öğretim üyeleri, öğrencilerinin basit ve karmaşık tüm çalışmaları yapmak için kütüphaneyi nasıl kullanabilceklerini bildiklerini düşünmekteydiler. Mellon bu izlenimlerini ve öğrencilerin gereksinimlerini üniversite yönetimine aktarmasına karşın, kendisine buna parallel bir eğitim vermesi konusunda destek görememiştir (Mellon, 1986, s. 160).

Bahsi geçen korku gözlemini keşfetmek için Mellon, iki yıllık süre içerisinde kompozisyon derslerine kayıt olmuş 6000 üniversite öğrencisine yönelik bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma için öğrencilerden, kompozisyonlarını tamamlarken kütüphane kullanımlarını da belgelendiren günlükler tutmaları kendilerinden istemiştir. Bunun için görevlendirilen 20 İngiliz öğretmen, öğrencilerin yazdıkları ve onların kütüphane araştırma deneyimlerini tarif eden yazıları toplamıştır. Öğrenciler bu günlüklerinde, kütüphane deneyimlerini, araştırmalarını nasıl üstlendiklerini ve bu süreç hakkındaki duygularını anlatmışlardır (Mellon, 1986, s. 160). Mellon, bu günlüklerde öğrenciler tarafından sık sık tekrarlanan konuları analiz etmiştir. Öğrencilerin, kütüphane içerisinde ya da kütüphane fikri ile ne hissettiklerini tarif etmek için, sürekli olarak "ürkütücü, ezici, kayıp, çaresiz ve şaşırtıcı" kelimelerini kullandıkları belirlenmiştir. Genel anlamda kullanılan bu kelimelerden ortaya çıkan sonuç, korku ve kütüphanede kaybolma hissi olmuştur. Bu duygularla ifade edilmek istenen durumu, “kütüphane kaygısı” olarak adlandıran Constance A. Mellon, bunun ortaya çıkış nedenlerini şu şekilde sıralamıştır:

(1) Kütüphanenin büyüklüğü;

(2) Kaynakların yerleri hakkında bilgi yetersizliği;

(3) Kütüphanede nasıl araştırma yapılacağı;

(4) Araştırma sürecinde ilerleme konusundaki bilgi eksikliği (1988, s. 138).

Constance A. Mellon (1986, s. 164), yaptığı bu araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin en az %75-85'inin kütüphane kullanımında olumsuz duygular yaşadığını ve kaygının bazı biçimlerini tecrübe ettiklerini saptamıştır. Bu sonuca göre; Amerika'daki dört yıllık kolejler ve üniversitelerde kayıtlı olan 12.300.000 öğrencinin 9.200.000'inin, kütüphane kaygısının bazı biçimlerinden etkilenmiş olabileceği ortaya çıkmıştır. Edinilen diğer bir sonuç ise, yüksek kaygıya sahip olan öğrencilerin ortak noktalarının belirlenmesi olmuştur. Buna göre bu öğrenciler;

> (1) Diğer öğrencilerin kütüphane kullanımında yetenekli oldukları ve yalnızca kendilerinin yeteneksiz olduğuyla ilgili hislere sahiptirler.
>
> (2) Bu yetenek eksikliklerinin ve başarısızlıklarının utanç verici olduğu ve bunun gizlenmesi gerektiği kanaatindedirler.
>
> (3) Kütüphanecilere ya da diğer öğrencilere soracakları soruların, onların bilgisizliklerini ortaya çıkaracağını düşünmekte ve bu nedenle kimseden yardım istememektedirler (Mellon, 1988, s. 138).

Özellikle kütüphaneye ilk çalışmasını yapmak için gelen birçok öğrencinin, amaçlarını mantıklı ve etkili bir biçimde halledemeyecek kadar yüksek oranda kaygıya sahip oldukları düşünülmektedir (Mellon, 1986, s. 164).

Düşük kaygılı öğrenciler yüksek kaygılı öğrencilerle kıyaslandığında, kütüphaneyi genelde etkili kullanma ve kütüphane araştırmalarını yönetme becerileri hakkında sık sık düşük kişisel algıya sahip oldukları görülmüştür. Bu algılar öğrenciyi, daha sonra yetersizlik duygularıyla yüzleşmekten kaçınma davranışı ile, doruğa yükselen karışıklık, suçluluk, utanma ve pişmanlığa götürmektedir. Gerçekten de bu öğrenciler, kaygının yüksek düzeyi nedeniyle kütüphaneyi yaklaşık olarak 2,5 saatten daha az kullanmaktadırlar. Bu da onları uygun kütüphane becerileri geliştirme fırsatından alıkoymaktadır (Jiao ve Onwuegbuzie, 2003, s. 161).

Kuhlthau (1991, s. 362) ise, kütüphane kaygısını; (a) araştırma sürecini başlatma, (b) bir konu seçme ve konu ile ilgili bilgi toplama, (c) işaretlere ve talimatsal yönlendirmelere uygun bir biçimde karşılık verme ve (d) araştırma sürecini tamamlamada yetersizlik gibi öğrencilerin araştırma süreci içerisinde gerçekleştirdiği yetersiz davranışlar olarak belgelemiştir. Bu görüşü destekleyen diğer bir uygulama ise Jiao, Onwuegbuzie ve Lichtenstein (1996, s. 152) tarafından yapılmıştır. Onlara göre kütüphane kaygısı taşıyan öğrenciler, bilgi arama sürecinin çeşitli aşamalarında daha fazla çatışma yaşayarak bu çatışmalardan kaynaklı moral bozuklukları ile, yaptıkları araştırma ödevine odaklanmakta zorluk çekmektedirler. Buna bağlı olarak öğrencilerin taşıdıkları kütüphane kaygısı onların bilgi araştırma sürecinde, örgütlenme ve yaratıcılık ile bağlantılı alanlarda ilerlemelerini zorlaştıran bir engel olarak ifade edilmiştir.

Literatüre bakıldığında, başlangıçta, konunun henüz yeni ele alınması ve yeterli araştırmaların olmamasından dolayı kütüphane kaygısı basitçe; üniversite kütüphanesi

kullanımı ile ilgili olarak öğrencilerin duyduğu negatif hisler olarak ifade edilmiştir. Bu teori yaygınlaşıp birçok araştırmaya konu oldukça daha detaylı bir tanım verilme yoluna gidilmiştir. Buna parallel olarak Jiao ve Onwuegbuzie (1995, s. 3) kütüphane kaygısını, öğrencilerin kütüphane araştırmaları ve ziyaret gereksinimlerinde rahatsız edici hisler olarak ortaya çıkan, kütüphanedeki araştırmalarını başaracak kabiliyetlerini engelleyen, enformasyon okuryazarlıklarını zayıflatan, akıl karmaşıklığı yaratan, gerginlik, korku, kuşku ve çaresizlik içeren negatif duygular olarak tanımlamışlardır. Kütüphane kaygısı araştırma yapmadaki kişisel güvensizlik, kütüphanelere karşı korunmasızlık, kütüphane kaynak ve hizmetlerinin gereksinimler için yetersiz kalabileceğini düşünme ve kütüphane araçları ile teknolojilerine aşina olamamadan dolayı meydana gelebilmektedir (Jiao ve Onwuegbuzie, 2004, s. 138).

Genel anlamda kullanıcının, kütüphane kullanma becerilerini, başkalarınınkiyle karşılaştırdığında kendisini yetersiz görmesiyle ve bu yetersizliğin utanılacak ve saklanılacak bir şey olduğunu düşünmesiyle ortaya çıkan negatif duygular kütüphane kaygısı olarak nitelendirilmektedir (Atlas, 2005, s. 315).

Kütüphane kaygısı teorisi kabul edilip buna yönelik çalışmalar yapıldıkça, pratik düzlemde uygulamaya yönelik araştırmalar da yapılmıştır. Buna paralel olarak Kuppersmith yaptığı çalışmada (1987, s. 37), kütüphane eğitiminin değişmesinin gerekliliği konusunda Mellon'la aynı fikirde olduğunu ifade etmiştir. Kuppersmith bu konuda fikirlerini genişleterek öğrencilere kütüphane binası için bazı uygulamaların gerçekleştirilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Buna göre öğrencilerin, grafik yoluyla

anlamalarının sağlanmasını; örneğin görülebilir yer planı ve binanın düzenini anlamaları için görsel çizimler yoluyla öğrencilere bilgi kaynakları ve bölümlerin nerede olduğunun gösterilmesi gerektiğini; böylece davet edici bir çevrenin onların yaşaması olası kaygılarını azaltacağını önermiştir. Watson (2001, s. 370) ise kütüphane ortamı, dizaynı ve planının öğrencilere kütüphaneden faydalanabileceklerini düşündürmede etkili rol oynadığını belirtmiştir. Kütüphane düzenini iyi bilen rahat ve özgüvenli öğrencilerin daha büyük eğitimsel başarılara ulaşabileceği düşünülmektedir.

Lushington ve Mills (1979, s. 49)'e göre kütüphanelerde ortamı olumsuz olarak etkileyen ve araştırma yapmayı / çalışmayı güçleştiren engelleri; yanlış simgelendirme, çok fazla raf olması, oturma alanlarındaki kullanıcı kalabalığı, fotokopi için bekleyen insanlar, koyu ve can sıkıcı renkler, soyulan boyalar, engellilerin ulaşım problemleri, el yapımı / baştan savma işaretler, aşınmış ahşap mobilya ve döşemeler, sıcaklılık ya da nemlilik, kalabalık salonlar (çok fazla mobilya) ve yetersiz aydınlatma olarak sıralamıştır (Brown, 2004, s. 2).

Ancak kaygılı bir kütüphane kullanıcısının kütüphane kaynak ve hizmetlerinden yararlanma girişiminde; plan ve işaretleri gözden kaçırabileceği veya talimatları yanlış yorumlayabileceği, ortamın ergonomik ve rahat yapısına dikkat edemeyeceği, yardım istemekten sakınabileceği / çekinebileceği veya hedeflerine ulaşmadan araştırmalarını yarıda bırakabileceği, yapılan bir diğer araştırma sonucunda ortaya konmuştur (Jiao ve Onwuegbuzie, 2001b, s. 4).

Korku veya fobi, kafa karışıklığı, kızgınlık veya öfke, yetersizlik veya yeteneksizlik hissi, başarısızlık, izole olma, bilgisizlik, utangaçlık ve kaybolmuşluk hissi gibi kaydedilmiş belirtiler olarak kendini gösteren kütüphane kaygısının (Harnett, s. 2005), özellikle üniversite öğrencileri için büyük bir problem olduğu düşüncesinde hemfikir olan araştırmacılar, konu ile ilgili araştırmaları geliştirmeye devam etmişlerdir.

III.2. Kütüphane Kaygısı Ölçeği

Mellon'un kütüphane kaygısı teorisi, nitel temellere dayanmakta olduğundan ve belirli unsurlar bireysel bazda ölçülemediğinden, üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısını ölçmek ve kategorize etmek için, niceliksel bir ölçüm kriterine gereksinim duyulmaktaydı (Bostick, 1992, s. 45). Ancak bu dönemlerde; kullanıcının araştırma süreci esnasındaki duyguları ile alakalı çok az bilgi ve birkaç teori mevcuttu. Ayrıca internet henüz bir araştırma aracı olarak yaygın biçimde kullanılmamaktaydı. Kullanıcı çalışmaları daha çok kullanımı yansıtan istatistikler ve kullanıcı ile nasıl iletişim kurulacağı ile ilgiliydi. Bu kısıtlı olanaklar ile, kütüphane kaygısı konusunda araştırma yapacaklar için, teoriyi geçerli kılmaya yardım ederek veriyi niceliksel olarak karşılayabilecek ölçeği geliştirmenin oldukça güç olduğu düşünülmekteydi (Van Kampen, 2004, s. 29).

Sharon L. Bostick (1992, s. 51), Mellon'ın nitel çalışmasıyla geliştirilen teoriyi kullanarak; üniversite öğrencilerinin kütüphane kaygısını ölçmek ve kategorize etmek için çalışmalara başlamıştır. Birçok uzman tavsiyesinden yararlanarak ve çeşitli

istatistiksel araçlar kullanarak 294 ifadeli bir ölçek oluşturmuş ve bunu hem lisans hem de lisans üstü düzeyden bir çok öğrenciye 2 pilot test çalışması olarak uygulamıştır. Sonuçta gereksinim duyulan veriler, birbirleriyle tutarlı beş faktör altında gruplanmış ve 43 ifadeli bir ölçek geliştirilmiştir. 1992 yılında hazırlanan bu ölçeğe Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Library Anxiety Scale-LAS) adı verilmiş ve kütüphane kaygısını ölçmede yeterli ve güvenilir bir ölçüt kabul edildiğinin kanıtı olarak, son on yıl içinde birçok araştırmacı tarafından kullanıldığı görülmüştür (Bkz. 3. Ek).

43 ifadeyi içeren bu ölçek, her ifadenin ana başlık altında toplandığı beş faktörden oluşmaktadır ve her faktör ilgili olduğu belli sayıdaki ifadeyi kapsamaktadır. Bu beş faktör;

a) Personel ile ilgili engeller (15 ifade)
b) Duygusal engeller (12 ifade)
c) Kütüphane yapısı ile ilgili engeller (8 ifade)
d) Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller (5 ifade)
e) Mekanik engeller (3 ifade) olarak belirlenmiştir (Bostick, 1992, s. 79; Brannan, 2003, s. 39).

Mech ve Brooks (1995, s. 174) kütüphane kaygısı ölçeğini kullanarak kütüphane kaygısının genel psikolojinin farklı bir kaygı türü olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin, diğer sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek kütüphane kaygısına sahip olduklarını da tespit etmişlerdir.

III.2.1. Personel ile ilgili engeller

"Personel ile ilgili engeller", öğrencilerin kütüphanecileri ve diğer kütüphane personelini ulaşılmaz ve yaklaşılmaz olarak algılamaları ile ilgilidir. Ayrıca kütüphaneciler, öğrencilere etkili bir kütüphane kullanımı konusunda yardım edemeyecek kadar yoğun ve meşgul olarak düşünülmektedir. Bu algıya sahip olan öğrencilerin kütüphane kaygısını en yüksek düzeylerde yaşadıkları görülmüştür (Onwuegbuzie ve Jiao, 1998a, s. 217). Bu nedenle öğrenciler kütüphane kullanımı, bilgi kaynak ve hizmetleri ile ilgili sorularını kütüphanecilere danışmaya çekinirler ve amaçlarını gerçekleştirmede bir sonuca ulaşamazlar.

Personelin başka bir kullanıcı ile ilgilenmesi, masasından uzakta iş yapıyor olması, telefonda veya başka bir kütüphane personeli ile konuşması ya da masasında başka bir işe kendisini kaptırmış olması, diğer kullanıcıların kütüphaneciye soru sorması için caydırıcı unsurlardandır. Kullanıcılar sorularını yanıtlamaktan ziyade kendi işlerini yapmakla daha fazla ilgili olan kütüphanecilerin dikkatlerini çekmeye çalışırken ya da kütüphanecilerin diğer bir meslektaşıyla olan konuşmasını bitirmesini beklerken rahatsız olabilmekteler ve danışmaktan vazgeçebilmektedirler. Yapılan araştırmalarda bu tip personel ile ilgili engellerin, kütüphane kaygısına en fazla neden olan engel türü olduğu tespit edilmiştir.

Özellikle son dönemlerde, kütüphanecinin kullanıcıyı ihmal edebildiği, kullanıcının ise kütüphanecinin varlığının gerekip gerekmediğini yoğun olarak düşündükleri göz önüne alınacak olursa, kullanıcı - kütüphaneci ilişkisinin giderek zayıflamaya başladığı

anlaşılmaktadır. Her ne kadar bu durumun kökeninde, kullanıcıların teknoloji ve internet olanakları sayesinde enformasyona kolay ve çabuk erişebilmeleri görülse de, kullanıcıdaki mevcut kütüphane kaygısının da bu ilişkinin zayıflamasında önemli bir etken olduğu düşünülmeye başlanmıştır (Alkan, 2006, s. 200).

Günümüzde kullanıcı - kütüphaneci ilişkisini, özellikle danışma kütüphanecisinin kullanıcıya yönelik davranış, tutum ve yaklaşımlarının önem kazanmaya başlaması, uzmanları bu davranışların nasıl olması gerektiği konusunda standartlar hazırlamaya sürüklemiştir. Bu doğrultuda en önemli kaynaklardan biri, Amerikan Kütüphaneciler Derneği'nin alt derneklerinden olan Danışma ve Kullanıcı Hizmetleri Derneği (Reference and User Services Association - RUSA)'nin yayımladığı anahatlar belgesidir (Reference and User Services Association - RUSA, 2004). Bu belgede (RUSA, 2004, s. 15) kullanıcının bilgi arama ile ilgili kütüphaneci ile olan görüşmesi sürecince, kütüphaneci tarafından gösterilecek yaklaşımlar beş grupta değerlendirilmiştir. Buna göre;

Yaklaşılabilirlik, kütüphanecinin yardım için hazır olduğunun bilinmesi ve ona başvurmada kullanıcının kendisini rahat hissederek onu yaklaşılabilir bulması ile ilgilidir.

İlgi, kütüphanecinin görüşme esnasında kullanıcıya gösterdiği yakınlık ile verdiği etkili destektir.

Dinlenme / soru sorma, kütüphanecinin kullanıcıya huzur veren, olumlu bir yaklaşımla onu iyi dinlemesini, yerinde sorular sormasını, böylece onun gereksinimlerini anlamasını yani başarılı iletişim becerilerini gerektirir.

Tarama, kütüphanecinin etkin tarama yetisi ile bilgi erişimine ilişkin bilgi, beceri, birikim, donanım ve deneyimini ortaya koyması ile ilgilidir.

İzleme, kütüphanecinin kullanıcıyı bıraktığı anda sağladığı bilginin ve yönlendirmenin, kullanıcısının gereksinimini karşılayıp karşılamadığını belirlemek üzere onunla teması koparmamayı gerektirir (RUSA, 2004, s. 17; Alkan, 2006, s. 202).

Bir kullanıcının olumlu veya olumsuz kütüphane deneyiminin büyük sorumluluğunun kütüphanecilere düştüğü iddia edilebilir. Özellikle referans masasındaki personel görev dönüşümü yaptıkları için, kullanıcı ilk danıştığı kütüphanecinin artık karşısında olmadığını görerek yeniden soru sorma konusunda tereddüt yaşayabilmektedir.

Jiao ve Onwuegbuzie (1997a, s. 384), yaptıkları araştırmada, personel ile ilgili engeller yüzünden kütüphane kaygısı artan öğrencilerin genellikle erkek olduklarını, ana dil olarak İngilizce konuşmadıklarını, oldukça ağır bir ders yüküne sahip ve tam gün bir işte çalışan / burslu öğrenciler olduklarını bulgulamışlardır. Bu öğrencilerin kütüphaneyi nadiren ziyaret etme eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır. Kütüphaneyi ziyaret ettikleri zamanlar ise genellikle bir tez veya dönem ödevi için araştırma yapmak ve bilgi

toplamak zorunda oldukları dönemlerdir. Yine bu gruptaki öğrencilerin, düzenli olarak çevrimiçi katalog ve veri tabanlarını bulundukları yerlerden tarayabilmekte ve bu nedenle çalışmak için kütüphaneyi tercih etmedikleri saptanmıştır.

III.2.2. Duygusal engeller

"Duygusal engeller", öğrencilerin kütüphane kullanımı hakkındaki yetersizlik duygularından kaynaklanır. Bu yetersizlik duygularının, sadece kendilerinde olduğunu ve kütüphane becerilerine sahip olmadıkları düşüncesi, öğrencilerin kaygı düzeylerinin artmasına neden olmaktadır. Bununla beraber öğrenci, kütüphaneciden yardım isteme sürecindeyken veya bunu düşünüyorken de kaygı düzeyinde bir artış olmaktadır. Bahsi geçen ve oldukça yaygın olan bu nedenlerden duygusal engellerin, kütüphane kaygısına en fazla neden olan ikinci engel olduğu düşünülmektedir (Jiao ve Onwuegbuzie, 1999c, s. 141).

Ögrenciler, şaşıran ve emin olmayanın sadece kendileri olduğunu düşündüğünde; görevi başarma kabiliyetlerine güvensizlik duyarlar ve yaşadıkları bu baskı nedeniyle motivasyonlarını kaybederler. Eğer öğrenciler, düş kırıklıklarını açıkça ifade etmekten ve yardım istemekten korkarsa; görevi tamamlamakta başarılı olamayabilirler ve de sonuç olarak yaşam boyu zorunlu olacakları öğrenme sürecine hakim olamazlar. Kütüphanecinin, bu duyguların normalliğini; küçük grup tartışmaları, birebir etkileşimler veya kütüphane eğitimlerinde belirtmesi ile duygusal engellerden kaynaklı kütüphane kaygısı ile başedilebileceği düşünülmektedir (Cahoy, 2004, s. 26).

Karabenick ve Knapp (1988, s. 407) ise, en çok yardıma gereksinim duyan öğrencilerin en az yardım isteyen öğrenciler olduğunu, çünkü yardım istemenin onlara göre başarısızlık işareti olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Jiao ve Onwuegbuzie (1997a, s. 384)'nin yaptığı araştırmaya göre, duygusal engeller nedeniyle kütüphane kaygıları artan öğrenciler, daha çok ana dil olarak İngilizce konuşmamakta, kütüphane dersini hiç almamış veya çok az almış olmakta ve burslu / tam gün bir işte çalışmakta olanlardır. Ayrıca, bu öğrenciler kütüphaneyi nadiren ziyaret etme eğiliminde olmakta, kütüphaneyi sadece kitap ödünç almak veya geri vermek için ziyaret etmektedirler. Bahsi geçen öğrenciler, çevrimiçi katalog ve veri tabanları olanaklarından düzenli bir şekilde yararlanmamakta ve çalışmak için kütüphaneyi kullanmamaktadırlar.

Bir başka araştırmada, öğrencilerde kütüphane kaygısına duygusal engel olarak neden olabilecek öğrenme ortamlarında hareketliliğe değinilmiştir. Buna göre, ayrıntılı bir kütüphane araştırması yapmanın ya da uzun soluklu çalışmaların, aynı yerde uzun süre kalmayı gerektirdiği gerçeği; öğrenme ortamlarında hareketliliğe gereksinim duyan öğrenciler için oldukça güç bir durumdur. Konsantrasyonlarını arttırmak için sık sık etrafta dolaşmaya gereksinim duyan öğrencilerin, uzun bir süre boyunca kütüphanede araştırma yapma, ders veya diğer çalışmalarını gerçekleştirme zorunlulukları, onların kütüphaneye sıcak bakmamalarına neden olmaktadır (Jiao ve Onwuegbuzie, 1999a, s. 213).

III.2.3. Kütüphane yapısı ile ilgili engeller

"Kütüphane yapısı ile ilgili engeller"; öğrencilerin, kütüphaneyi güvenli, rahat, anlaşılabilir, karmaşık olmayan, kolay kullanılabilir, memnuniyet verici ya da tehdit edici algılayıp algılamamaları ile ilgilidir. Özellikle son dönemlerde kütüphaneler, bir kitap deposundan daha fazla, ciddi düşünmeye ve öğrenmeye olanak sağlayan bir ortamda çalışma yerleri sağladığı için eğitim sürecinin simgeselliği olarak nitelendirilmektedir. Kütüphanede rahat olmayan, aradıklarını bulamayan, temel gereksinimlerini karşılayamayan öğrenciler, kütüphane kaygısını yüksek derecede hissetmeye başlarlar (Jiao ve Onwuegbuzie,1999a, s. 212).

Bu nedenle araştırmacılar, kütüphane binası için bazı uygulamaların gerçekleştirilmesi gerektiği önerisini getirmişlerdir. Öğrencilerin, grafik yoluyla anlamalarının sağlanmasını; örneğin görülebilir yer planı ve binanın düzenini anlamaları için görsel çizimler yoluyla öğrencilere bilgi kaynakları ve bölümlerin nerede olduğunun gösterilmesi gerektiğini ve böylece davet edici bir çevrenin onların yaşaması olası kaygılarını azaltacağını görüşünü öne sürmüşlerdir (Kuppersmith, 1987, s. 37). Kütüphane ortamı, dizaynı ve planının öğrencilere kütüphaneden faydalanabileceklerini düşündürmede etkili rol oynadığı belirtilmiştir. Kütüphane düzenini iyi bilen rahat ve özgüvenli öğrencilerin daha büyük eğitimsel başarılara ulaşabileceği düşünülmektedir (Watson, 2001, s. 370).

Lushington ve Mills (1979, s. 49) tarafından kütüphanelerde ortamı olumsuz olarak etkileyen ve araştırma yapmayı / çalışmayı güçleştiren engeller; yanlış simgelendirme, çok fazla raf olması, oturma alanlarındaki kullanıcı kalabalığı, fotokopi için bekleyen insanlar, koyu ve can sıkıcı renkler, soyulan boyalar, engellilerin ulaşım problemleri, el yapımı / baştan savma işaretler, aşınmış ahşap mobilya ve döşemeler, sıcaklılık ya da nemlilik, kalabalık salonlar (çok fazla mobilya) ve yetersiz aydınlatma olarak sıralanmıştır (Brown, 2004, s. 2).

Ancak kaygılı bir kütüphane kullanıcısının kütüphane kaynak ve hizmetlerinden yararlanma girişiminde; plan ve işaretleri gözden kaçırabileceği veya talimatları yanlış yorumlayabileceği, ortamın ergonomik ve rahat yapısına dikkat edemeyeceği, yardım istemekten sakınabileceği veya hedeflerine ulaşmadan araştırmalarını yarıda bırakabileceği de yapılan bir diğer araştırma sonucunda ortaya konmuştur (Jiao ve Onwuegbuzie, 2001b, s. 4).

Bununla beraber, farklı yapıda ve tercihte birçok kullanıcı olduğu için, kütüphanenin tüm kullanıcılarına bir şekilde hitap etme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu durum, hem sessiz ortamlarda çalışmayı tercih eden öğrenciler hem de gürültülü ortamlarda çalışmayı tercih eden öğrencilerin kütüphane kaygısını hissetmeleri bakımından risk altında olmaları anlamına gelir.

Öğrenciler artık kütüphane hizmet ve elektronik kaynaklarını yurt odalarından ya da evlerinden de kullanabildikleri için bu yöntem daha kolaylarına gelmekte ve

kütüphaneye gelmeyi tercih etmemektedirler. Bu nedenle kütüphanenin rahat ve ergonomik bir yer olması gerekliliği üstünde çalışılmalıdır. Aksi takdirde öğrenciler, kütüphane gereksinimleri için farklı yöntemler kullanmaya yöneleceklerdir.

Jiao ve Onwuegbuzie (1997a, s. 385), kütüphaneyi güvenli, memnuniyet verici, rahat bulmayan ve tehdit edici olarak algılayan öğrencilerin genellikle erkek oldukları, genç oldukları, yüksek not ortalamalarına sahip oldukları ve kütüphane dersini çok az alan veya hiç almayan öğrenciler olduklarını belirlemiştir. Ayrıca bu öğrencilerin kütüphaneyi nadiren ziyaret etme eğiliminde olduklarını, ziyaret ettiklerinde ise ya bir şeyler okumak, ya bir tez veya dönem ödevi için araştırma yapmak ya da bilgi toplamak için kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bahsi geçen öğrenciler, çevrimiçi katalog ve veri tabanları olanaklarından düzenli bir şekilde yararlanmamakta ve çalışmak için kütüphaneyi kullanmamaktadırlar.

III.2.4. Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller

"Kütüphane bilgisi"; öğrencilerin kütüphaneye, kütüphane sistem ve işleyişine, hizmet ve kaynaklarına ne kadar aşina olduklarını hissetmeleri ile ilgilidir. Aşinalığın olmaması asabiyete ve kaygıya; ardından kaçınma davranışlarına neden olmaktadır (Van Scoyoc, 2003, s. 330).

Bu nedenle her türlü kütüphane eğitim ve deneyimlerinin kütüphane kaygısı için önemi vurgulanmaktadır. Tam anlamıyla tasarlanmış olan bir kütüphane eğitimi;

öğrencilerin öğrenmeye devam etmelerini ve pratik yapmalarını motive edecek biçimde, elektronik araştırmayla bağlantılı kaygılarını yok etmelerine ve kişisel verimliliklerini arttırmaya yardımcı olmaktadır.

Kullanıcılar için bilgi erişim sistemlerinin tasarlanmasında, bilginin hiyerarşik bir düzen içinde tutulması, genel kavramların kolay hatırlanabilmesi gibi özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Ancak farklı yapıda birçok kullancıya hizmet verildiği düşünülecek olursa, bu kullanıcıların gösterdikleri farklı özellikler ve bilgi erişim sistemleri ile olan etkileşimlerinin de belirlenmesinin kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Özellikle kullanıcının bilişsel yapısının bilgi arama sürecindeki etkisinin ön plana çıktığı günümüzde, bu konuda da yapılacak araştırmaların teşvik edilmesi ile, kullanıcılar için daha etkin bilgi sistemlerinin tasarlanmasının mümkün olacağı görüşü savunulmaktadır (Uçak ve Güzeldere, 2006, s. 22).

Jiao ve Onwuegbuzie (1997a, s. 385) göre; kütüphane bilgisi yoksunluğu dolayısıyla kaygı düzeyleri artan öğrenciler; kütüphane dersini çok az alan veya hiç almayan ve bir üniversite kütüphanesinden uzakta yaşayan erkek öğrencilerdir. Ayrıca, bu öğrencilerin kütüphaneyi nadiren ziyaret etmekte oldukları ve ziyaret ettiklerinde ise çevrimiçi katalog ve veri tabanları olanaklarından yararlanmak veya çalışmalarını yapabilmek için kütüphaneyi kullandıkları ortaya çıkmıştır.

III.2.5. Mekanik engeller

Son olarak "mekanik engeller"; kullanıcıların mekanik kütüphane ekipmanlarına olan itimatları sonucu ortaya çıkan duygularla ilgilidir. Başka bir deyişle mekanik engeller, kütüphane aletlerinden bir şekilde yararlanmayı düşünen, buna teşebbüs eden veya yararlanan öğrencinin o an yaşadığı heyecan düzeyindeki yükselmeyi betimlemektedir. Orjinal ölçekde toplam 3 ifadeden oluşan bu engel türü, gerek orjinal haliyle gerekse gelişen teknolojiler nedeniyle yeni ifadeler eklenerek araştırmalarda kullanılmıştır. Kütüphane ekipmanlarının bir veya daha fazla parçasını kullanım sırasında olumsuzluk yaşayan öğrencilerin, yüksek seviyede kütüphane kaygısına sahip olma eğiliminde oldukları görülmüştür (Jiao ve Onwuegbuzie, 1999c, s. 141).

Kütüphane ekipmanlarından ağırlıklı olarak kullanılan fotokopi makinalarını kullanma esnasında, öğrencilerde mekanik engellerden kaynaklı kütüphane kaygısı görüldüğü tespit edilmiştir. Bunun yanında kütüphane ekipmanlarından bilgisayar kullanım yeterlilikleri konusunda öğrencilerin eğitime tabi tutulmalarının gerekliliği de vurgulamıştır. Bilgisayar yeterliliklerinin asla bir sonu olmadığı ve sürekli gelişen teknolojiye paralel bilgisayar eğitimlerinin gerekliliği ve sürekliliğinin sağlanmasının, öğrencilerin bilgisayar kullanımlarında çekinme duymamalarını sağlayacağını ve bilgisayar uygulamalarına daha fazla aşikar olacaklarını belirtmişlerdir (Sanna, 2005, s. 17). Bilgisayar okuryazarlığı ve bilgisayar becerilerindeki bu boşluk, bir çok öğrenciyi sadece akademik başarıdan değil, gelecekde iş pazarındaki başarının da gerisinde bırakabilir. Negatif bilgisayar tutumları kütüphane kaynaklarını kullanmayı öğrenme

isteklerini dizginleyebilir; bu suretle kütüphane kaygı seviyelerini yükseltirken akademik performans seviyelerini zayıflatabilir (Jiao ve Onwuegbuzie, 2004, s. 138).

Jiao ve Onwuegbuzie (1997a, s. 385) göre, mekanik engeller nedeniyle kaygı düzeyleri artan öğrencilerin, genellikle erkek ve genç oldukları, ana dil olarak İngilizce konuşmadıkları, yüksek not ortalamalarına sahip oldukları, daha fazla ders saati gördükleri ve bir üniversitede kütüphanesinden uzakta yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, bu öğrencilerin kütüphaneyi, çevrimiçi katalog ve veri tabanlarını kullanmak veya kitap okumak için ziyaret etmekte oldukları görülmüştür.

III.3. Kütüphane Kaygısının Diğer Değişkenlerle İlişkisi

Mellon tarafından 1986 yılında kütüphane kaygısı teorisinin ortaya atılmasıyla, bu fenomenin önemini kavrayan birçok araştırmacı tarafından farklı boyutlarda birçok çalışmalar gerçekleştirilerek, konu geliştirilmeye çalışılmıştır.

Carol Kuhlthau bilgi erişim süreci üzerinde yoğunlaşan Bilgi Arama Performansı (Information Search Performance - ISP) adlı farklı bir araç geliştirmiş ve öğrencilere uygulamıştır. Çünkü ona göre öğrencilerin kütüphanede bocalayıp kaygı duymalarının temel nedeni, bilgi arama ve / veya erişim sürecini anlamamalarından ve bunun uygulamasını gerçekleştirememelerinden kaynaklanmaktadır (Kuhlthau, 1991, s. 365).

Kütüphane kaygısı teorisinin birebir ölçülebilmesi için, Sharon L. Bostick tarafından 1992 yılında geliştirilen Kütüphane Kaygısı Ölçeği, zaman içinde birçok araştırmacı tarafından yapılan çalışmalarda kullanılmış ve güvenilirliği her geçen gün daha çok kanıtlanmıştır. Bu ölçek, her ne kadar üniversite öğrencilerinin kütüphane kaygı düzeyleri ve nedenlerini ölçmek için oluşturulmuş olsa da, zaman içinde konuyu daha derinlemesine irdelemek isteyen araştırmacılar tarafından kütüphane kaygısı başka değişkenlerle de ele alınmaya başlanmış ve potansiyel korelasyonları ayrıca araştırılmıştır.

Daha sonra yapılan ve kütüphane kaygısı ile beraber ele alınan farklı birçok değişken araştırmalara konu olmuştur. Kütüphane kaygısındaki değişkenleri, kütüphane kaygısı yüksek olan öğrencilerin genel özellikleri ve bunları risk altına sokan nedenleri araştırmışlardır. Özellikle bu değişkenleri farklı araştırmalarda ve sürekli geliştirerek kullanan araştırmacıların başında Qun G. Jiao ve Anthony J. Onwuegbuzie gelmektedir.

Yapılmış bu çalışmalardan biri (Jiao ve Onwuegbuzie, 1995) kütüphane kaygısı ve ana dili İngilizce olmayan öğrencilerin ana değişken olarak dikkate alındığı bir araştırma olmuştur. Bunun yanında Cinsiyet, Yaş, Çalışma Yılı, Akademik Başarı, Alınan Dersler, Kütüphaneyle İlgili Dersler, Bilgisayar Deneyimi, Kütüphane Kullanım Sıklığı ve Kütüphaneye Gitme Nedenleri gibi alt değişkenleri de ele almışlardır. Jiao ve Onwuegbuzie'nin yaptığı bu çalışma sonucunda elde edilen verilere göre, kültürel farklılıklardan, iletişim güçlüğünden ve de İngilizceyi kavramadaki eksikliklerden ötürü, anadili İngilizce olmayan öğrencilerin kütüphane kaygısının yüksek seviyelerinde

oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında öğrencilerden daha çok erkek olan, akademik başarısı yüksek olan, yarı ya da tam günlük işlerde çalışan ve kütüphaneye arasıra gelip gidenlerin yüksek kütüphane kaygısına sahip oldukları belirlenmiştir (1995, s. 7). Bahsi geçen bu değişkenler arasındaki ilişkiyi ilerleyen dönemlerde ise ele alan başka bir çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel farklılıklardan, iletişim güçlüğünden ve de İngilizceyi kavramadaki eksikliklerden ötürü, anadili İngilizce olmayan öğrencilerin kütüphane kaygısının yüksek seviyelerinde oldukları tespit edilmiştir (Shoham ve Mizrachi , 2004, s. 310)

Diğer bir çalışmada ise amaç, akademik kütüphaneleri kullanan öğrenciler için demografik bir profil (cinsiyet, yaş, not ortalaması, alınan kütüphane ve bilgisayar eğitimlerinin sayısı, kütüphaneyi ziyaret etme nedenleri ile ziyaret sıklığı) oluşturarak bunu kütüphane kaygısı ile beraber değerlendirmek olmuştur (Jiao ve Onwuegbuzie, 1997b). Edinilen bulgulara göre farklı öğrenci grupları tarafından ve haftada en az 1 kez kullanılan üniversite kütüphaneleri, kütüphane eğitimi almış öğrenciler tarafından daha az kaygı ile kullanılmaktadır. Oldukça şaşırtıcı bir bulgu da, kütüphane kullanım sıklığının, öğrencinin bulunduğu sınıfa göre değişmediğidir. Dolayısıyla sınıf değişkeninin, kütüphane kaygısı ile paralel olmadığı görüşü vurgulanmıştır (Jiao ve Onwuegbuzie, 1997b , s. 418).

Lisansüstü öğrencilerin mükemmeliyetçilikleri (kişinin kendisi için gerçek olmayan yüksek amaçlar ve standartlar belirlemesi ve izlemesi eğilimi), buna bağlı olarak akademik ertelemeleri ile kütüphane kaygısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi adına,

yapılan iki çalışmadan biri Jiao ve Onwuegbuzie tarafından l998 yılında, diğeri ise Onwuegbuzie tarafından 2001 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalarda, kullanıcının çalışmalarında hedefledikleri mükemmeliyetçiliğin derecesinin, kütüphane kaygısına neden olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalardan elde edinilen sonuçlara göre, mükemmeliyetçiliğin fazla olduğu lisansüstü öğrencilerde kütüphane kaygısının görülmesi, mükemmeliyetçilik ile kütüphane kaygısı arasında bir ilişki olduğunu kısmen kanıtlanmıştır. Özellikle öğrencilerin, kütüphanedeki bilgi kaynaklarının ve hizmetlerinin kullanımı konusunda duydukları güvensizlik, çalışmalarını başarılı sonuçlandıramama gibi bir önyargıya kapılmalarına ve buna paralel olarak kütüphane kaygısını yüksek derecede hissetmelerine neden olduğu görüşündedirler. Bilgileri konusunda kendi eksikliklerinin ortaya çıkmasından korktukları için, kütüphanecilerden yardım isteyemeyen ve kaygıları katlanarak büyüyen öğrencilerin, bu kaygı deneyimleri nedeniyle akademik ertelemelere gittikleri belirtilmiştir (Jiao ve Onwuegbuzie, 1998, s. 368; Onwuegbuzie, 2001, s. 108).

Kütüphane kaygısının lisansüstü öğrencilerde arasında akademik başarıya engel olabileceği düşüncesinden yola çıkılarak, bu öğrencilerin öğrenme stilleri (hareketlilik / sık dolaşma ihtiyacı / ses / mekan / ışık) ve kütüphane kaygısı arasındaki ilişki iki farklı araştırmada değerlendirilmiştir (Onwuegbuzie ve Jiao, l998b; Jiao ve Onwuegbuzie, l999b). Araştırmalarda yapılan çoklu analizler sonucunda, her iki araştırmada da, kütüphane kaygısının en yüksek seviyelerine sahip olan lisansüstü öğrencilerin; konsantre seviyelerini arttırmak için sıklıkla etrafta dolaşma ihtiyacı hisseden ve kütüphanenin en kalabalık saatleri olan öğlen saatlerinde araştırma yapmayı tercih

etmeyen öğrenciler oldukları tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak, lisansüstü öğrencilerin kalabalık ortama karşı kütüphane kaygısı taşıyabilecekleri gibi bir ihtimalin ortaya çıktığı belirtilmiştir (Onwuegbuzie ve Jiao, l998b, s. 245; Jiao ve Onwuegbuzie, l999b, s. 209).

Başka bir araştırmada ise, yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı kültürel farklılıklar ve kütüphane kaygısı ilişkisi ele alınmıştır (Jiao ve Onwuegbuzie, 1999b). Elde edilen sonuçlara göre yabancı uyruklu öğrencilerin daha çok kütüphane teknolojisi nedeniyle kütüphane kaygısını taşıdıkları tespit edilmiştir. Araştırmacılara göre, yabancı uyruklu öğrencilerin daha çok gelişmekte olan ülkelerden gelmeleri ve oradaki kütüphanelerin gelişmiş kaynak ve hizmetlere sahip olmaması nedeniyle, eğitim görmeye geldikleri ve gelişmiş ülke statüsündeki bu ülkelerin üniversite kütüphanelerinde, özellikle teknolojiye karşı yabancılık çekmeleri nedeniyle, kütüphane kaygısı duydukları belirtilmiştir (Jiao ve Onwuegbuzie, 1999b, s. 6).

Lisansüstü öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve kütüphane kaygısı değişkenleri arasındaki ilişkinin araştırılması için yine Jiao ve Onwuegbuzie (2001a, s. 77) tarafından yapılan çalışmada, kütüphane kaygısına sahip öğrenciler için bazı sonuçlara varılmıştır. Buna göre, kahve ve diğer kafein içeren içecekleri çalışmaları esnasında tüketmeye ihtiyacı olanlar, öğrenme gruplarıyla tartışmaya dayalı ya da ezbere dayalı yüksek sesli bireysel çalışmalara alışık olan ve verim aldığını düşünen lisansüstü öğrencilerin, bu gereksinmelerini kütüphanede gerçekleştirememe durumundan kütüphane kaygısını yüksek derecede hissettikleri görülmüştür.

İlerleyen dönemlerde üniversite öğrencilerinde bilgisayar kaygısı ve kütüphane kaygısı ilişkisi (Jerabek, Meyer ve Kordinak, 2001) ile lisansüstü öğrencilerinde bilgisayar kaygısı ve kütüphane kaygısı (Jiao ve Onwuegbuzie, 2004) ilişkisinin değerlendirildiği iki çalışma daha yapılmıştır. Bu araştırmalar, kütüphane teknolojilerinin kütüphane bilgi kaynaklarının ve hizmetlerinin kullanımında derin bir etkiye sahip olmasından dolayı, öğrencilerin bilgisayar tutumlarının, kütüphane kaygı seviyelerine etkisinin olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Her iki çalışmada elde edilen sonuçlara göre, gerek lisans gerekse lisansüstü öğrencilerin, bilgisayar kullanımına karşı duydukları yanlış birşey yapma ya da başarısız olma düşüncelerinden dolayı kütüphane kaygısının yüksek seviyelerini tecrübe ettikleri saptanmıştır. Bu öğrencilerin özellikle yeterli bilgisayar beceri ve kullanım eğitimi almayan öğrencilerden oluştuğu ve bu konuda ilgili kütüphane personelinden yardım isteyememeleri onlarda kütüphane kaygısının bir boyutunun görülmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmacılar konu ile ilgili olarak, düşük bilgisayar tutumlarına sahip öğrencilerde yüksek seviyede kütüphane kaygısı görülmekte olduğunu belirterek iki değişken arasındaki ters orantıya araştırma sonuçlarında yer vermişlerdir (Jerabek, Meyer ve Kordinak, 2001, s. 286; Jiao ve Onwuegbuzie, 2004, s. 141).

Üniversite öğrencileri üzerinde araştırma kaygısı ve kütüphane kaygısı arasındaki ilişkinin değerlendirildiği bir diğer çalışma (Kracker, 2002), Carol Kuhlthau'nun oluşturduğu Bilgi Araştırma Performansı ölçeği (Kuhlthau, 1991) temel alınarak yapılmıştır. Bu çalışma, öğrencilerin yapmaları gereken araştırmalarla yüzleştiklerinde,

sıklıkla hissettikleri kaygı hakkındaki sorundan gelişmiştir. Edinilen sonuçlara göre, öğrencilerin araştırmayı oluşturan temel safhalarda, özellikle nereden ve nasıl başlanacağı konusunda yüksek kaygıya sahip oldukları belirtilmiştir. Araştırma konusunda duydukları bu kaygı, kütüphane bilgi kaynakları ve hizmetlerinin kullanımına da olumsuz etki ederek kütüphane kaygısı duymalarına neden olmakta olduğu eklenmiştir. Bu nedenle öğrencilerin bilgi aramalarında ve taramalarında, kaygı nedeniyle demoralize olup araştırmalarını yarıda bıraktıkları sonucuna varılmıştır (Kracker, 2002, s. 290).

Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin duydukları kütüphane kaygısı ile ilgili yapılan bir çalışmada ise, edinilen bulgular araştırmacıları şaşırtmıştır. Genellikle, 1.sınıf öğrencilerinde kütüphane kaygısının yüksek olmasının çok rastlanan bir durum olduğunu, ancak yaptıkları araştırma sonucunda bu öğrencilerin kütüphane kaygısına fazla sahip olmadıklarını tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Bunun, likert ölçeğindeki nötr cevap kullanımına bağlanabileceğini ya da öğrencilerin nasıl hissettiklerinden emin olmadıklarını veya kaygıyı kabul etmede isteksiz olduklarınından kaynaklanabileceğini belirtmişlerdir (Brown, Weingart, Johnson ve Dance, 2004 , s. 398).

Yapılan araştırmaların daha çok kampüslerde eğitim alan üniversite ve lisansüstü öğrenciler üzerine odaklanmış olmasından ötürü, uzaktan eğitim alan lisansüstü öğrenciler ve kütüphane kaygısı arasındaki ilişkinin tespiti için bir çalışma yapılmıştır (Collins ve Veal, 2004). Elde edilen bulgulara göre, bu öğrencilerin bilgi edinim becerilerinin, kütüphane ve internet kaynaklarını kullanma esnasındaki kaygı

seviyelerini etkilendiği tespit edilmiştir. Özellikle üniversiteden uzakta yaşadıkları yerlerde kampüs dışı erişim olanakları ile kütüphane elektronik kaynaklarını kullanma konusunda, kaygıyı yüksek derecede taşıdıklarının görüldüğü belirtilmiştir. Bunun yanında üniversite kütüphanesini fazla ziyaret edemedikleri için, kütüphanedeki bilgi kaynak ve hizmetlerine aşina olmamanın verdiği çekinme duygusunu da yoğun olarak yaşadıkları tespit edilmiştir (Collins ve Veal, 2004, s. 6)

Aynı değişkenler hakkında zaman içinde farklı araştırmalar yapılmış olsa da, ilerleyen dönemlerde farklı değişkenler de ele alınmıştır. Bunlardan biri, lisansüstü öğrencilerin ırksal farklılıkları ve kütüphane kaygısı değişkenleri arasındaki ilişkinin saptanmasına yönelik yapılmıştır (Jiao, Onwuegbuzie ve Bostick, 2004; Jiao, Onwuegbuzie ve Bostick, 2006). Lisansüstü öğrenciler arasında yapılan bu çalışmaya göre, siyah öğrencilerin beyaz öğrencilere göre daha düşük kaygıya sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Lisansüstü öğrencilerin kütüphane kaygısında, ırksal farklılıkların kısmen de olsa belirleyici rolü olduğu sonucuna varılmış olsa da, bu iki grup arasındaki kütüphane kaygısı farklılığının gerçekten ırktan ileri gelip gelmediği konusunda kesin bir sonuca varamamışlardır. Çünkü söz konusu fark eğitim farklılığından da ileri gelmiş olabilir. Bu çalışma ırkın bir fonksiyonu olarak kütüphane kaygısını inceleyen ilk çalışma olmasına rağmen, kütüphane kaygısı bağlamında ırkın rolü hakkında kesin cümleler kurmak için çok erken olduğunu da belirtmişlerdir (Jiao, Onwuegbuzie ve Bostick, 2004, s. 232; Jiao, Onwuegbuzie ve Bostick, 2006 , s. 848).

Bu çalışmaların yanında Doris Van Kampen ise doktora öğrencileri tarafından ağırlıklı olarak çevrimiçi kaynakların kullanımını sorgulayan bir kütüphane kaygısı araştırması yapmıştır. Araştırmanın uygulama safhasında kullanılması planlanan ölçek, Bostick'in Kütüphane Kaygısı Ölçeği idi. Ancak bu ölçeğin tasarlandığı yıl ile değişen kütüphane hizmet ve kaynaklarından dolayı Kütüphane Kaygısı Ölçeği'nin, yapılmak istenen araştırma için her faktöre cevap veremeyeceği anlaşılmıştır. Bu nedenle yeni bir ölçek geliştirmek yerine, varolan ve güvenilirliği kanıtlanmış olan Kütüphane Kaygısı Ölçeği'ne günün şartlarına ve gereksinimlere paralel uygun maddeler eklenmiş; geçerliliği kalmamış maddeler ise çıkarılmıştır (Van Kampen, 2003, s. 12). Ağırlıklı olarak öğrencilerin bilgi arama sürecindeki durumlarını kapsayan bu çalışmada, Kuhlthau'nun Bilgi Arama Performansı (Information Search Performance - ISP) adlı paradigmasından da yararlanılmıştır. Bahsi geçen çalışmalar sonucu oluşturulan ve 53 maddeden oluşan Çok Boyutlu Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Multidimensional Library Anxiety Scale-MLAS), daha çok çevrimiçi kütüphane kaynaklarını araştırma ve bu kaynakların kampus dışı kullanımı, doktora öğrencilerinin tutumları ve bilgisayarlarla ilgili rahatlık derecesini içeren durumları ölçmek amacıyla oluşturulmuş ve başarılı bir şekilde belirlenen gruba uygulanmıştır. Çok Boyutlu Kütüphane Kaygısı Ölçeği'nin temelde, kütüphane kaygısının şu altı faktörünü ölçtüğü belirtilmiştir:

- **(1. Faktör)** Kütüphane kullanımında rahatlık ve güven,
- **(2. Faktör)** Bilgi arama performansı,
- **(3. Faktör)** Personel ile ilgili engeller,
- **(4. Faktör)** Kütüphane kullanımı ile ilgili düşünceler,

- **(5. Faktör)** Teknoloji rahatlığı,
- **(6. Faktör)** Kütüphane binasının rahatlığı (Van Kampen, 2004, s. 29).

Yapılan çalışma sonucunda, anketin uygulandığı doktora öğrencilerinde Bilgi Aramama Performansı ile alakalı güven seviyeleri (Faktör 2) diğer alanlardan daha yüksektir. Doktora öğrencisi olmaları ve profesyonel düzeyde akamdemik çalışmalar yapmalarından kaynaklanan kütüphane kaynak ve hizmetlerine olan aşinalık nedeniyle, böyle bir sonuç ile karşılaşıldığı düşünülmüştür. Faktör 1, 3 ve 6 için ise, öğrencilerin güven seviyelerinin diğer faktörlere göre belirgin bir şekilde daha düşük olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin, kütüphanedeki bilgi kaynak ve hizmetlerini kullanma açısından daha az rahat ve daha az güven dolu oldukları anlaşılmıştır. Özellikle de kütüphane binasına girip personelden yardım istedikleri zaman daha çok karmaşa yaşadıkları görülmüştür. Bununla beraber, demografik açıdan varılan bir sonuç ise, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha sık kütüphaneyi kullandıkları; bayanların kütüphane bilgi kaynak ve hizmetlerini kişisel kullanımdan daha çok, oçevrim içi olarak kullandıkları tespit edilmiştir (Van Kampen, 2004, s. 123).

Bahsi geçen tüm değişkenlerin, kütüphane kaygısının yaşanmasında etkili unsurlar olduğu belirlenmiş ve değişkenlerin çeşitlendirilerek başka uygulamalar yapılması konusunda araştırmacılar teşvik edilmiştir (Onwuegbuzie, Jiao ve Bostick, 2004, s. 54).

Bu nedenle özellikle son dönemlerde gerçekleştirilmiş bir diğer kütüphane kaygısı değişkeni araştırması, doktora öğrencilerinin bilgi araştırmalarında ve özellikle tez yazım safhasında, yararlanacakları ya da yararlandıkları kaynaklara ait yanlış referans bilgilerini içeren atıf hataları ve kütüphane kaygısı ilişkisi çalışmasıdır. Bu çalışmada doktora öğrencilerinin atıf hataları konusunda bilgi araştırma ve taramalarına paralel yaşadıkları kütüphane kaygısı ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre, çalışmalarda standart bir atıf tekniğinin olmaması, yanlış atıfların verilmesi ve atıf verme teknikleri eğitiminin eksik olmasından dolayı, özellikle doktora öğrencilerinin kütüphane kaygısı duydukları görülmüştür (Jiao, Onwuegbuzie ve Waytowich, 2008, s. 954).

IV. BÖLÜM

KÜTÜPHANE KAYGISI KULLANICI ARAŞTIRMASI

Bilkent Üniversitesi'nde farklı fakültelerde okuyan lisans öğrencilerinin baz alındığı kullanıcı araştırması ile öğrencilerin, kütüphane kaynakları ve hizmetleri ile kütüphane kullanımı hakkında ne hissetikleri; varsa kütüphane kaygısını yaşayıp yaşamadıkları; kütüphane kaygısının hangi değişkenlerin etkisiyle varolduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

IV.1. Amaç, Kapsam ve Yöntem

Üniversite lisans öğrencilerinin, kütüphane genel kullanımı ile bilgi kaynakları ve hizmetlerinden yararlanma sürecinde kaygı duygusunu yaşayıp yaşamadıkları; yaşıyorlarsa bunun düzeyi ile ortaya çıkmasında etken olan unsurların, Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerini baz alan kullanıcı araştırması (user survey) verileri ile tartışılarak pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada ele alınan konu, üniversite lisans öğrencilerinin, herhangi bir nedenle duydukları veya duyabilecekleri kütüphane kaygısının tespit edilmesi üzerine odaklanmaktadır. Öğrenciler, personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller nedeniyle kütüphane kaygısı yaşamakta ve bu durum, onların kütüphaneyi verimli ve istedikleri biçimde kullanabilmelerine engel teşkil etmektedir.

Araştırmada, kütüphane kaygısının üniversite lisans öğrencilerinin üzerindeki etkisi incelenmiş ve araştırma evreni Bilkent Üniversitesi'nin Fakülteleri'nde lisans eğitimi alan öğrencilerden seçilmiştir. Bilkent Üniversitesi'nin Fakülteleri'nde toplam 8468 öğrenci lisans eğitimi almaktadır (Bkz. 1. Ek). Bilkent Üniversitesi'ndeki Fakülteler Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Hazırlık Okulu'dur. Bu fakültelerde eğitim gören lisans öğrencilerine daha önceden sözü edilen Kütüphane Kaygısı Ölçeği'nin esas alındığı anket çalışması uygulanarak var olan durum betimlenmiştir. Genel durumu yansıtması açısından belirlenen kitle genişliği ve güven sınırı esas alınarak 136 öğrenciye anket yapılmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin hedef alındığı anket uygulaması için, 43 maddeden oluşan ve ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerine uygulanan Kütüphane Kaygısı Ölçeği (Library Anxiety Scale - LAS) temel alınmış; ancak günümüz ülkemiz şartlarına uyarlamak adına bazı maddeler eklenerek, bazılarının da içeriklerinde değişiklik yapılarak 48 adet madde ile anket formuna son hali verilmiştir (Bkz. 4. Ek). Kütüphane Kaygısı Ölçeği'ni oluşturan bazı unsurlar içerik itibariyle, her ne kadar birbirinin tekrarı gibi görünse de, farklı engellerin tesbiti için ölçeğin orjinal halinde böyle bir yola gidildiği düşünülmektedir. Bu nedenle anketimizde ölçeğin orjinal halinden uzaklaşmamak adına, bu unsurlara müdahale edilmemiştir.

Anketin uygulanacağı örneklem grubundaki her grup, öğrencilerin fakültelerine, bölümlerine, sınıflarına ve cinsiyetlerine göre ayrı ayrı saptanmış ve formlar buna göre ayrılarak belli kodlar ile işlenmiştir. Ölçek derecelerinin belirlenmesinde, "kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum" gibi ifadelerden oluşan 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Toplam 136 anket kütüphaneye herhangi bir amaçla gelen öğrencilere bölümleri sorularak verilmiş ve aynı anda yanıtlamaları istenmiştir. Bu nedenle dağıtılan anketlerin tamamı (%100) değerlendirmeye alınmış ve anket sorularının yanıtlanması sırasında atlamalar olmamıştır. Anket sonucu elde edilen veriler, gruplara göre ayrı ayrı ve karşılaştırmaya olanak verecek şekilde SPSS 11.5 for Windows (Statistical Packages for Social Science) paket programı sayesinde tablolarla ifade edilmiştir. Elbette, tablolarda bazı yüzdelik oranlar her ne kadar yüksek ya da düşük görünse de, bu oranı oluşturan örneklem öğrenci sayısının (örn. Eğitim Fakültesi'nde ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde) sadece "1 ya da 2" olduğu da dikkate alınmalıdır.

IV.2. Bulgular ve Değerlendirme

Bu bölümde, anket sonucu oluşturulan tablolardan elde edilen bulgular ve değerlendirmeler öncelikle öğrencilerin demografik özellikleri ele alınarak, daha sonra fakülte, sınıf ve cinsiyet değişkenleri ile kütüphane kaygısı arasındaki ilişki olarak ele alınmıştır. Özellikle araştırmamızın temel unsuru olan fakülte ve kütüphane kaygısı arasındaki ilişkiye ait bulgular ve değerlendirmeler, "Kütüphane Kaygı Ölçeği"ni oluşturan 5 temel faktöre göre gruplandırılarak verilmiştir.

IV.2.1. Demografik Özellikler

Bu bölümde Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakülteler, sınıflar ve cinsiyetleri ile ilgili sorular sorulmuştur. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

IV.2.1.a. Lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakülteler

Öğrencilere öğrenim gördükleri fakülteler sorulmuş ve sonuçlar 2. Tablo'da (%) ve sıklık olarak ifade edilmiştir.

2. Tablo Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteler

FAKÜLTE	Sıklık	**%**
Hazırlık Okulu	31	**22,8**
Mühendislik Fakültesi	29	**21,3**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	25	**18,4**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	15	**11,0**
Hukuk Fakültesi	10	**7,4**
İşletme Fakültesi	10	**7,4**
Fen Fakültesi	8	**5,9**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	4	**2,9**
Eğitim Fakültesi	2	**1,5**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	2	**1,5**
Toplam	136	**100,0**

2. Tablo'da yer alan verilere göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %22,8'i Hazırlık Okulu'nda, %21,3 Mühendislik Fakültesi'nde, %18,4'ü İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde, %11'i Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nde, %7,4'ü İşletme Fakültesi'nde ve Hukuk Fakültesi'nde, %5,9'u Fen Fakültesi'nde, %2,9'u İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nde, %1,5'i Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde ve %1,5'i Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmektedir.

IV.2.1.b. Lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıflar

Öğrencilere öğrenim gördükleri sınıflar sorulmuş ve sonuçlar 3.Tablo'da (%) ve sıklık olarak ifade edilmiştir.

3. Tablo Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar

SINIF	Sıklık	**%**
Hazırlık sınıfı	31	**22,8**
1. sınıf	29	**21,3**
2. sınıf	29	**21,3**
3. sınıf	24	**17,6**
4. Sınıf	23	**16,9**
Toplam	136	**100,0**

3. Tablo'da yer alan verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin %22,8'i Hazırlık sınıfı'nda, %21,3 1. ve 2.sınıf'da, %17,6'sı 3.sınıf'da ve %16,9'u 4.sınıf'da öğrenim görmektedir.

IV.2.1.c. Lisans öğrencilerinin cinsiyetleri

Öğrencilere cinsiyetleri sorulmuş ve sonuçlar 4. Tablo'da (%) ve sıklık olarak ifade edilmiştir.

4. Tablo Öğrencilerin cinsiyetleri

CİNSİYET	Sıklık	**%**
Bay	72	**52,9**
Bayan	64	**47,1**
Toplam	136	**100,0**

4. Tablo'da yer alan verilere göre araştırmaya katılanların %52,9'u bay, %47,1'i bayan öğrencilerden oluşmaktadır.

IV.2.2. Fakülte / Kütüphane Kaygısı İlişkisi

Öğrencilere öğrenim gördükleri fakültelere göre Kütüphane Kaygısı Ölçeği'ni oluşturan unsurlar, beş ana faktöre (personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller, mekanik engeller) göre verilmiş bu faktörlere ilişkin sorular yöneltilmiş ve sonuçlar ilgili tablolarda (%) ve sıklık olarak ifade edilmiştir. Daha sonra bu ifadelere göre değerlendirmeler yapılmıştır.

IV.2.2.a. Personel ile ilgili engeller

Bu bölümde öğrencilerin, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için deneklere yöneltilen kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı, kütüphaneden yardım alma / alamama algısı, rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme ya da alamama algısı, kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulma / bulamama algısı, bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı, kütüphanede rahat ders çalışabilme, kütüphanecilerin bilgilerine güvenme, kütüphane kurallarının katılığı, kütüphanecilere soru sormaya çekinme ve personelinin öğrenciyi dinleme ya da dinlememe algısı ile ilgili unsurlar hakkındaki görüşlere ilişkin bulgular verilerek bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

5. Tablo Kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı

Kütüphanecilerin yardımcı olmadığı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	3 **37,5**	1 **12,5**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	1 **6,7**	2 **13,3**	11 **73,3**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	3 **9,7**	14 **45,2**	11 **35,5**	3 **9,7**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	7 **70,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	1 **4,0**	7 **28,0**	13 **52,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **25,0**	3 **75,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **20,0**	6 **60,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	4 **13,8**	6 **20,7**	0 **,0**	19 **65,5**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	5 **3,7**	15 **11,0**	27 **19,9**	77 **56,6**	12 **8,8**	136 **100,0**

5. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphanecilerin kesinlikle yardım etmediklerini düşünenler Mühendislik Fakültesi (%13,8) ve Fen Fakültesi (%12,5) öğrencileridir. Kütüphanecilerin kesinlikle yardım etmediklerini ve genel olarak yardım etmediklerini düşünen öğrencilerin bulguları birlikte ele alındığında, Fen Fakültesi %50 ve Mühendislik Fakültesi %34,5 oranına ulaşmaktadır. Sözü edilen konuda kesinlikle katılmayanlar İşletme Fakültesi %20; Hukuk Fakültesi %20; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi %16 oranındadır. Bahsi geçen konuya genel olarak katılmayanlar, Eğitim Fakültesi %100; Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi %100; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi %75; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi %73,3; Hukuk

Fakültesi %70; Mühendislik Fakültesi %65,5 ve İşletme Fakültesi %60 oranındadır. Hazırlık Okulu ise %45,2 oran ile kararsız olduklarını ifade etmiştir. Konu bütün fakülteler temelinde ve toplam oranlar itibariyle genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin %65,4'ü kütüphanecilerin yardım ettiklerini, %14,7'si kütüphanecilerin yardım etmediklerini düşünmekte; %19,9'u ise kararsız olduğunu belirtmektedir.

Kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir oranda fark ile, kütüphanecilerin yardım ettiklerini düşünen öğrencilerin, yardım etmediklerini düşünen öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Kütüphane hizmet ve kaynaklarının yoğun olarak kullandırılması amacıyla, öğrencilere yardım ve destek sağlayan kütüphanecilerin, kendi işleriyle meşguliyetlerinden dolayı öğrencilere yardımcı olamayacak bir görüntü sergilememesi önem taşımaktadır. Kütüphanecilerin yardım etmediğini en çok düşünen Mühendislik Fakültesi ve Fen Fakültesi öğrencilerinin, kampüs içinde herhangi bir yerden elektronik kaynaklara erişebilmeleri, kütüphaneciden bilgi kaynakları ve hizmetleri için yardım talep etmemelerine neden olmaktadır. Bu amaçla Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi "Fakülte Kütüphaneciliği" uygulamasını ile, özellikle Mühendislik ve Fen Fakültesi öğrencilerinin kütüphane ile olan diyaloglarını geliştirmeye çalışmaktadır. Bahsi geçen konuda kütüphanecilerin yardım ettiği görüşünde olanlar ise daha çok, sosyal alanda eğitim gören, fakülte kütüphanecileri ve diğer uzman kütüphanecilere göre basılı kaynaklar nedeniyle kütüphaneyi yoğun olarak kullanan; buna paralel olarak kütüphanecilere birçok konuda danışabilen İşletme Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileridir.

6. Tablo Kütüphaneden yardım alma / alamama algısı

Kütüphaneden yardım alamama	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	2 **25,0**	1 **12,5**	4 **50,0**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	2 **13,3**	3 **20,0**	9 **60,0**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	4 **12,9**	8 **25,8**	16 **51,6**	3 **9,7**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	3 **12,0**	2 **8,0**	16 **64,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	7 **24,1**	4 **13,8**	1 **3,4**	15 **51,7**	2 **6,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	7 **5,1**	18 **13,2**	19 **14,0**	73 **53,7**	19 **14,0**	136 **100,0**

6. Tablo'da deneklere, gereksinim duydukları anda kütüphane genel kullanımı, bilgi kaynakları ve hizmetleri hakkındaki yardım taleplerine (elektronik posta ile, telefonla ya da yüzyüze) cevap alıp alamadıkları konusunda veri toplamak için, daha önce sunulan "Kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı" başlıklı 5. Tablo'dan farklı olarak, "Kütüphaneden yardım alma / alamama algısı" hakkında soru yöneltilmiştir. 6. Tablo'da yer alan verilere göre, Mühendislik Fakültesi öğrencilerinden kütüphaneden kesinlikle ve genel olarak yardım alamadıklarını belirtenlerin toplamı %37,9 olarak görülmüştür. Genel olarak kütüphaneden yardım alamadığını belirtenler Fen Fakültesi (%25) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileridir. Kütüphaneden kesinlikle yardım alabildiğini bildirenler ise Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ve Hukuk

Fakültesi (%40) öğrencileridir. İşletme Fakültesi öğrencileri kesinlikle %30 ve genel olarak %40 oranında yardım alabilmektedir. Eğitim Fakültesi %100 oranı ile genel olarak kütüphaneden yardım alabildiğini belirtmektedir. Bahsedilen duruma genel olarak katılmadığını bildirenler İktisadi**,** İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi %64; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi %60; Hazırlık Okulu %51,6; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi %50 oranındadır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında, kütüphaneden yardım alındığı yönünde algıya sahip öğrencilerin oranı %67,7; yardım alamadıkları algısını taşıyanların oranı %18,3; kararsız olanların oranı ise %14'dür.

Kütüphaneden yardım alma / alamama algısı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir oranda fark ile, kütüphaneden yardım aldığını düşünen öğrenciler, yardım alamadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphaneler özellikle son dönemlerde kullanıcılarının tüm istek, öneri ve sorularına cevap verebilmek adına farklı birçok kanaldan (elektronik posta, online 24/7 canlı soru yanıtlama hizmeti, telefon, faks, tartışma listeleri, posta, sosyal paylaşım siteleri vs.) onlara ulaşmaktadırlar. Bu kanallardaki çeşitlenme arttıkça, kullanıcıların kütüphane kaynak ve hizmetleri ile genel kütüphane kullanımı hakkında soruları, istekleri ve önerileri daha çabuk ve daha kolay biçimde yanıtlanabilmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde, en çok Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin kütüphaneden yardım alamadıkları tespit edilmiştir. Kütüphane materyalleri arasında olan notaları oldukça sık kullanan Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile sosyal alanda eğitim alan ve basılı kaynakları yoğun olarak kullanan Hukuk Fakültesi öğrencileri ise en fazla kütüphaneden yardım alabildiğini düşünen öğrenci grubunu oluşturmaktadırlar.

7. Tablo Rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme ya da alamama algısı

Rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	**0** **,0**	**1** **12,5**	**2** **25,0**	**1** **12,5**	**4** **50,0**	**8** **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	3 **20,0**	7 **46,7**	3 **20,0**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	15 **48,4**	10 **32,3**	3 **9,7**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	2 **20,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	10 **40,0**	11 **44,0**	0 **,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	10 **34,5**	7 **24,1**	4 **13,8**	6 **20,7**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	14 **10,3**	50 **36,8**	43 **31,6**	18 **13,2**	11 **8,1**	136 **100,0**

7. Tablo'da yer alan verilere göre, rafta bulunmayan kaynak için yardım alabildiğini belirten öğrencilerin oranı İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; Hukuk Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %50'dir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ve Hazırlık Okulu (%48,4) öğrencileri genel olarak yardım alabilmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencileri (%50) hem yardım alabildiğini hem de alamadığını belirtmektedir. Fen Fakültesi öğrencilerinin ise %50'sinin kesinlikle yardım alamadıkları görülmektedir. Dikkat çekici bir diğer veri ise, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%44) ve İşletme Fakültesi (%40) öğrencilerinin yüksek oranlarla, konu hakkında kararsızlık yaşamaları olmuştur. Genel olarak bütün fakültelere

bakıldığında rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilenler %47,1; yardım alamayanlar %21,3; kararsızlar ise %31,6 oranındadır.

Rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme ya da alamama algısı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, rafta bulunamayan kaynak için yardım aldığını düşünen öğrenciler, yardım alamadığını düşünenlere göre daha fazladır. Gereksinim duyduğu kaynağa ulaşamayan öğrenci, demoralize olarak araştırmasını yarıda bırakabilir. Bunun bilincinde olan kütüphane, raflarda yeterli sayıda personel bulundurmaktadır. Kaynak yoğunluğu nedeniyle görevlinin de bulamadığı kaynak için form dolduran öğrenci ile, kaynak bulununca iletişime geçilmektedir. Sosyal alanda eğitim alan ve basılı kaynakları sık kullanan İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile Hukuk Fakültesi öğrencileri, rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilmektedir. Performansa dayalı bir fakülte olan Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri, teorik bilgiyi kapsayan kaynaklara fazla gereksinim duymamakta ve bu nedenle konu hakkında bir fikire sahip olmamaktadırlar. Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin bulamadıkları kaynak için ısrarcı olmamaları, bundan dolayı yardım talep etmemeleri ve gereksinimlerini karşılayacak benzer konudaki başka kaynak taramasına yönelmeleri, konu hakkında kararsız olmalarına neden olabilmektedir. Bahsi geçen konuda yardım alamadığı görüşünde olanlar ise, basılı kaynakları güncel bulmayan ve erişimin kolay olduğu elektronik kaynakları tercih eden, ve bu nedenle kütüphaneyi az kullandıkları fakülte kütüphanecileri ve diğer uzman kütüphaneciler tarafından düşünülen, Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır.

8. Tablo Kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulma / bulamama algısı

Kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulamama	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	6 **75,0**	1 **12,5**	1 **12,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	1 **6,7**	1 **6,7**	10 **66,7**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	3 **9,7**	2 **6,5**	7 **22,6**	14 **45,2**	5 **16,1**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	6 **60,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	3 **12,0**	18 **72,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	6 **20,7**	8 **27,6**	2 **6,9**	11 **37,9**	2 **6,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	10 **7,4**	22 **16,2**	15 **11,0**	70 **51,5**	19 **14,0**	136 **100,0**

8. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulamadığını belirten öğrencilerin oranı Mühendislik Fakültesi kesinlikle %20,7 ve genel olarak %27,6; Fen Fakültesi ise genel olarak %75'dir. Hukuk Fakültesi kesinlikle %30 ve genel olarak %60; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; İşletme Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40 oranındaki öğrenci kütüphanede yardımcı olacak birilerini bulmaktadırlar. Genel olarak kütüphanede yardımcı olacak birilerini bulduğunu ifade edenler sırasıyla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100), Eğitim Fakültesi (%100); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%72); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%66,7); Hazırlık Okulu (%45,2)

ve Mühendislik Fakültesi (%37,9) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede yardımcı olacak birilerini bulabilen öğrenciler %65,5; yardımcı olacak birilerini bulamayan öğrenciler %23,6; kararsız öğrenciler ise %11 oranındadır.

Kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulamama ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanede yardımcı olacak birilerini bulduğunu düşünen öğrenciler, yardımcı olacak birilerini bulamadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanede çeşitli birimlerde görev yapan yeterli sayıdaki kütüphaneci ve personel sayesinde kullanıcılar yardım taleplerine cevap alabilmektedirler. Elektronik kaynak kullanımının kolaylığından bunları tercih eden Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, kütüphane kullanımına alışık olmamaları, hangi konuda kimden ve nereden yardım talep edebileceklerini bilememelerine neden olmaktadır. Bununla beraber bu fakülte öğrencilerinin kütüphaneden almak istedikleri yardımları sanal ortamdan, kütüphaneye gelmeden almak istedikleri için böyle bir fikre sahip olabilecekleri düşünülmektedir. Bu nedenle en fazla bu fakülte öğrencileri kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulamadıklarını düşünmektedirler. Daha çok Hukuk Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile İşletme Fakültesi öğrencilerinin ise, kütüphanede yardımcı olacak birilerini bulabildikleri görülmektedir. Sosyal bilimler ağırlıklı eğitim alan bu fakülte öğrencilerinin, basılı kaynaklar nedeniyle kütüphaneye aşina oldukları düşünüldüğünde, yardıma gereksinimleri olduğunda kime ya da nereye danışabilecekleri konusuda bilgiye sahip olmaları, yardım taleplerine cevap alabilmelerini sağlamaktadır.

9. Tablo Bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı

Bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	2 **,0**	0 **25,0**	5 **,0**	1 **62,5**	8 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	2 **13,3**	9 **60,0**	2 **13,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	15 **48,4**	9 **29,0**	4 **12,9**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	3 **30,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	4 **16,0**	13 **52,0**	4 **16,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	4 **40,0**	4 **40,0**	0 **,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	18 **62,1**	1 **3,4**	4 **13,8**	4 **13,8**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	14 **10,3**	51 **37,5**	38 **27,9**	25 **18,4**	8 **5,9**	136 **100,0**

9. Tablo'da yer alan verilere göre, öğrencilerin bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı oranlarına bakıldığında, Hukuk Fakültesi kesinlikle %30 ve genel olarak %30; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %16 ve genel olarak %16; İşletme Fakültesi kesinlikle %10 ve genel olarak %40 olduğu görülmektedir. Mühendislik Fakültesi (%62,1); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ve Hazırlık Okulu (%48,4) öğrencileri, genel olarak bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilmektedir. Bahsi geçen konuda bulguların kesinlikle ve genel olarak toplamlarına bakıldığında en çok Fen Fakültesi (%75) ve

Mühendislik Fakültesi (%27,6) öğrencileri kütüphaneciye danışamamaktadırlar. Dikkat çekici olan bir veri olarak Eğitim Fakültesi'nin tamamı (%100) ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nin yarısı (%50) bilgisayarları kullanamadığında genel olarak kütüphaneciye danışamamaktadır. Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlasının (%60) yüksek oranda kararsızlık belirtmeleri ise çarpıcı bir veri olarak görülmektedir. Bu konuda diğer kararsızlık bildirenler ise İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%52) ve İşletme Fakültesi (%40) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilenler %47,8; danışamayanlar %24,3; kararsızlar ise %27,9 oranındadır.

Bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, bilgisayarları kullanamadıklarında kütüphaneciye danışabilen öğrencilerin, danışamayan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Günümüzde kütüphane sistemlerinin neredeyse tamamen bilgisayara dayalı olması, öğrencilerin hızla değişen bu sistemleri kullanabilmek için yardım almalarına neden olmaktadır. Hukuk Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı, bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışmaktadır. Bu konuda kütüphaneciye danışamayanlar en çok Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileridir. Bu konuda kararsız olan bir kısım Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin, sanat odası özel koleksiyonunu genellikle kullandıkları için, bilgisayara dayalı taramalara çok gereksinim duymamalarına ve bu doğrultuda konu hakkında fikirlerinin olmamasına neden olmaktadır.

10. Tablo Kütüphanede rahat ders çalışabilme

Kütüphanede rahat ders çalışabilme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	6 **75,0**	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	8 **53,3**	2 **13,3**	2 **13,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	21 **67,7**	2 **6,5**	3 **9,7**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	4 **40,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	7 **28,0**	11 **44,0**	1 **4,0**	3 **12,0**	3 **12,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	2 **50,0**	2 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	4 **40,0**	0 **,0**	3 **30,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	11 **37,9**	14 **48,3**	0 **,0**	3 **10,3**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	36 **26,5**	72 **52,9**	6 **4,4**	16 **11,8**	6 **4,4**	136 **100,0**

10. Tablo'da yer alan verilere göre, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %50'si kütüphanede kesinlikle rahat ders çalışabilmektedirler. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri kesinlikle %50 ve genel olarak %50; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri kesinlikle %50 ve genel olarak %50; Hukuk Fakültesi öğrencileri kesinlikle %40 ve genel olarak %50; Mühendislik Fakültesi öğrencileri kesinlikle %37,9 ve genel olarak %48,3; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileri kesinlikle %28 ve genel olarak %44; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri kesinlikle %20 ve genel olarak %53,3 oranları ile kütüphanede rahat ders çalışabilmektedirler. Fen Fakültesi (%75); Hazırlık Okulu (%67,7) ve İşletme Fakültesi

(%40) öğrencileri ise genel olarak kütüphanede rahat ders çalışabilmektedir. Bahsi geçen konuda rahat ders çalışamayanlar kesinlikle ve genel toplamlarda, İşletme Fakültesi (%50) ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%24) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ise %50'si, genel olarak kütüphanede rahat ders çalışamamaktadır. Eğitim Fakültesine ait bu oranının ise, o fakültei temsil eden 1 öğrenciden alındığı gözden kaçırılmamalıdır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında, kütüphanede rahat ders çalışabilenlerin oranı %79,4; rahat ders çalışamayanların oranı %16,2; kararsızların oranı ise %4,4'dür.

Kütüphanede rahat ders çalışabilme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir oranda fark ile, kütüphanede rahat ders çalışabilen öğrenciler, çalışamayan öğrencilere göre daha fazladır. Birçok açıdan kütüphanenin öğrencilere huzurlu, ergonomik ve ferah bir çalışma ortamı sunulmasından dolayı, sadece üniversitenin kendi öğrencileri değil, diğer üniversitelerden de ders çalışmaya gelen yüksek sayıda öğrenci mevcuttur. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, en fazla Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin, kütüphanede rahat ders çalışabildikleri görülmektedir. Aksi görüşe sahip olan ve kütüphanede rahat ders çalışamadığını belirtenler ise daha çok İşletme Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır.

11. Tablo Kütüphanecilerin bilgilerine güven duyulması

Kütüphanecilerin bilgilerine güven duyulması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	7 **87,5**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	8 **53,3**	6 **40,0**	1 **6,7**	0 **,0**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	12 **38,7**	12 **38,7**	4 **12,9**	3 **9,7**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	5 **50,0**	5 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	12 **48,0**	12 **48,0**	1 **4,0**	0 **,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	2 **50,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	2 **20,0**	7 **70,0**	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	6 **20,7**	16 **55,2**	3 **10,3**	3 **10,3**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	48 **35,3**	69 **50,7**	11 **8,1**	7 **5,1**	1 **,7**	136 **100,0**

11. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanecilerin bilgilerine kesinlikle ve genel olarak güven duyanlar sırasıyla Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %53,3 ve genel olarak %40; Hukuk Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %50; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %25; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %48 ve genel olarak %48; Hazırlık Okulu kesinlikle %38,7 ve genel olarak %38,7 olduğu görülmektedir. Kütüphanecilerin bilgilerine genel olarak güven duyan öğrenciler sırasıyla, Eğitim Fakültesi (%100); Fen Fakültesi (%87,5); İşletme Fakültesi (%70) ve Mühendislik Fakültesi (%55,2) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin

yarısı kütüphanecilerin bilgilerine genel olarak güven duyarken diğer yarısı kararsızdır. Bu fakülteden elde edilen iki farklı görüşe ait verilerin, toplam iki öğrenciden elde edildiğinin bilinmesi önem taşımaktadır. Bahsi geçen konuda kütüphanecilerin bilgilerine güven duymayanların oranı oldukça düşüktür. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanecilerin bilgilerine güven duyanların oranı %86; güven duymayanların oranı %5,8; kararsızların oranı ise %8,1'dir.

Kütüphanecilerin bilgilerine güven duyulması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok büyük bir fark ile, kütüphanecilerin bilgilerine güven duyan öğrenciler, güven duymayan öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane kaynak ve hizmetlerine her yönden hakim olan kütüphaneciler, alanlarında en son yenilikleri de takip ederek öğrencilerine en iyisini sunma gayretindedir. Bu nedenle öğrencilerin kütüphanecilerden aldıkları tatminkar cevap ve yönlendirmelerden dolayı onların bilgilerine güvendikleri düşünülmektedir. Bu konuda en çok Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin, kütüphanecilerin bilgilerine güven duydukları anlaşılmaktadır. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı güven duyarken diğer bir kısmı kütüphanecilere çok sık danışma gereksinimi duymadıkları için, konu hakkında fikir sahibi olmadıkları ve bu nedenle kararsız oldukları düşünülmektedir. Kütüphanecilerin bilgilerine güven duymadığını belirten öğrenci oranı ise oldukça düşüktür.

12. Tablo Kütüphane kurallarının katı bulunması

Kütüphane kurallarının katı bulunması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	3 **37,5**	3 **37,5**	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	7 **46,7**	0 **,0**	4 **26,7**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	14 **45,2**	8 **25,8**	7 **22,6**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	4 **40,0**	0 **,0**	5 **50,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	2 **8,0**	5 **20,0**	3 **12,0**	12 **48,0**	3 **12,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	5 **50,0**	0 **,0**	5 **50,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	3 **10,3**	13 **44,8**	1 **3,4**	12 **41,4**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	14 **10,3**	53 **39,0**	15 **11,0**	49 **36,0**	5 **3,7**	136 **100,0**

12. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphane kurallarını kesinlikle katı bulanlar Fen Fakültesi (%37,5) ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle (%20) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı genel olarak katılırken kalan yarısı kararsızlardır. İşletme Fakültesi öğrencilerin yarısı bahsi geçen konuya genel olarak katılmakta, yarısı genel olarak katılmamaktadırlar. Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7); Hazırlık Okulu (%45,2); Mühendislik Fakültesi (%44,8); Hukuk Fakültesi (%40) ve Fen Fakültesi (%37,5) öğrencileri kütüphane kurallarını genel olarak katı bulmaktadır. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri kesinlikle %25 ve genel olarak %50; Hukuk Fakültesi (%50); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%48) ve Mühendislik Fakültesi (%41,4) öğrencileri ise

genel olarak kütüphane kurallarını katı bulmamaktadırlar. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı ise, her ne kadar 2 öğrenci tarafından temsil edilse de, bahsi geçen konuda kararsızlardır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphane kurallarını katı bulanlar %49,3; katı bulmayanlar %39,7; kararsızlar ise %11 oranındadır.

Kütüphane kurallarının katı bulunması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok büyük fark olmasa da, kütüphane kurallarını katı bulan öğrenciler, katı bulmayan öğrencilere göre fazladır. Üniversite öğrencilerinin yaş ve sosyal durumlarından kaynaklanan yapıları kütüphane kurallarını hoş karşılamasa da, mevcut kütüphane sisteminin tüm kullanıcılara cevap verebilmesi, işlerliğinin ve devamlılığının sağlanması için bazı yaptırımların belirlenip uygulanması kaçınılmazdır. Bu bağlamda en fazla Fen Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin kütüphane kurallarını katı bulduğu görülmüştür. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı kütüphane kurallarını katı buluyorken, bir kısmı konu hakkında kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Fakülte kütüphanecileri ve diğer uzman kütüphanecilerinin ortak görüşlerine göre, kütüphaneyi oldukça az ziyaret eden bu fakülte öğrencilerinin kütüphane kuralları ile ilgili fikri olmamasından kararsız kaldıkları düşünülmektedir. Kütüphanecilerin genel gözlem ve yorumlarına göre kütüphaneyi oldukça sık kullandıkları düşünülen İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin ise kütüphane kurallarını katı bulmadıklarını ifade ederek kütüphanenin bu kurallar ile mevcut düzenini sağladığını ve devam etmesinin gerekliliği düşüncesinde oldukları görülmektedir.

13. Tablo Kütüphanecilere soru sormaya çekinme

Kütüphanecilere soru sormaya çekinme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	2 **25,0**	2 **25,0**	1 **12,5**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	7 **46,7**	2 **13,3**	3 **20,0**	3 **20,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	11 **35,5**	7 **22,6**	11 **35,5**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	11 **44,0**	3 **12,0**	3 **12,0**	5 **20,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	2 **20,0**	2 **20,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	8 **27,6**	1 **3,4**	16 **55,2**	2 **6,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	9 **6,6**	45 **33,1**	20 **14,7**	42 **30,9**	20 **14,7**	136 **100,0**

13. Tablo'da yer alan verilere göre Fen Fakültesi öğrencilerinin %25'i ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin %20'si kütüphanecilere soru sorarken kesinlikle çekinmektedirler. Kütüphanecilere soru sormaya genel olarak çekinenler ise Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%44) ve Hazırlık Okulu (%35,5) öğrencileridir. Kütüphanecilere soru sormaya kesinlikle çekinmeyenler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50) ve Hukuk Fakültesi (%40) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100); Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlası (%55,2) ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) genel olarak kütüphanecilere

soru sormaya çekinmemektedir. Bahsi geçen konuda kararsız olanlar ise Eğitim Fakültesi (%50) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanecilere soru sormaya çekinmeyen öğrenciler %45,6; soru sormaya çekinen öğrenciler %39,7; kararsız öğrenciler ise %14,7 oranındadır.

Kütüphanecilere soru sormaya çekinme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanecilere soru sormaya çekinmeyen öğrenciler, soru sormaya çekinen öğrencilere göre daha fazladır. Öğrencilerin kütüphanecilerle kurdukları diyaloglar ve kütüphanecilerin dışarıdan öğrencilere verdikleri imaj bahsi geçen soru sormaya çekinme durumunun yaşanmasında büyük bir önem taşımaktadır. Bu konuda sırasıyla Fen Fakültesi, İşletme Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ile Hazırlık Okulu öğrencileri, kütüphanecilere soru sormaya çekinmektedirler. Çoğunlukla İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile Hukuk Fakültesi öğrencileri, yaptıkları araştırmalarda kütüphanecilerle yoğun iletişim kurdukları için soru sormaya çekinmemektedirler. Bahsi geçen konuda bir kısım Eğitim Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin kararsız oldukları görülmektedir.

14. Tablo Personelin öğrenciyi dinleme ya da dinlememe algısı

Personelin öğrenciyi dinlememesi	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	3 **37,5**	1 **12,5**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	2 **13,3**	1 **6,7**	9 **60,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	4 **12,9**	12 **38,7**	14 **45,2**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	4 **16,0**	17 **68,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	6 **20,7**	10 **34,5**	3 **10,3**	10 **34,5**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	9 **6,6**	24 **17,6**	24 **17,6**	65 **47,8**	14 **10,3**	136 **100,0**

14. Tablo'da yer alan verilere göre personelin öğrenciyi dinlemediğini düşünenler kesinlikle ve genel olarak toplamda Mühendislik Fakültesi (%55,2) ve Fen Fakültesi (%50) öğrencileridir. Kesinlikle ve genel toplamda personelin öğrenciyi dinlediğini düşünenler sırasıyla, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%84,0); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%73,3); Hukuk ve İşletme Fakülteleri (%60)'dir. Eğitim Fakültesi ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin tamamı ile Hazırlık Okulu öğrencilerinin yaklaşık yarısı personelin öğrenciyi genel olarak dinlediğini düşünmektedir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %38,7'si ise bahsi geçen konuda kararsızdır. Genel olarak bütün

fakültelere bakıldığında personelin öğrenciyi dinlediğini düşünen öğrenciler %58,1; dinlediğini düşünmeyen öğrenciler %24,2; kararsız öğrenciler ise %17,6 oranındadır.

Personelin öğrenciyi dinleme ya da dinlememe algısı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok büyük fark olmasa da, personelin öğrenciyi dinlediğini düşünenler, dinlemediğini düşünenlere göre daha fazladır. Diğer personel engellerini oluşturan unsurlarda da görüldüğü üzere, yine Mühendislik Fakültesi ve Fen Fakültesi öğrencilerinin yaklaşık yarısının personelin öğrenciyi dinlemediğini düşündükleri görülmüştür. Bu fakültelerin kütüphaneyi birebir kullanımı tercih etmemelerinden kaynaklı, kütüphane personeli ile olan etkileşimlerinin zayıf olalabileceği düşünülmektedir. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlası personelin öğrenciyi dinlediğini ifade etmektedirler. Her ne kadar Hazırlık Okulu öğrencilerinin bir kısmı personelin öğrenciyi dinlediği görüşünde olsalar da, diğer bir grup Hazırlık öğrencisi, kütüphaneyi henüz yeterince kullanmamış oldukları için, konu hakkında en yüksek oranda kararsız olan fakülte olmuştur.

IV.2.2.b. Duygusal engeller

Bu bölümde öğrencilerin kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için deneklere yöneltilen kütüphanenin nasıl kullanılacağını bilmemekten dolayı utanma, kütüphanede yol bulamama, ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı, kaynağın yerini bilememe, kaynağı raftan bulduktan sonra yapılacak işlemi bilip bilmeme, kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme, sorularla kütüphanecileri sıktığını düşünme, bilgisayar talimatlarının açıklayıcı olup olmaması, kütüphanedeki kaynak türlerinin bilinmesi, kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmaması, kalabalık ortamdan rahatsız olup olmama, geçmiş deneyimlerden kaynaklı kütüphane fobisi olma / olmama durumu ve bilgi sıkılganlığına paralel kütüphaneye gitmeme ile ilgili unsurlar hakkındaki görüşlere ilişkin bulgular verilerek bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

15. Tablo Kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten utanma

Kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten utanma	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	5 **62,5**	0 **,0**	2 **25,0**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	6 **40,0**	1 **6,7**	6 **40,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	11 **35,5**	3 **9,7**	10 **32,3**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	1 **4,0**	8 **32,0**	2 **8,0**	6 **24,0**	8 **32,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	5 **50,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	2 **6,9**	0 **,0**	17 **58,6**	10 **34,5**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	7 **5,1**	33 **24,3**	7 **5,1**	54 **39,7**	35 **25,7**	136 **100,0**

15. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten dolayı en çok İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri kesinlikle utanırken (%25), bunu Hazırlık Okulu öğrencileri (%16,1) izlemektedir. Kesinlikle düzeyinde olmasa da bu durumdan genelde utanan öğrenci oranlarına bakıldığında Fen Fakültesi öğrencilerinin %62,5 ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin %40'lık oranları dikkat çekici düzeydedir. Kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten kesinlikle utandığını bildirenlerle genel olarak utandığını bildirenler birlikte düşünüldüğünde Hazırlık Okulu öğrencilerinin oranı %51,6'ya ulaşmaktadır. Sözü edilen konuda kesinlikle ve genel toplamda utanmadığını bildirenlerin oranları Eğitim Fakültesi

%100; Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi %100 ve Hukuk Fakültesi %90 düzeyindedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında olarak kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten dolayı utanmayanlar %65,4; utananlar %29,4; kararsızlar ise %5,1 oranındadır.

Kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten utanma ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten dolayı utanmayan öğrenciler, utanan öğrencilere göre daha fazladır. Üniversite hayatında öğrencilerin birçok alanda olduğu gibi, kütüphane kullanımında da arkadaşlarından eksik birşeyler bildiği düşüncesi öğrencilerde alay konusu olma korkusu yaratmaktadır. Ancak araştırma grubumuzu oluşturan öğrencilerin sosyal yapı olarak rahat bir çevreden gelmeleri bu tip duyguları yoğun olarak yaşamamalarını sağlamaktadır. Bu konuda en çok İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile Hazırlık Okulu öğrencileri kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten dolayı utanmaktadırlar. Sözü edilen konuda utanmadığını bildirenler ise çoğunlukla Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Hukuk Fakültesi öğrencileridir.

16. Tablo Kütüphanede yolunu bulamama

Kütüphanede yolunu bulamama	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	7 **87,5**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	3 **20,0**	1 **6,7**	6 **40,0**	4 **26,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	15 **48,4**	7 **22,6**	8 **25,8**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	4 **40,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	8 **32,0**	0 **,0**	13 **52,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	3 **10,3**	0 **,0**	15 **51,7**	11 **37,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	3 **2,2**	34 **25,0**	8 **5,9**	64 **47,1**	27 **19,9**	136 **100,0**

16. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphanede yolunu bulamadığını ifade edenler İşletme Fakültesi'nden %10 oranı ile kesinlikle katılırken, %30 oranında genel olarak katılmaktadırlar. Genel olarak kütüphanede yolunu bulamayanlar Eğitim Fakültesi %50; Hazırlık Okulu %48,4 ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi %32 oranındadır. Hukuk Fakültesi öğrencileri kesinlikle %50 ve genel olarak %40; Mühendislik Fakültesi öğrencileri kesinlikle %37,9 ve genel olarak %51,7 oranları ile kütüphanede yollarını bulabilmektedirler. Genel olarak kütüphanede yolunu bulanlar ise sırasıyla, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100); Fen Fakültesi (%87,5); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%52)

ve Eğitim Fakültesi (%50) öğrencilerindendir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede yolunu bulabilenler %67; kütüphanede yolunu bulamayanlar %27,2; kararsızlar ise %5,9 oranındadır.

Kütüphanede yolunu bulamama ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kütüphanede yolunu bulabilen öğrenciler, bulamayan öğrencilere göre daha fazladır. Her ne kadar kütüphane binası ilk başlarda öğrencilere oldukça büyük ve karışık gelse de kullandıkça aşina olmaktadırlar. Bununla beraber her katta bulunan detaylı kütüphane planı sayesinde, nerede olduklarını ve gitmek istedikleri yeri rahatlıkla kestirebilmektedirler. İşletme Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hazırlık Okulu öğrencilerinin diğer fakültelere göre daha fazla oranda kütüphanede yollarını bulamadıkları görülmektedir. En fazla Hukuk Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, kütüphanede yollarını bulabildikleri anlaşılmaktadır.

17. Tablo Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı

Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	4 **50,0**	0 **,0**	4 **50,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	4 **26,7**	3 **20,0**	7 **46,7**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	2 **6,5**	21 **67,7**	5 **16,1**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	3 **30,0**	2 **20,0**	0 **,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	6 **24,0**	8 **32,0**	7 **28,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	3 **10,3**	8 **27,6**	3 **10,3**	13 **44,8**	2 **6,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	15 **11,0**	32 **23,5**	38 **27,9**	45 **33,1**	6 **4,4**	136 **100,0**

17. Tablo'da yer alan verilere göre İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %30'u ödünç alınan kaynak sayı ve süresini kesinlikle az bulmaktadır. Fen Fakültesi (%50), Eğitim Fakültesi (%50) ve İşletme Fakültesi (%40) öğrencileri ödünç alınan kaynak sayısı ve süresini genel olarak az bulmaktadır. Bahsi geçen konuda kaynak sayısı ve süresini kesinlikle az bulmayanların oranı ise yüksek değildir. Genel olarak ödünç alınan kaynak sayı ve süresini az bulmayanlar Fen Fakültesi(%50), Eğitim Fakültesi (%50) Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50), Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7); Mühendislik Fakültesi (%44,8) ve Hukuk Fakültesi (%40)

öğrencileridir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %67,7'si ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) bahsi geçen konuda kararsızlardır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında ödünç alınan kaynak sayısı ve süresini az olmadığını düşünenler %37,5; az olduğunu düşünenler %34,5; kararsızlar ise %27,9 oranındadır.

Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok büyük fark olmasa da, ödünç alınan kaynak ve sürelerinin az olmadığı görüşünde olanlar, az olduğu görüşünde olanlara göre fazla olmakla beraber konu hakkında kararsızlığını belirtenlerde diğer iki görüşe yakın orandadır. Lisans öğrencilerinin kütüphane kaynak türleri ve kullanım sürelerine ait gereksinimleri, öğrenim gördükleri disiplinlere göre farklılık gösterebilmektedir. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile Hukuk Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin ödünç alınan kaynak ve sürelerinin az olduğunu düşünmelerindeki temel faktör, yaptıkları teorik araştırmalarda farklı birçok kaynaktan uzun periyodlarda yararlanmak istemelerindendir. Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin az olmadığı görüşünde olanlar uygulamaya yönelik araştırmalar yapan ve daha çok elektronik kaynak tercih eden Fen Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi öğrencileridir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin müfredatları gereği kaynak ödünç almaya gereksinim duymamalarından, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin ise ağırlıklı olarak kütüphanedeki ödünç verilmeyen materyal türü olan notalardan, fotokopi yoluyla yararlanmaları nedeni ile bahsi geçen konu hakkında fikirleri olmadığını kararsız kalarak belirtmişlerdir.

18. Tablo Kaynağın yerini bilememe

Kaynağın yerini bilememe	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	5 **62,5**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	7 **46,7**	0 **,0**	5 **33,3**	3 **20,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	19 **61,3**	7 **22,6**	5 **16,1**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	2 **8,0**	7 **28,0**	0 **,0**	11 **44,0**	5 **20,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	3 **10,3**	0 **,0**	11 **37,9**	15 **51,7**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	3 **2,2**	41 **30,1**	11 **8,1**	52 **38,2**	29 **21,3**	136 **100,0**

18. Tablo'da yer alan verilere göre, kaynağın yerini genel olarak bilemediğini ifade edenler Hazırlık Okulu (%61,3) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7) öğrencileridir. Kaynağın yerini bildiğini ifade eden fakülteler sırasıyla Mühendislik Fakültesi kesinlikle %51,7 ve genel olarak %37,9; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %75; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %44; İşletme Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40; Hukuk Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %33,3

oranındadır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kaynağın yerini bilenler %59,5; kaynağın yerini bilemeyenler %32,3; kararsızlar ise %8,1 oranındadır.

Kaynağın yerini bilememe ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kaynağın yerini bilen öğrenciler, kaynağın yerini bilmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane ziyaretlerini sık yapan, bu nedenler kütüphaneye aşina olan öğrencilerin kaynak yerleri hakkında daha fazla fikirleri olmaktadır. Buna göre kaynağın yerini bilemediğini ifade edenler daha çok, üniversite hayatına yeni atılan ve yeterli deneyime sahip olmayan Hazırlık Okulu öğrencileri ile kaynaklardan ziyade ağırlıklı olarak çizimlerle uğraşan Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileridir. Kaynağın yerini bildiğini ifade edenler en çok Mühendislik Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileridir.

19. Tablo Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilmeme

Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilmeme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	5 **62,5**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	5 **33,3**	0 **,0**	5 **33,3**	5 **33,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	19 **61,3**	8 **25,8**	4 **12,9**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	5 **50,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	5 **20,0**	1 **4,0**	13 **52,0**	6 **24,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **80,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	2 **6,9**	0 **,0**	11 **37,9**	15 **51,7**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	1 **,7**	33 **24,3**	9 **6,6**	56 **41,2**	37 **27,2**	136 **100,0**

19. Tablo'da yer alan verilere göre, raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilemediğini ifade edenler Hazırlık Okulu (%61,3) ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3) öğrencileridir. Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi kesinlikle %51,7 ve genel olarak %37,9 oranları ile bildiğini ifade edenler ise Mühendislik Fakültesi öğrencileridir. Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilenler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %50; Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %50; Hukuk Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %50 oranındaki öğrencileridir. Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi %33,3 kesinlikle ve %33,3 genel olarak bildiğini ifade

edenler ise Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileridir. İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileri kesinlikle %24 ve genel olarak %52; İşletme Fakültesi öğrencileri kesinlikle %20 ve genel olarak %80 oranı ile raftan alınan kaynağa yapılacak işlemi bildiklerini ifade etmektedir. Eğitim Fakültesi %100 ve Fen Fakültesi %62,5 oranı ile genel olarak raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilmektedirler. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilenler %68,4; yapılacak işlemi bilemeyenler %25; kararsızlar ise %6,6 oranındadır.

Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilmeme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilen öğrenciler, bilemeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane oryantasyonları sırasında, öğrencilere neyi, nasıl ve nereden yapmaları gerektiği konusunda verilen aydınlatıcı bilgiler sayesinde kısa zamanda kütüphane işlemlerine hakim olabilmektedirler. Hazırlık Okulu öğrencilerinin kütüphane hakkında fazla deneyimleri olmadığı için, yüksek oranda raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi çoğunlukla bilemedikleri ya da kararsız oldukları görülmektedir. Raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi ağırlıkla bildiğini düşünenler ise daha çok Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileridir.

20. Tablo Kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme

Kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	5 **62,5**	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	6 **40,0**	3 **20,0**	3 **20,0**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	5 **16,1**	13 **41,9**	7 **22,6**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	6 **60,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	6 **24,0**	9 **36,0**	4 **16,0**	5 **20,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	2 **20,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	12 **41,4**	9 **31,0**	1 **3,4**	6 **20,7**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	35 **25,7**	45 **33,1**	25 **18,4**	27 **19,9**	4 **2,9**	136 **100,0**

20. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphaneyi kullanırken rahat hisseden öğrenciler Hukuk Fakültesi kesinlikle %60 ve genel olarak %30; Mühendislik Fakültesi kesinlikle % 41,4 ve genel olarak % 31; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %24 ve genel olarak %36; İşletme Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40 oranındadır. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri genel olarak %50 oranında kütüphane kullanımında rahat hissederken, diğer %50 oranındaki öğrenci kararsızdır. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %41,9'u ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %25'i de kararsız durumdadır. Kütüphaneyi kullanırken genel olarak kendini rahat

hissetmeyen öğrenciler sırasıyla, Eğitim Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%30); Fen Fakültesi (%25); Hazırlık Okulu (%22,6); Mühendislik Fakültesi (%20,7); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%20) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%20)'dir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphaneyi kullanırken rahat hissedenler %58,8; kütüphaneyi kullanırken rahat hissedemeyenler %22,8; kararsızlar ise %18,4 oranındadır.

Kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphaneyi kullanırken rahat hisseden öğrenciler, rahat hissetmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane gerek personel, gerekse kolay kullanımı ile öğrencileri sıkmayan bir yapıdadır. Kütüphaneyi kullanırken rahat hissedenler en fazla Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve İnsani Bilimler Fakültesi öğrencileridir. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı kütüphane kullanımında kendilerini rahat hissederken diğer yarısı kütüphaneyi fazla kullanmadıkları için fikir sahibi değillerdir. Hazırlık Okulu öğrencileri de henüz kütüphane hakkında fazla bir fikire sahip olmadıkları için, kararsız olduklarını belirtmektedir. Kütüphaneyi kullanırken kendini rahat hissetmeme durumu ise çoğunlukla Eğitim Fakültesi, İşletme Fakültesi ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinde görülmektedir.

21. Tablo Sorularla kütüphanecileri sıktığını hissetme

Sorularla kütüphanecileri sıktığını hissetme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	2 **25,0**	3 **37,5**	1 **12,5**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	6 **40,0**	2 **13,3**	5 **33,3**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	3 **9,7**	10 **32,3**	8 **25,8**	8 **25,8**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	5 **50,0**	0 **,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	2 **8,0**	12 **48,0**	0 **,0**	7 **28,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	3 **30,0**	3 **30,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	4 **13,8**	6 **20,7**	5 **17,2**	10 **34,5**	4 **13,8**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	13 **9,6**	50 **36,8**	20 **14,7**	37 **27,2**	16 **11,8**	136 **100,0**

21. Tablo'da yer alan verilere göre en fazla Fen Fakültesi öğrencileri %25 kesinlikle ve %37,5 genel olarak sorularla kütüphanecileri sıktığını hissetmektedir. Genel olarak sorularıyla kütüphanecileri sıktığını düşünen diğer fakülte öğrencileri sırasıyla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100) ile Eğitim Fakültesi (%100); Hukuk Fakültesi (%50); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%48); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%40); Hazırlık Okulu (%32,3); İşletme Fakültesi (%30); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) ve Mühendislik Fakültesi (%20,7) öğrencileridir. Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %40'ı kesinlikle kütüphanecileri sıkmadığını düşünmektedir. Benzer konuda diğer fakülteler için kesinlikle ve genel olarak sorularla

kütüphanecileri sıkmadığını düşünen öğrencilerin %48,3'ü Mühendislik Fakültesi'nde; %44'ü İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde; %32,3'ü Hazırlık Okulu'nde ve %30'u İşletme Fakültesi'ndedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında sorularla kütüphanecileri sıktığını düşünenler %46,4; sorularla kütüphanecileri sıkmadığını düşünenler %39; kararsızlar ise %14,7 oranındadır.

Sorularla kütüphanecileri sıktığını hissetme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok az bir fark ile, sorularla kütüphanecileri sıktığını hisseden öğrenciler, sıkmadığını hisseden öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanecilerin öğrencilerle olan diyaloglarında, kendilerine yöneltilen soruların gayet normal olduğunu ve herzaman soru sorabilecekleri mesajını mimik ve ifadeleri ile onlara yansıtmaları gerekmektedir. En çok sayısal alanda eğitim veren Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, sorularıyla kütüphanecileri sıktıklarını hissetmekte oldukları görülmektedir. Sosyal alandaki bazı fakültelerden olan Hukuk Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ise, kütüphane kaynak kullanımları sırasında personel ile diyaloğa girmeleri, onların kütüphanecilerle iyi bir iletişime sahip olmalarına ve bu nedenle sordukları sorularla kütüphanecileri sıktıklarını hissetmemelerine neden olmaktadır.

22. Tablo Bilgisayar talimatlarının açıklayıcı olup olmaması

Bilgisayar talimatlarının açıklayıcı bulmamak	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	4 **50,0**	0 **,0**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	5 **33,3**	3 **20,0**	2 **13,3**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	10 **32,3**	12 **38,7**	8 **25,8**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	3 **30,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	6 **24,0**	12 **48,0**	6 **24,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	6 **60,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	17 **58,6**	2 **6,9**	9 **31,0**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	6 **4,4**	54 **39,7**	36 **26,5**	35 **25,7**	5 **3,7**	136 **100,0**

22. Tablo'da yer alan verilere göre Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin %20'si bilgisayar talimatlarını kesinlikle açıklayıcı bulmamaktadır. Genel olarak bu talimatları açıklayıcı bulmayan öğrenciler sırasıyla İşletme Fakültesi (%60); Mühendislik Fakültesi (%58,6); Fen Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3); Hazırlık Okulu (%32,3) ve Hukuk Fakültesi (%30) öğrencileridir. Bilgisayar talimatlarını kesinlikle açıklayıcı bulan öğrenciler Hukuk Fakültesi (%20); genel olarak açıklayıcı bulan öğrenciler ise Eğitim Fakültesi (%50); Fen Fakültesi (%37,5) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi ile

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Fakültesi öğrencilerinin yarısı; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ise yaklaşık yarısı kararsızdır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında bilgisayar talimatlarını açıklayıcı bulmayanlar %44,1; açıklayıcı bulanlar %29,4; kararsızlar ise %26,5 oranındadır.

Bilgisayar talimatlarının açıklayıcı olup olmaması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, bilgisayar talimatlarını açıklayıcı bulmayan öğrenciler, açıklayıcı bulan öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanede birçok kaynak ve hizmetten yararlanmak için bilgisayar sistemlerinin kullanılabilmesi gerekmektedir. Kütüphane eğitimlerinin de kapsadığı sistem eğitimleri kimi zaman öğrenciler için yeterli gelmeyebilir. Bu durumda bilgisayarların kullanılabilmesi için talimatlar hazırlanması yararlı olmaktadır. Sırasıyla en çok Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İşletme Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri bilgisayar talimatlarını açıklayıcı bulmamaktadırlar. Aksi görüşte olan Hukuk Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencileri ise bilgisayar talimatlarını açıklayıcı bulmaktadır. Bu talimatları açıklayıcı bulan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ve talimatları açıklayıcı bulmayan Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin diğer bir kısmı ise konu hakkında kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

23. Tablo Kütüphanedeki kaynak türlerini bilmeme

Kütüphanedeki kaynak türlerini bilmeme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	3 **37,5**	4 **50,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	4 **26,7**	1 **6,7**	6 **40,0**	4 **26,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	4 **12,9**	20 **64,5**	3 **9,7**	4 **12,9**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	1 **4,0**	6 **24,0**	0 **,0**	15 **60,0**	3 **12,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	5 **50,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	7 **24,1**	2 **6,9**	10 **34,5**	9 **31,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	6 **4,4**	43 **31,6**	10 **7,4**	50 **36,8**	27 **19,9**	136 **100,0**

23. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanedeki kaynak türlerini %50'lik oran ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle bilirken; Fen Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %37,5; Mühendislik Fakültesi kesinlikle %31 ve genel olarak %34,5; Hukuk Fakültesi kesinlikle %30 ve genel olarak %40; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %26,7 ve genel olarak %40; İşletme Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %50 oranları ile kütüphanedeki kaynak türlerini bilmektedir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100) ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %60'ı genel olarak kütüphanedeki kaynak türlerini bilmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphanedeki kaynak türlerini

genel olarak bilmekte, yarısı ise bilmemektedir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %12,9'u kütüphanedeki kaynak türlerini kesinlikle bilmemekte; %64,5'i ise genel olarak bilmemektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanedeki kaynak türlerini bilenler %56,7; kaynak türlerini bilmeyenler %36; kararsızlar ise %7,4 oranındadır.

Kütüphanedeki kaynak türlerini bilmeme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanedeki kaynak türlerini bilen öğrenciler, kaynak türlerini bilmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphaneye olan aşinalık ve kullanım alışkanlıkları sayesinde öğrenciler kütüphane kaynak türlerine daha hakim olabilmektedirler. Bu da kütüphane hizmet ve kaynaklarını ne kadar kullandıkları ile alakalıdır. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencileri diğer fakültelere göre daha fazla oranda kütüphanedeki kaynak türlerini bilmektedirler. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ise bir kısmı kütüphanedeki kaynak türlerini biliyorken bir kısmı bilmediklerini belirtmişlerdir. Hazırlık Okulu öğrencileri ise, yeterince kütüphane deneyimine sahip olmadıkları için, yoğun olarak kütüphanedeki kaynak türlerini bilmemektedirler.

24. Tablo Kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmaması

Kütüphanede yeterli çalışma alanı bulunmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	6 **75,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	6 **40,0**	1 **6,7**	6 **40,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	7 **22,6**	3 **9,7**	16 **51,6**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	0 **,0**	3 **30,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	4 **16,0**	1 **4,0**	17 **68,0**	3 **12,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	0 **,0**	2 **20,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	4 **13,8**	8 **27,6**	0 **,0**	14 **48,3**	3 **10,3**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	10 **7,4**	32 **23,5**	8 **5,9**	68 **50,0**	18 **13,2**	136 **100,0**

24. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmadığını kesinlikle ve genel olarak düşünen öğrenciler Mühendislik Fakültesi (%41,4) ve Hazırlık Okulu (%38,7) öğrencileridir. Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin %40'ı genel olarak kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmadığını düşünmektedir. İşletme Fakültesi öğrencilerinin %50'si ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %40'ı kütüphanede yeterli çalışma alanının kesinlikle bulunduğunu ifade etmektedir. Bahsi geçen konuda yeterli çalışma alanının bulunduğunu kesinlikle ve genel olarak toplamda İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%80); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); İşletme Fakültesi (%70)

ve Hukuk Fakültesi (%70) öğrencileri ifade etmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100); Fen Fakültesi öğrencilerinin %75'i ve Hazırlık Okulu öğrencilerinin yaklaşık yarısı (%51,6) kütüphanede genel olarak yeterince çalışma alanının bulunduğunu ifade etmektedir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin ise tamamı (%100) bahsi geçen konuda kararsızdır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunduğunu düşünenler %63,2; çalışma alanının bulunmadığını düşünenler %30,9; kararsızlar ise %5,9 oranındadır.

Kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunmaması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunduğunu düşünen öğrenciler, yeterli çalışma alanının bulunmadığını düşünenlere göre daha fazladır. Oldukça geniş çalışma alanlarının kütüphanede organize edilmesi sayesinde, öğrenciler çalışmaları için yurtlarını, evlerini ya da Fakültelerini tercih etmemektedirler. Bu da öğrencilerin kütüphane kullanımlarını arttırmaktadır. Mühendislik Fakültesi, Hazırlık Okulu ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin kütüphanede yeterli çalışma alanı bulamadıkları görülmektedir. Kütüphanede yeterli çalışma alanının bulunduğu görüşünde olanlar ise, kütüphanede çalışmayı en çok tercih eden gruplardan olan İşletme Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi gibi sosyal ağırlıklı eğitim alan öğrencilerdir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri ise performansa dayalı çalışmalar yaptıkları için kendi Fakültelerini kullanmakta ve bu nedenle konu hakkında kararsız olduklarını belirtmektedirler.

25. Tablo Kalabalık ortamdan rahatsız olup olmama

Kalabalık ortamdan rahatsız olma	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	1 **12,5**	1 **12,5**	5 **62,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	4 **26,7**	1 **6,7**	4 **26,7**	5 **33,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	8 **25,8**	1 **3,2**	20 **64,5**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	3 **30,0**	6 **60,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	4 **16,0**	0 **,0**	9 **36,0**	9 **36,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	5 **17,2**	1 **3,4**	17 **58,6**	4 **13,8**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	8 **5,9**	26 **19,1**	4 **2,9**	67 **49,3**	31 **22,8**	136 **100,0**

25. Tablo'da yer alan verilere göre genel olarak kalabalık ortamdan rahatsız olanlar İşletme Fakültesi (%30) öğrencileridir. Kalabalık ortamdan kesinlikle rahatsız olmayanlar Hukuk Fakültesi (%60); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ve Eğitim Fakültesi (%50) öğrencileridir. Kalabalık ortamdan kesinlikle ve genel olarak rahatsız olmayanlar toplamda sırasıyla, Eğitim Fakültesi (%100); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); Hukuk Fakültesi (%90); Mühendislik Fakültesi (%72,4); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%72); Hazırlık Okulu (%71); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%60) ile İşletme Fakültesi (%60) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere

bakıldığında kalabalık ortamdan rahatsız olmayanlar %72,1; kalabalık ortamdan rahatsız olanlar %25; kararsız olanlar ise %2,9 oranındadır.

Kalabalık ortamdan rahatsız olma ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kalabalık ortamdan rahatsız olmayan öğrenciler, rahatsız olan öğrencilere göre daha fazladır. Bu grubu oluşturanlar, özellikle sınav dönemlerinde ya da araştırmalarında yaptıkları işe konsantre olmak isteyen öğrenciler olmaktadır. Bu nedenle kalabalık ortamı tercih etmeyen öğrenciler kütüphaneyi tercih etmeme durumu yaşayabilmektedirler. Özellikle en fazla İşletme Fakültesi ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile Eğitim Fakültesi öğrencileri, kalabalık ortamdan rahatsız olmamaktadırlar. Bu fakülteleri ise sırasıyla, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Hazırlık Okulu ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi takip etmektedir. Görülmektedir ki, birçok fakülte öğrencisi kalabalık ortamdan rahatsız olmamaktadırlar.

26. Tablo Kütüphane fobisi olma / olmama durumu

Kütüphane fobisi olma durumu	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	7 **87,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	1 **6,7**	0 **,0**	6 **40,0**	8 **53,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	6 **19,4**	1 **3,2**	12 **38,7**	12 **38,7**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **20,0**	8 **80,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	4 **16,0**	1 **4,0**	4 **16,0**	16 **64,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **20,0**	8 **80,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	3 **10,3**	3 **10,3**	1 **3,4**	17 **58,6**	5 **17,2**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	3 **2,2**	15 **11,0**	3 **2,2**	55 **40,4**	60 **44,1**	136 **100,0**

26. Tablo'da yer alan verilere göre yanlızca Mühendislik Fakültesi öğrencilerinde düşük bir oranla (%10,3) kütüphane fobisi olduğu görülmektedir. Kendilerinde kesinlikle kütüphane fobisi olmadığını ileri sürenler sırasıyla, İşletme Fakültesi (%80); Hukuk Fakültesi (%80); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%64); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%53,3); Eğitim Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ve Hazırlık Okulu (%38,7) öğrencileridir. Bahsi geçen konuda genel olarak kendilerinde kütüphane fobisi olmadığını düşünenler sırasıyla Fen Fakültesi (%87,5); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75) ve Mühendislik Fakültesi (%58,6) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında

kendilerinde kütüphane fobisi olmadığını düşünenler %84,5; kütüphane fobisi olduğunu düşünenler %13,2; kararsız olanlar ise %2,2 oranındadır.

Kütüphane fobisi olma durumu ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kendilerinde kütüphane fobisi olmadığını düşünen öğrenciler, kütüphane fobisi olduğunu düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Geçmişte yaşanan ve kötü sayılabilecek kütüphane deneyimleri, öğrencilerin sonraki kütüphane gerekliliklerini de olumsuz yönde etkileyebilecek düzeylerde görülürse bu, kütüphane fobisi olarak adlandırılmaktadır. Her ne kadar büyük çoğunluk kütüphane fobisine sahip olmadığını düşünse de, kütüphaneyi yoğun olarak kullanmayan Mühendislik Fakültesi öğrencileri ve üniversiteye yeni başlayan Hazırlık Okulu öğrencileri, az da olsa kütüphane fobisine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Özellikle İşletme Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Fen Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Eğitim Fakültesi ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri kendilerinde kütüphane fobisi olmadığını düşünmektedirler.

27. Tablo Bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme

Bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	7 **87,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	1 **6,7**	2 **13,3**	5 **33,3**	7 **46,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	3 **9,7**	15 **48,4**	8 **25,8**	3 **9,7**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	5 **50,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	0 **,0**	4 **16,0**	8 **32,0**	10 **40,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	0 **,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	6 **20,7**	0 **,0**	16 **55,2**	7 **24,1**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	6 **4,4**	13 **9,6**	26 **19,1**	50 **36,8**	41 **30,1**	136 **100,0**

27. Tablo'da yer alan verilere göre İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %12'si ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin %10'u bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye kesinlikle gelmemektedir. İşletme Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu kesinlikle yaşamamaktadır. Eğitim Fakültesi (%50), İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50), Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) öğrencilerinin yarısı bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu kesinlikle yaşamamaktadır. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin diğer yarısı ise (%50) bu konuda kararsızlık taşımaktadır. Kesinlikle ve genel olarak toplamda bilgi sıkılganı olma nedeniyle

kütüphaneye gelmeme durumuna katılmayanlar sırasıyla Hukuk Fakültesi (%100); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%80); Mühendislik Fakültesi (%79,3) ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%72) öğrencileridir. Bahsi geçen konuda Hazırlık Okulu öğrencilerinin yaklaşık yarısı (%48,4) kararsız olduklarını ifade etmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu yaşamayanlar %66,9; bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu yaşayanlar %14; karasız olanlar ise %19,1 oranındadır.

Bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu yaşamayanlar, bu durumu yaşayanlara göre daha fazladır. Öğrencilerin eğitim hayatları süresince, yaptıkları ya da yapacakları araştırmalar için bilgi edinme gereklilikleri, onlarda isteksizliğe, gerginliğe neden olabilmektedir. Özellikle İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencileri bilgi sıkılganı olma nedeniyle en fazla kütüphaneye gelmeyen grubu oluşturmaktadır. Konu ile ilgili aksi görüş bildiren Hukuk Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi öğrencileri ise, bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu yaşamamaktadırlar. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile Hazırlık Okulu öğrencilerinin, konu hakkında kavram karmaşası yaşamalarından ve bu terim hakkında fikirleri olmadığından ötürü kararsız olduklarını belirttikleri düşünülmektedir.

IV.2.2.c. Kütüphane yapısı ile ilgili engeller

Bu bölümde öğrencilerin kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için deneklere yöneltilen kütüphanecilerin cana yakın olup olmadığı, bilgisayarların rahat kullanılıp kullanılamadığı, kütüphanede güvende hissetme, kütüphanede rahat hissetme, gereksinim duyulan kaynaklara kütüphanenin sahip olup olmama durumu, kütüphanede suç işlenme durumu, kaynak geciktirme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı, ödünç verme personelinin yaklaşımı, çalışma ortamının temizliği, çalışma ortamının aydınlık olması, çalışma ortamının sessizliği, yiyecek ve içecek tüketiminin yasak olması ve kütüphanenin sabaha kadar açık olması ile ilgili unsurlar hakkındaki görüşlere ilişkin bulgular verilerek bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

28. Tablo Kütüphanecilerin cana yakın olup olmadığı algısı

Kütüphanecilerin cana yakın olmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	5 **62,5**	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	2 **13,3**	1 **6,7**	10 **66,7**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	3 **9,7**	18 **58,1**	7 **22,6**	3 **9,7**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	9 **36,0**	3 **12,0**	9 **36,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	3 **75,0**	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	6 **20,7**	6 **20,7**	0 **,0**	17 **58,6**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	7 **5,1**	35 **25,7**	27 **19,9**	54 **39,7**	13 **9,6**	136 **100,0**

28. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphanecileri cana yakın bulmayan en çok Mühendislik Fakültesi öğrencileri kesinlikle cana yakın bulmuyorken (%20,7) bunu Fen Fakültesi öğrencileri (%12,5) izlemektedir. Bu durumdan genelde rahatsızlık duyan öğrenci oranlarına bakıldığında, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %75 ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %50'lik oranları dikkat çekici düzeydedir. Kütüphanecileri kesinlikle cana yakın bulmayan öğrencilerle, genel olarak cana yakın bulmayan öğrencilerin bulguları birlikte düşünüldüğünde, Fen Fakültesi %75 ve Mühendislik Fakültesi %41,4 oranına ulaşmaktadır. Kütüphanecileri kesinlikle cana yakın bulanlar ise İşletme Fakültesi (%20) ve Hukuk Fakültesi (%20) öğrencileridir. Genel olarak kütüphanecileri cana yakın bulanlar ise Müzik ve Sahne Sanatları

Fakültesi (%100) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%66,7) öğrencileridir. Mühendislik Fakültesi'nin %58,6'sı ve Eğitim Fakültesi'nin %50'si ise, genel olarak kütüphanecileri cana yakın bulduklarını belirtmişlerdir. Hazırlık Okulu %58,1 ve İşletme Fakültesi %40 oranıyla sözü edilen konuda kararasız oldukları tespit edilmiştir. Bütün fakülteler temelinde ve toplam oranlar açısından kütüphanecileri cana yakın bulanlar %49,3; cana yakın bulmayanlar %30,8; kararsız olanlar ise %19,9'dur.

Kütüphanecilerin cana yakın olup / olmadığı algısı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, az bir fark ile, kütüphanecileri cana yakın bulanların, cana yakın bulmayanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu da, öğrencilerin geçmiş dönemlere göre kütüphanecileri daha sıcak ve yaklaşılabilir olarak gördüklerini göstermektedir. Üniversite kütüphanelerinin kullanımının artırılması amacıyla, birçok yöntemin denendiği son günlerde, kütüphaneciler de cana yakın tavırlar sergileyerek, bu konuda önemli adımlar atmaktadırlar. Fakülte kütüphanecileri ve diğer uzman kütüphanecilerinin fikir paylaşımları ve gözlemlerine göre, kütüphaneyi sık ziyaret etmeyen Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, kütüphanecilerle iletişim kurmamalarından dolayı, onları cana yakın bulmadıkları düşünülmektedir. Hazırlık öğrencileri ise, üniversite hayatında yeni oldukları için kütüphaneci iletişimini henüz deneyimlemedikleri ve bu nedenle konu hakkında kararsız oldukları düşünülmektedir. Yine uzman kütüphanecilerin fikir paylaşımları ve gözlemleri doğrultusunda, kütüphane hizmet ve kaynaklarını oldukça yoğun kullanan İşletme Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin kütüphanecilerle kurdukları yakın ve yoğun iletişim nedeniyle kütüphanecileri cana yakın buldukları düşünülmektedir.

29. Tablo Bilgisayarların rahat kullanılabilmesi

Bilgisayarların rahat kullanılabilmesi	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	3 **37,5**	4 **50,0**	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	6 **40,0**	1 **6,7**	5 **33,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	9 **29,0**	9 **29,0**	11 **35,5**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	3 **30,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	12 **48,0**	3 **12,0**	6 **24,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	2 **20,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	12 **41,4**	14 **48,3**	0 **,0**	1 **3,4**	2 **6,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	29 **21,3**	56 **41,2**	16 **11,8**	32 **23,5**	3 **2,2**	136 **100,0**

29. Tablo'da yer alan verilere göre Mühendislik Fakültesi (%41,4); Fen Fakültesi (%37,5); Hukuk Fakültesi (%30); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileri bilgisayarları kesinlikle rahat kullanabilmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamlarına bakıldığında sırasıyla Mühendislik Fakültesi %89,7; Fen Fakültesi %87,5; Hukuk Fakültesi %70; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi %64; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi %60; İşletme Fakültesi %60 ve Hazırlık Okulu %32,2 oranları ile bilgisayarları rahat kullanabildiklerini belirtmektedirler. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı bu konuya katılmakta, diğer yarısı ise katılmamaktadır. Bilgisayarları genel olarak rahat kullanamayanlar sırasıyla İnsani

Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); Hazırlık Okulu (%35,5); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3); İşletme Fakültesi (%30) ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%27) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanedeki bilgisayarları rahat kullanabilenler %62,5; bilgisayarları rahat kullanamayanlar %25,7; kararsızlar ise %11,8 oranındadır.

Bilgisayarların rahat kullanılabilmesi ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanedeki bilgisayarları rahat kullanabilen öğrenciler, rahat kullanamayan öğrencilere göre daha fazladır. Ağırlıklı olarak sayısal alanda eğitim verilen Mühendislik Fakültesi ve Fen Fakültesi öğrencilerinin kütüphanedeki bilgisayarları rahat kullanabildiklerini görülmektedir. Müfredat programları itibariyle de bilgisayar deneyimleri oldukça gelişmiş olan bu fakültelerde eğitim gören öğrenciler, konuya paralel durumlar için genellikle sıkıntı yaşamamaktadırlar. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı bu konuya katılmakta, diğer yarısı ise katılmamaktadır. Bilgisayarları rahat kullanamayanlar sosyal ağırlıklı eğitim alan İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Hazırlık Okulu, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İşletme Fakültesi ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileridir. Teknoloji ile fazla barışık oldukları söylenemeyen bu Fakülte öğrencilerinin kütüphane sistemlerini kullanamamaları nadir de olsa karşılaşılan durumlardandır.

30. Tablo Kütüphanede güvende hissetme

Kütüphanede güvende hissetme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	7 **87,5**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	7 **46,7**	2 **13,3**	2 **13,3**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	18 **58,1**	7 **22,6**	1 **3,2**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	4 **40,0**	6 **60,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	17 **68,0**	0 **,0**	3 **12,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	4 **40,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	6 **20,7**	19 **65,5**	0 **,0**	3 **10,3**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	25 **18,4**	84 **61,8**	14 **10,3**	10 **7,4**	3 **2,2**	136 **100,0**

30. Tablo'da yer alan verilere göre Hukuk Fakültesi öğrencileri kesinlikle %40 ve genel olarak %60, toplamda ise %100 oranında, kütüphanede kendilerini güvende hisssetiklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; Mühendislik Fakültesi kesinlikle %20,7 ve genel olarak %65,5; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %46,7; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %16 ve genel olarak %68; Hazırlık Okulu kesinlikle %16,1 ve genel olarak %58,1; Fen Fakültesi kesinlikle %12,5 ve genel olarak %87,5 oranları ile, öğrencilerin kendilerini kütüphanede güvende hissettikleri anlaşılmaktadır. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

(%100) ve Eğitim Fakültesi (%100) öğrencileri genel olarak kütüphanede kendilerini güvende hissetmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplam oranlara bakıldığında Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%20); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%16); Mühendislik Fakültesi (%13,7) ve İşletme Fakültesi (%10) öğrencileri kendilerini kütüphanede güvende hissetmemektedirler. Bahsi geçen konuda kararsızlık yaşayan öğrenciler dikkat çekici oranlar ile, sırasıyla İşletme Fakültesi (%40); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25); Hazırlık Okulu (%22,6) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%13,3) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede güvende hissedenler %80,2; güvende hissetmeyenler %9,6; kararsızlar ise %10,3 oranındadır.

Kütüphanede güvende hissetme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kütüphane güvende hisseden öğrenciler, güvende hissetmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanedeki mevcut kamera sistemleri, yeterli sayıda güvenlik görevlileri ve personelin öğrencileri izler durumda olmaları nedeniyle öğrenciler kütüphanede kendilerini güvende hissetmektedirler. Sırasıyla Hukuk Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Hazırlık Okulu, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile Fen Fakültesi öğrencileri, kendilerini kütüphanede güvende hissetmektedirler. Çok az bir oran da olsa, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileri kendilerini kütüphanede güvende hissetmemektedirler. Bahsi geçen konuda İşletme Fakültesi öğrencilerinin yarıya yakın bir kısmının kararsızlık yaşadığı görülmektedir.

31. Tablo Kütüphanede rahat hissetme

Kütüphanede rahat hissetme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	3 **37,5**	1 **12,5**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	4 **26,7**	4 **26,7**	3 **20,0**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	14 **45,2**	6 **19,4**	6 **19,4**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	5 **50,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	4 **16,0**	13 **52,0**	2 **8,0**	5 **20,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	10 **34,5**	13 **44,8**	0 **,0**	3 **10,3**	3 **10,3**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	31 **22,8**	59 **43,4**	17 **12,5**	24 **17,6**	5 **3,7**	136 **100,0**

31. Tablo’da deneklere, kütüphane bina ve iç mekanının öğrencileri rahat ettirebilecek şekilde tasarlanması ve düzeninin sağlanması hakkında veri toplamak adına, daha önce sunulan “Kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme” başlıklı 20. Tablo’dan farklı olarak, “Kütüphanede rahat hissetme” hakkında soru yöneltilmiştir. 31. Tablo’da yer alan verilere göre, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin %50’si kütüphanede kesinlikle rahat hissetmekteyken, kalan yarısı bahsi geçen konuda kararsız kalmışlardır. Kütüphanede kesinlikle ve genel toplamda rahat hisseden öğrenciler sırasıyla Hukuk Fakültesi %90; Mühendislik Fakültesi %79,3; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi %75; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi %68; Hazırlık Okulu %61,3; İşletme Fakültesi %60; Fen Fakültesi %50; Güzel Sanatlar,

Tasarım ve Mimarlık Fakültesi %46,7 oranlarındadır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %50'si kütüphanede genel olarak rahat hissederken; diğer %50'si rahat hissetmemektedir. Fen Fakültesi (%37,5) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileri ise genel olarak kendilerini kütüphanede rahat hissetmemektedirler. Bu konuda Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%26,7) ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileri kararsız olduklarını belirtmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede kendini rahat hissedenler %66,2; rahat hissetmeyenler %21,3; kararsızlar ise %12,5 oranındadır.

Kütüphanede rahat hissetme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphane rahat hisseden öğrenciler, rahat hissetmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanenin gerek aydınlatma, gerek ses, gerek ısı ve gerekse donanım olarak kendini sürekli yenilemesi, ergonomik bir yapı gözetmesi öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerine neden olmaktadır. En fazla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ile Hazırlık Okulu, öğrencilerinin kendilerini kütüphanede rahat hissettikleri görülmektedir. Fen Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencileri ise kendilerini kütüphanede rahat hissetmemektedirler. Eğitim Fakültesini öğrencilerinin bir kısmı kütüphanede kendilerini rahat hissederken, diğer bir kısmı kendilerini rahat hissetmemektedirler. Bahsi geçen konuda Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesinin bir kısım öğrenci grubu kararsız oldukları görülmektedir.

32. Tablo Gereksinim duyulan kaynakların mevcut olmaması

İhtiyaç duyulan kaynakların mevcut olmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	5 **62,5**	3 **37,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	3 **20,0**	1 **6,7**	6 **40,0**	5 **33,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	2 **6,5**	9 **29,0**	15 **48,4**	4 **12,9**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **8,0**	11 **44,0**	12 **48,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	7 **70,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	5 **17,2**	1 **3,4**	15 **51,7**	7 **24,1**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	3 **2,2**	12 **8,8**	14 **10,3**	67 **49,3**	40 **29,4**	136 **100,0**

32. Tablo'da yer alan verilere göre İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri %75 oranı ile kesinlikle gereksinim duydukları kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünmektedir. Eğitim Fakültesi kesinlikle %50 ve genel olarak %50; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %48 ve genel olarak %44; Fen Fakültesi kesinlikle %37,5 ve genel olarak %62,5; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %33,3 ve genel olarak %40; İşletme Fakültesi kesin %30 ve genel olarak %70; Mühendislik Fakültesi kesin %24,1 ve genel olarak %51,7 oranları ile, kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünmektedir. Kesin ve genel toplamlara bakıldığında Hukuk Fakültesi (%70) ve Hazırlık Okulu (%61,3) öğrencileri,kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünmektedirler. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

öğrencilerinin ise tamamı (%100) genel olarak gereksinim duydukları kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünmektedir. Kesinlikle ve genel toplamda Mühendislik Fakültesi (%20,6) ve Hukuk Fakültesi (%20); genel olarak İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%20) öğrencileri gereksinim duydukları kaynakların kütüphanede mevcut olmadığını düşünmektedir. Hazırlık Okulu öğrencileri (%29) ise bu konuda kararsızdır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında gereksinim duyulan kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünenler %78,7; mevcut olmadığını düşünenler %11; kararsızlar ise %10,3 oranındadır.

Gereksinim duyulan kaynakların mevcut olmaması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, yüksek bir fark ile, gereksinim duyulan kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünen öğrenciler, mevcut olmadığını düşünenlere göre daha fazladır.Bu açıdan kütüphane koleksiyon geliştirme politikasının başarılı ve işler olduğu; gereksinimlere cevap verebildiği ortaya çıkmaktadır. Fakülte akademisyenlerinin ve öğrencilerinin kaynak isteklerini de dikkate alan kütüphane, kullanıcılarının kaynak gereksinimlerini karşılayabilmektedir. En çok İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileri, gereksinim duyulan kaynakların kütüphanede mevcut olduğunu düşünmektedir. Mühendislik Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ise gereksinim duyulan kaynakların kütüphanede mevcut olmadığını düşünmektedir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin bir kısmı ise, henüz yeterince kaynak gereksinimi duymadıkları için bu konuda kararsız olduklarını görülmektedir.

33. Tablo Kütüphanede suç işlenmesi

Kütüphanede suç işlenmesi	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	3 **37,5**	2 **25,0**	0 **,0**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	**0** **,0**	**4** **26,7**	**4** **26,7**	**5** **33,3**	**2** **13,3**	**15** **100,0**
Hazırlık Okulu	4 **12,9**	5 **16,1**	18 **58,1**	4 **12,9**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	**1** **10,0**	**1** **10,0**	**5** **50,0**	**2** **20,0**	**1** **10,0**	**10** **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	6 **24,0**	11 **44,0**	1 **4,0**	7 **28,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	3 **30,0**	4 **40,0**	0 **,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	2 **6,9**	1 **3,4**	17 **58,6**	9 **31,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	10 **7,4**	26 **19,1**	44 **32,4**	35 **25,7**	21 **15,4**	136 **100,0**

33. Tablo'da deneklere, şahit oldukları ya da çevrelerinden duydukları kütüphanedeki suç niteliğinde işlenen olaylardan (hırsızlık vb.) dolayı kütüphane kaygısı taşıyıp taşımadıkları hakkında veri toplamak adına, kütüphanede suç işlenmesi ile ilgili algılarını saptama konusunda soru yöneltilmiştir. 33. Tablo'da yer alan verilere göre Mühendislik Fakültesi (%31); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%28) ve İşletme Fakültesi (%20) öğrencileri kütüphanede suç işlendiğine kesinlikle katılmamaktadır. Kütüphanede suç işlenmesi konusuna genel olarak katılmayanlar ise en çok Mühendislik Fakültesi (%58,6); Eğitim Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50); Fen Fakültesi (%37,5); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileridir.

Kütüphanede suç işlendiğini düşünen öğrenciler Fen Fakültesi kesinlikle %37,5 ve genel olarak %25; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %25 oranlarındadır. Kütüphanede genel olarak suç işlendiğini düşünenler en çok Hukuk Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%30) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%26,7) öğrencileridir. Bu konuda en çok kararsızlık yaşayanlar Hazırlık Okulu (%58,1); Hukuk Fakültesi (%50); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%44) ile İşletme Fakültesi (%40) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede suç işlendiğini düşünmeyen öğrenciler %41,1; suç işlendiğini düşünenler %26,5; kararsızlar ise %32,4 oranı ile dikkat çekici bir değer olarak görülmektedir.

Kütüphanede suç işlenmesi ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanede suç işlendiğini düşünmeyen öğrenciler, suç işlendiğini düşünenlere göre daha fazla olmakla beraber; konu hakkında kararsız olan öğrencilerin de oldukça yüksek bir oranda oldukları görülmüştür. Kütüphanede asayişin sağlanması nedeniyle, öğrencilerde kütüphane kullanımları ile ilgili gerginlik veya endişe yaşanmadıkları anlaşılmaktadır. Daha çok Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri kütüphanede suç işlenmediğini düşünmektedirler. Kütüphanede suç işlendiğini düşünenler ise, çoğunlukla, Fen Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileridir. Bahsi geçen konuda herhangi bir olaya şahit olmadıkları düşünülen Hazırlık Okulu, Hukuk Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin, bu nedenle kararsız olduklarını belirttikleri düşünülmektedir.

34. Tablo Gecikme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı

Gecikme cezalarının mantıklı bulunması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	3 **37,5**	3 **37,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	4 **26,7**	1 **6,7**	6 **40,0**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	8 **25,8**	7 **22,6**	16 **51,6**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	1 **4,0**	7 **28,0**	3 **12,0**	10 **40,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	3 **30,0**	3 **30,0**	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	5 **17,2**	7 **24,1**	1 **3,4**	13 **44,8**	3 **10,3**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	14 **10,3**	35 **25,7**	13 **9,6**	60 **44,1**	14 **10,3**	136 **100,0**

34. Tablo'da deneklere, kütüphane kaynaklarını iade etmeleri gereken tarihi geçirdikleri takdirde, kütüphaneye ödemeleri gereken gecikme cezalarına bakış açıları hakkında veri toplamak için, daha önceden sunulan "Kütüphane kurallarının katı bulunması" başlıklı 12. Tablo'dan farklı olarak, "Gecikme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı" doğrultusunda soru yöneltilmiştir. 34. Tablo'da yer alan verilere göre gecikme cezalarını kesinlikle mantıklı bulan öğrenciler, sırasıyla, İşletme Fakültesi (%30); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%20); Mühendislik Fakültesi (%17,2)'dir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı gecikme cezalarını mantıklı bulurken diğer

yarısı mantıklı bulmamaktadır. Gecikme cezalarını kesinlikle mantıklı bulmayan öğrenciler Fen Fakültesi (%37,5); Hukuk Fakültesi (%20) ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%16) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100); Hazırlık Okulu öğrencileri ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) gecikme cezalarını genel olarak mantıklı bulmaktadırlar. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında gecikme cezalarını mantıklı bulmayanlar %54,4; mantıklı bulanlar %36; kararsızlar ise %9,6 oranındadır.

Gecikme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, gecikme cezalarını mantıklı bulmayan öğrenciler, mantıklı bulan öğrencilere göre daha fazladır. Ödünç aldıkları kaynakları zamanında iade etmeyen öğrenciler, bu cezaların birikmesi nedeniyle yüksek rakamlar ödemektedirler. Her ne kadar durumdan hoşnut olmasalar da, mevcut düzenin sağlanması ve tüm kullanıcılara kaynakları zamanında sunabilmek için bu tarz caydırıcı kurallar getirilmektedir. Gecikme cezalarını mantıklı bulanlar daha çok İşletme Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı gecikme cezalarını mantıklı bulurken diğer yarısı mantıklı bulmamaktadır. Kaynak geciktirme cezalarını mantıklı bulmayanlar daha çok Fen Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hazırlık Okulu öğrencileridir. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı gecikme cezalarını mantıklı bulurken, diğer bir kısmı mantıklı bulmamaktadırlar.

35. Tablo Ödünç verme personelinin olumlu / olumsuz yaklaşımı

Ödünç verme personelinin olumlu yaklaşması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	1 **12,5**	1 **12,5**	3 **37,5**	3 **37,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	7 **46,7**	3 **20,0**	5 **33,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	10 **32,3**	10 **32,3**	10 **32,3**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	3 **30,0**	4 **40,0**	1 **10,0**	2 **20,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	1 **4,0**	12 **48,0**	4 **16,0**	8 **32,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	0 **,0**	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	5 **50,0**	3 **30,0**	2 **20,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	10 **34,5**	2 **6,9**	12 **41,4**	3 **10,3**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	7 **5,1**	51 **37,5**	25 **18,4**	46 **33,8**	7 **5,1**	136 **100,0**

35. Tablo'da yer alan verilere göre Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %30'u ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %25'i ödünç verme personelinin yaklaşımını kesinlikle olumlu bulmaktadır. Ödünç verme personelinin genel olarak olumlu yaklaştığını düşünen öğrenciler ise sırasıyla Müzik ve Sahne Sanatları (%50); İşletme Fakültesi (%50); Eğitim Fakültesi (%50); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%48); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7) ve Hukuk Fakültesi (%40) öğrencileridir. Fen Fakültesi öğrencilerinin %37,5'i ise ödünç verme personelinin yaklaşımını kesinlikle olumlu bulmamaktadır. Bahsi geçen konuda genel olarak olumlu bulmayan öğrenciler ise sırasıyla İnsani Bilimler ve Edebiyat

Fakültesi(%50); Eğitim Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50); Mühendislik Fakültesi (%41,4) ve Fen Fakültesi (%37,5) öğrencileridir. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %32,3'ü ödünç verme personelinin olumlu yaklaştığını, diğer %32,3'ü olumlu yaklaşmadığını ve diğer %32,3'ü ise kararsız olduğunu belirtmiştir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında ödünç verme personelinin yaklaşımını olumlu bulanlar %42,6; olumsuz bulanlar %38,9; kararsızlar ise %18,4 oranındadır.

Ödünç verme personelinin olumlu / olumsuz yaklaşımı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, ödünç verme personelinin yaklaşımını olumlu bulan öğrenciler, olumlu bulmayan öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphaneyi oldukça yoğun kullanan Hukuk Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, İşletme Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencileri, oldukça sık iletişim kurdukları ödünç verme personelinin yaklaşımını olumlu bulmaktadırlar. Ağırlıklı olarak Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin ise, kütüphaneyi fazla kullanmamaları nedeniyle kütüphane personeli ile iletişim fazla kurmadıkları; buna paralel olarak da ödünç verme personelinin yaklaşımını olumlu bulmadıkları düşünülmektedir. Bahsi geçen fakültelerin kütüphane kaynak ve hizmetlerini uzaktan, elektronik olarak kullanma tercihlerinin, kütüphane okuyucu etkileşimini ister istemez azalttığı düşünülmektedir. Hazırlık Okulu öğrencileri ise bahsi geçen konuda hem olumlu, hem olumsuz hem de kararsız kaldıklarına dair görüş belirtmişlerdir. Üniversite hayatına yeni başlayan bu öğrencilerin bir kısmı, kütüphaneyi oryantasyonlar sırasında kitap ödünç almak için kullanırken; bu aktiviteyi yapmayan diğer bir kısmı da konu hakkında fikir sahibi olmamaktadırlar.

36. Tablo Kütüphanenin temizliği

Kütüphanenin temiz olmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	5 **62,5**	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	5 **33,3**	0 **,0**	5 **33,3**	4 **26,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	2 **6,5**	5 **16,1**	20 **64,5**	4 **12,9**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	1 **4,0**	0 **,0**	16 **64,0**	8 **32,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	0 **,0**	4 **40,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	7 **24,1**	8 **27,6**	0 **,0**	13 **44,8**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	9 **6,6**	25 **18,4**	6 **4,4**	70 **51,5**	26 **19,1**	136 **100,0**

36. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanenin temiz olmadığını kesinlikle ve genel olarak düşünen öğrenciler Fen Fakültesi (%75); Mühendislik Fakültesi (%51,7); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%40) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi (%50) ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphaneyi kesinlikle temiz bulmakta; bu fakültelerin diğer yarısı (%50) ise kütüphaneyi genel olarak temiz bulmaktadır. Benzer şekilde İşletme Fakültesi öğrencilerinin %40'ı kütüphaneyi hem kesinlikle hem de genel olarak temiz bulmaktadır. Kütüphanenin temiz olduğunu kesin ve genel olarak toplamda düşünenler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%96); Hazırlık Okulu

(%77,4); Hukuk Fakültesi (%70) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanenin temiz olduğunu düşünenler %70,6; temiz olmadığını düşünenler %25; kararsızlar ise %4,4 oranındadır.

Kütüphanenin temizliği ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanenin temiz olduğunu düşünen öğrenciler, temiz olmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri kütüphanenin temiz olmadığını düşünmektedirler. Özellikle kütüphaneyi yoğun kullanmadığı bilinen bu fakülte öğrencilerinin, bahsi geçen konu hakkındaki bu fikirlerinin genel durumu fazla yansıtamayacağı da düşünülmektedir. Kütüphanenin temiz olduğunu düşünenler en çok Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları, Fakültesi İşletme Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileridir. Kütüphaneyi daha yoğun olarak kullanan bu öğrencilerin, kütüphanenin temiz olması ile ilgili geçerli olan durum hakkında daha fazla fikirleri olacağı düşünülmektedir.

37. Tablo Kütüphanenin aydınlık olma durumu

Kütüphanenin aydınlık olmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	2 **25,0**	3 **37,5**	0 **,0**	3 **37,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	3 **20,0**	0 **,0**	6 **40,0**	5 **33,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	0 **,0**	1 **3,2**	3 **9,7**	21 **67,7**	6 **19,4**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	0 **,0**	1 **10,0**	7 **70,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	1 **4,0**	0 **,0**	15 **60,0**	9 **36,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	0 **,0**	3 **30,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	5 **17,2**	7 **24,1**	0 **,0**	17 **58,6**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	9 **6,6**	18 **13,2**	4 **2,9**	76 **55,9**	29 **21,3**	136 **100,0**

37. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanenin aydınlık olmadığını kesinlikle ve genel olarak toplamda düşünen öğrenciler Fen Fakültesi (%62,5) ve Mühendislik Fakültesi (%41,3) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphanenin genel olarak aydınlık olmadığını düşünmektedir. Kütüphanenin kesinlikle aydınlık olduğunu düşünen öğrenciler ise %50'lik oranla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, İşletme Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencileridir. Kütüphanenin aydınlık olduğunu kesinlikle ve genel olarak toplamda düşünen öğrenciler ise Eğitim Fakültesi (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%96) ve Güzel Sanatlar, Tasarım

ve Mimarlık Fakültesi (%73,3) öğrencileridir. Kütüphanenin genel olarak aydınlık olduğunu düşünenler ise Hukuk Fakültesi (%70); Hazırlık Okulu (%67,7); Mühendislik Fakültesi (%58,6) ve Fen Fakültesi (%37,5) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanenin aydınlık olduğunu düşünenler %77,2; aydınlık olmadığını düşünenler %19,8; kararsızlar ise %2,9 oranındadır.

Kütüphanenin aydınlık olma durumu ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanenin aydınlık olduğunu düşünen öğrenciler, aydınlık olmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Öğrencilere uygun çalışma ortamının sağlanması için, yeterli ışıklandırmanın yapılması gereklidir. Bu doğrultuda kütüphanenin aydınlık olmadığını düşünenler daha çok Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileridir. Kütüphanenin temiz olmadığı yönünde de görüş bildiren bu fakülte öğrencilerinin, kütüphane ziyaretlerinin oldukça az olduğu düşünülecek olursa, bu konu hakkındaki fikirlerinin de genel durumu fazla yansıtamayacağı düşünülmektedir. Kütüphanenin aydınlık olduğunu düşünen öğrenciler daha çok Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, İşletme Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencileridir.

38. Tablo Kütüphanenin sessiz bulunup bulunmadığı

Kütüphanenin sessiz olmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	4 **50,0**	2 **25,0**	1 **12,5**	1 **12,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	4 **26,7**	1 **6,7**	6 **40,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	7 **22,6**	6 **19,4**	4 **12,9**	9 **29,0**	5 **16,1**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	2 **20,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	6 **24,0**	1 **4,0**	12 **48,0**	6 **24,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	2 **50,0**	0 **,0**	1 **25,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	7 **24,1**	12 **41,4**	0 **,0**	10 **34,5**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	24 **17,6**	36 **26,5**	15 **11,0**	43 **31,6**	18 **13,2**	136 **100,0**

38. Tablo'da yer alan verilere göre Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphanenin kesinlikle sessiz olmadığını düşünmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda kütüphanenin sessiz olmadığını düşünenler Fen Fakültesi (%75); Mühendislik Fakültesi (%65,5); Hazırlık Okulu (%42) ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%40) öğrencileridir. Kütüphanenin genel olarak sessiz olmadığını düşünenler %50 oranı ile Eğitim Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileridir. Kütüphanenin kesinlikle sessiz olduğunu düşünenler %50'lik oranla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileridir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda kütüphanenin sessiz olduğunu düşünenler sırasıyla

İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%72); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%53,3); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50) ve Hazırlık Okulu (%45,1) öğrencileridir. Bahsi geçen konuda kararsız olanlar ise sırasıyla Eğitim Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%40) ve Hukuk Fakültesi (%30) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanenin sessiz olduğunu düşünenler %44,8; sessiz olmadığını düşünenler %44,1; kararsızlar ise %11 oranındadır.

Kütüphanenin sessiz bulunup bulunmadığı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanenin sessiz olduğunu düşünen öğrenciler, sessiz olmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane kullanımlarında, araştırmalarında ve çalışmalarında konsantrasyonun önemli olduğunu düşünen öğrenciler sessiz bir ortamı genelde tercih etmektedirler. Bu doğrultuda daha çok, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri kütüphanenin sessiz olmadığını düşünmektedirler. Kütüphanenin sessiz olduğunu düşünenlerin bir kısmı, bu konuda olumsuz görüş bildiren Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileridir. Bu fakülteyi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri takip etmektedir. Bahsi geçen konuda kararsız olanlar en fazla , Eğitim Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencileridir.

39. Tablo Kütüphanede yiyecek/ içecek yasağının çalışmayı zorlaştırması

Kütüphanede yiyecek/ içecek yasağının çalışmayı zorlaştırması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	7 **87,5**	1 **12,5**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	6 **40,0**	3 **20,0**	5 **33,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	8 **25,8**	6 **19,4**	13 **41,9**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	2 **8,0**	12 **48,0**	5 **20,0**	3 **12,0**	3 **12,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	2 **20,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	7 **24,1**	8 **27,6**	0 **,0**	13 **44,8**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	24 **17,6**	43 **31,6**	17 **12,5**	44 **32,4**	8 **5,9**	136 **100,0**

39. Tablo'da yer alan verilere göre Fen Fakültesi öğrencilerinin %87,5'i ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmayı kesinlikle zorlaştırdığını düşünmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmayı zorlaştırdığını düşünenler sırasıyla Fen Fakültesi (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%56); Mühendislik Fakültesi (%51,7) ve İşletme Fakültesi (%50) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) bu yasağın çalışmalarını zorlaştırdığını, diğer yarısı ise zorlaştırmadığını düşünmektedir. Bu konuda genel olarak kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının,

çalışmalarını zorlaştırmadığını düşünenler Hukuk Fakültesi (%50); Mühendislik Fakültesi (%44,8); Hazırlık Okulu (%41,9); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin %50'si ise kararsız durumdadır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmayı zorlaştırdığını düşüneneler %49,2; zorlaştırmadığını düşünenler %38,3; kararsızlılar ise %12,5 oranındadır.

Kütüphanede yiyecek / içecek yasağının çalışmayı zorlaştırması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmayı zorlaştırdığını düşünen öğrenciler, çalışmayı zorlaştırmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Özellikle uzun soluklu çalışmaların kütüphanede yapıldığı dönemlerde, öğrenciler yiyecek ve içecek gereksinimlerini çabuk halletme yoluna gitmektedirler. Bu gereksinimlerini kütüphaneden karşılamaları, çalışmalarını bölmemelerini sağlamaktadır. Fen Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmayı zorlaştırdığını düşünmektedirler. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı bu yasağın çalışmalarını zorlaştırdığını, diğer yarısı ise zorlaştırmadığını düşünmektedir. Kütüphanede yiyecek ve içecek yasağının, çalışmalarını zorlaştırmadığını düşünenler Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Hazırlık Okulu öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri kütüphanede uzun soluklu çalışmalar gerçekleştirmedikleri için, bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

40. Tablo Kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kılması

Kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kılması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	6 **75,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **25,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	4 **26,7**	3 **20,0**	6 **40,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	4 **12,9**	11 **35,5**	11 **35,5**	4 **12,9**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	2 **20,0**	5 **50,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	5 **20,0**	11 **44,0**	4 **16,0**	2 **8,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	0 **,0**	2 **20,0**	6 **60,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	11 **37,9**	10 **34,5**	1 **3,4**	7 **24,1**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	2 **100,0**
Toplam	25 **18,4**	29 **21,3**	32 **23,5**	40 **29,4**	10 **7,4**	136 **100,0**

40. Tablo'da yer alan verilere göre Fen Fakültesi öğrencilerinin %75'i kütüphanenin 24 saat açık olmasının, çalışmayı kesinlikle verimli kıldığını belirtmiştir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kıldığını düşünenler sırasıyla Mühendislik Fakültesi (%72,4); Hukuk Fakültesi (%70) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphanenin 24 saat açık olmasının, çalışmayı kesinlikle verimli kılmadığını düşünmektedir. Bahsi geçen konuda genel olarak çalışmayı verimli kılmadığını düşünenler İşletme Fakültesi (%60); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50), Eğitim Fakültesi (%50); Güzel Sanatlar, Tasarım ve

Mimarlık Fakültesi (%40) ve Hazırlık Okulu (%35,5) öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kıldığını düşünenler %39,7; verimli kılmadığını düşünenler %36,8; kararsızlar ise %23,5 oranındadır.

Kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kılması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmayı verimli kıldığını düşünen öğrenciler, çalışmayı verimli kılmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Özellikle sınav dönemlerinde, ders dışında kalan zamanlarını çalışarak geçirmek isteyen öğrencilerin akşamları hatta geceleri de bu çalışmalara devam etmek istedikleri görülmektedir. Böyle bir imkanın sağlanmaması, çalışma mekanları olarak görülen kütüphaneye bakış açısını olumsuz yönde etkilemektedir. Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve ezbere dayalı çalışmaları sık yapan Hukuk Fakültesi öğrencileri kütüphanenin 24 saat açık olmasının, çalışmayı kesinlikle verimli kıldığını düşünmektedirler. Bahsi geçen konuda genel olarak çalışmayı verimli kılmadığını düşünenler ise daha çok İşletme Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ile Eğitim Fakültesi öğrencileridir.

IV.2.2.ç. Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller

Bu bölümde öğrencilerin kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için deneklere yöneltilen kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme durumu, kütüphanenin okul hayatı için önemli olması, araştırmaları kendi kendine yapmayı öğrenmeyi isteme, kütüphane kataloğundan araştırma yapmakta zorlanma, veri tabanlarından tarama yapmakta zorlanma, araştırma ile ilgili soruların yöneltileceği kişiyi bilmeme, kütüphane eğitiminin yeterli bulunması, bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi ve bilgi erişim teknikleri ile kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısına etkisi ile ilgili unsurlar hakkındaki görüşlere ilişkin bulgular verilerek bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

41. Tablo Kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme

Kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	7 **87,5**	1 **12,5**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	3 **20,0**	6 **40,0**	5 **33,3**	1 **6,7**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	6 **19,4**	19 **61,3**	3 **9,7**	2 **6,5**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	3 **30,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	5 **20,0**	10 **40,0**	5 **20,0**	4 **16,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	3 **30,0**	5 **50,0**	0 **,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	9 **31,0**	12 **41,4**	4 **13,8**	3 **10,3**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	28 **20,6**	65 **47,8**	27 **19,9**	12 **8,8**	4 **2,9**	136 **100,0**

41. Tablo'da yer alan verilere göre, kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi seven öğrenciler Mühendislik Fakültesi kesinlikle %31 ve genel olarak %41,4; Hukuk Fakültesi kesinlikle %30 ve genel olarak %40; İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40 oranındadır. Fen Fakültesi öğrencileri %87,5; Hazırlık Okulu öğrencileri ise %61,3 oranları ile kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevmektedir. Eğitim Fakültesi ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri %50'lik oranları ile genel olarak sevdiklerini ve sevmediklerini belirtmektedirler. İşletme Fakültesi öğrencileri %50 oranı ile konu hakkında kararsız

durumdadırlar. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi seven öğrenciler %68,4; kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevmeyen öğrenciler %11,7; kararsız öğrenciler ise %19,9 oranındadır.

Kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi seven öğrenciler, yeni şeyler öğrenmeyi sevmeyen öğrencilere göre daha fazladır. Öğrenciler, kütüphane hizmet ve kaynaklarını rahatlıkla kullanmak, kütüphane genel kullanımlarında bilinçli olarak hareket etmek için, kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmek istemektedirler. Mühendislik Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Fen Fakültesi ve Hazırlık Okulu öğrencileri çoğunlukla kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevmektedirler. Eğitim Fakültesi ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı ise kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi severken, diğer bir kısmı sevmediklerini belirtmişlerdir. İşletme Fakültesi öğrencilerinin yarısının konu hakkında kararsız oldukları görülmektedir.

42. Tablo Kütüphanenin okul hayatında önemli olması

Kütüphanenin okul hayatında önemli olması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	7 **87,5**	1 **12,5**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	5 **33,3**	7 **46,7**	2 **13,3**	1 **6,7**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	9 **29,0**	19 **61,3**	2 **6,5**	0 **,0**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	6 **60,0**	4 **40,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	8 **32,0**	13 **52,0**	2 **8,0**	1 **4,0**	1 **4,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	3 **75,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	3 **30,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	19 **65,5**	10 **34,5**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	61 **44,9**	61 **44,9**	10 **7,4**	2 **1,5**	2 **1,5**	136 **100,0**

42. Tablo'da yer alan verilere göre kütüphanenin okul hayatında kesinlikle ve genel olarak önemli olduğunu düşünen öğrencilerin toplamları dikkate alındığında sırasıyla Fen Fakültesi (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); Mühendislik Fakültesi (%100); Hukuk Fakültesi (%100); Eğitim Fakültesi (%100); Hazırlık Okulu (%90,3); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%84); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%80); İşletme Fakültesi (%70) öğrencileri olduğu görülmektedir. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) ile İşletme Fakültesi (%30) öğrencileri kararsızlık göstermektedir. Genel olarak bütün fakültelere

bakıldığında kütüphanenin okul hayatında önemli olduğunu düşünenler %89,8; önemli olmadığını düşünenler %3; kararsızlar ise %7,4 oranındadır.

Kütüphanenin okul hayatında önemli olması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, kütüphanenin okul hayatında önemli olduğunu düşünen öğrenciler, önemli olmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Eğitim hayatı boyunca öğrencilerin okulları tarafından kendilerine verilen çalışmaları, araştırmaları ve projeleri başarılı olarak gerçekleştirebilmelerinde, kütüphanenin rolü önemlidir. Bu nedenle kütüphanenin okul hayatında önemli olmadığı doğrultusunda görüş oldukça az çıkmıştır. Daha çok Fen Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kütüphanenin okul hayatında önemli olduğu düşüncesini taşıdıkları görülmektedir. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri kararsızlık göstermektedirler.

43. Tablo Araştırma yapmayı öğrenme isteği

Araştırma yapmayı öğrenmeyi istemek	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	2 **25,0**	5 **62,5**	0 **,0**	0 **,0**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	7 **46,7**	6 **40,0**	1 **6,7**	1 **6,7**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	12 **38,7**	15 **48,4**	0 **,0**	4 **12,9**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	7 **70,0**	3 **30,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	10 **40,0**	13 **52,0**	2 **8,0**	0 **,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	3 **75,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	4 **40,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	18 **62,1**	10 **34,5**	0 **,0**	1 **3,4**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	64 **47,1**	59 **43,4**	5 **3,7**	7 **5,1**	1 **,7**	136 **100,0**

43. Tablo'da yer alan verilere göre araştırma yapmayı öğrenmeyi isteyenler kesinlikle ve genel olarak toplamları dikkate alındığında sırasıyla İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); Hukuk Fakültesi (%100); Mühendislik Fakültesi (%96,6); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%92); İşletme Fakültesi (%90); Fen Fakültesi (87,5); Hazırlık Okulu (%87,1) ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%86,7) öğrencileri olduğu görülmektedir. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı araştırma yapmayı öğrenmeyi kesinlikle isterken; diğer yarısı genel olarak istememektedirler. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ise yarısı araştırma yapmayı öğrenmeyi genel olarak istemekte, diğer yarısı kararsız

kalmaktadır. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında araştırma yapmayı öğrenmeyi isteyenler %90,5; istemeyenler %5,8; kararsızlar ise 3,7 oranındadır.

Araştırma yapmayı öğrenme isteği ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, araştırma yapmayı ve öğrenmeyi isteyen öğrenciler, istemeyen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphanede gerçekleştirilecek araştırmaları yardım almadan ve kendinden emin bir biçimde yapmak isteyen öğrenciler oldukça yoğun bir talep ile, araştırma yapmayı öğrenme istemektedirler. Bu nedenle araştırma yapmayı öğrenmeyi isteyenler daha çok İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Fen Fakültesi, Hazırlık Okulu ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri ise iki farklı görüşe sahip olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı araştırma yapmayı öğrenmeyi isterken, diğer bir kısmı konu hakkında kararsız kalmaktadırlar.

44. Tablo Katalog taramada zorluk çekme

Katalog taramada zorluk çekme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	1 **12,5**	0 **,0**	3 **37,5**	4 **50,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	5 **33,3**	1 **6,7**	2 **13,3**	3 **20,0**	4 **26,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	11 **35,5**	7 **22,6**	9 **29,0**	3 **9,7**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	4 **40,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	8 **32,0**	1 **4,0**	9 **36,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	0 **,0**	0 **,0**	5 **50,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	8 **27,6**	2 **6,9**	8 **27,6**	11 **37,9**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	21 **15,4**	27 **19,9**	14 **10,3**	40 **29,4**	34 **25,0**	136 **100,0**

44. Tablo'da yer alan verilere göre Hazırlık Okulu (%35,5); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileri katalog taramada kesinlikle zorluk çekmektedirler. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı genel olarak katalog taramada zorluk çektiğini ifade ederken, diğer yarısı zorluk çekmediğini ifade etmektedir. Mühendislik Fakültesi (%65,5); Fen Fakültesi (%50); Hukuk Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%40); Mühendislik Fakültesi (%37,9); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%26,7) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) öğrencileri katalog taramada kesinlikle zorluk çekmemektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100)

katalog taramada genel olarak zorluk çekmemektedir. Bahsi geçen konuda Hazırlık Okulu öğrencilerinin bir kısmı (%29) ise kararsız olduklarını belirtmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında katalog taramada zorluk çekmediğini düşünenler %54,4; zorluk çektiğini düşünenler %35,3; kararsızlar ise %10,3 oranındadır.

Katalog taramada zorluk çekme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, katalog taramada zorluk çekmediğini düşünen öğrenciler, zorluk çektiğini düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane eğitimlerinde ağırlıklı olarak katalog tarama becerilerinin kazandırılma çabası, öğrenciler üstünde oldukça yararlı olmaktadır. Her ne kadar öğrenciler ağırlıklı olarak katalog taramada zorluk çekmediklerini belirtseler de, Hazırlık Okulu, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden aksi görüş belirtenler olmuştur. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri ise katalog taramada hem zorluk çektiklerini hem de zorluk çekmediklerini ifade etmişlerdir. En çok Fen Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İşletme Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencileri, katalog taramada zorluk çekmediklerini belirtmişlerdir. Bahsi geçen konuda Hazırlık Okulu öğrencileri henüz kataloğu deneyimlemedikleri için kararsız oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir.

45. Tablo Veri tabanı taramada zorluk çekme

Veri tabanı taramada zorluk çekme	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	4 **50,0**	0 **,0**	3 **37,5**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	6 **40,0**	2 **13,3**	2 **13,3**	3 **20,0**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	13 **41,9**	10 **32,3**	6 **19,4**	1 **3,2**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	4 **40,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	8 **32,0**	5 **20,0**	3 **12,0**	4 **16,0**	5 **20,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **50,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	0 **,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	5 **50,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	7 **24,1**	2 **6,9**	5 **17,2**	14 **48,3**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	32 **23,5**	30 **22,1**	16 **11,8**	25 **18,4**	33 **24,3**	136 **100,0**

45. Tablo'da yer alan verilere göre Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) veri tabanı taramada kesinlikle zorluk çekmediğini belirtmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda veri tabanı taramada zorluk çekenler sırasıyla Hazırlık Okulu (%74,2); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%53,3); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%52) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50) öğrencileridir. Fen Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) veri tabanı taramada genel olarak zorluk çekmektedir. Bahsi geçen konuda kesinlikle zorluk çekmediğini düşünenler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%50) ve Mühendislik Fakültesi (%48,3) öğrencileridir. Veri tabanı taramada

zorluk çekmeyenler kesinlikle ve genel olarak toplamda sırasıyla İşletme Fakültesi (%80); Hukuk Fakültesi (%70) ve Fen Fakültesi (%50) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100) veri tabanı taramada genel olarak zorluk çekmemektedir. Bahsi geçen konuda Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencileri (%50) kararsız olduklarını belirtmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında veri tabanı taramada zorluk çektiğini düşünenler %45,6; zorluk çekmediğini düşünenler %42,7; kararsızlar ise %11,8 oranındadır.

Veri tabanı taramada zorluk çekme ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, veri tabanı taramada zorluk çektiğini düşünen öğrenciler, zorluk çekmediğini düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane eğitimlerinde ağırlıklı olarak verilen kütüphane kaynakları ve hizmetleri ile katalog tarama bilgileri dışında, artık veri tabanlarının kullanımı da ayrı bir eğitim alanı olarak düşünülmektedir. Bu doğrultuda Fakülte öğretim üyelerinden öğrencilerin veri tabanı kullanımlarına yönelik eğitim talepleri kütüphaneye gelmektedir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Hazırlık Okulu ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri veri tabanı taramada zorluk çekmektedirler. Bahsi geçen konuda zorluk çekmediğini düşünenler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İşletme Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencileridir. Veri tabanı taramada zorluk çekme konusunda henüz herhangi bir fikirleri olmayan Hazırlık Okulu öğrencileri kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

46. Tablo Araştırmada danışılması gereken kişiyi bilememe

Araştırmada danışılması gereken kişiyi bilememe	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	0 **,0**	4 **50,0**	0 **,0**	4 **50,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	7 **46,7**	0 **,0**	4 **26,7**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	15 **48,4**	6 **19,4**	7 **22,6**	1 **3,2**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	4 **40,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	3 **12,0**	9 **36,0**	2 **8,0**	7 **28,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	1 **25,0**	0 **,0**	2 **50,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	0 **,0**	5 **17,2**	2 **6,9**	17 **58,6**	5 **17,2**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	7 **5,1**	44 **32,4**	12 **8,8**	55 **40,4**	18 **13,2**	136 **100,0**

46. Tablo'da yer alan verilere göre Fen Fakültesi (%50); Hazırlık Okulu (%48,4); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%36) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileri araştırmada danışılması gereken kişiyi genel olarak bilememektedir. Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %40'ı ise, araştırmada danışılması gereken kişiyi kesinlikle bilmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda, araştırmada danışılması gereken kişiyi bilenler sırasıyla Hukuk Fakültesi (%90); Mühendislik Fakültesi (%75,8), İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75) ve İşletme Fakültesi (%60) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100) ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100) araştırmada danışılması

gereken kişiyi genel olarak bilmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında araştırmada danışılması gereken kişiyi bilenler %53,6; danışılması gereken kişiyi bilmeyenler %37,5; kararsızlar ise %8,8 oranındadır.

Araştırmada danışılması gereken kişiyi bilememe ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, araştırmada danışılması gereken kişiyi bilen öğrenciler, danışılması gereken kişiyi bilmeyenlere göre daha fazladır. Öğrenciler kütüphane kullanım yoğunluğuna, kaynak ve hizmetlere olan aşinalığa göre hangi konuda kime danışılacağı konusunda da alışkanlık kazanmaktadırlar. Bu doğrultuda Fen Fakültesi, Hazırlık Okulu, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ile İşletme Fakültesi öğrencileri araştırmada danışılması gereken kişiyi bilememektedirler. Fakülte kütüphanecilerinin sorumlu oldukları Fakülte öğrencilerine, kendilerini tanıtmayı da içeren eğitimleri planlamasının bu karmaşayı ortadan kaldıracağı düşünülmektedir. Aksi yönde görüş bildiren Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin, araştırmada danışılması gereken kişiyi bildiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

47. Tablo Kütüphane eğitimini yeterli bulma

Kütüphane eğitimini yeterli bulma	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	1 **12,5**	0 **,0**	2 **25,0**	4 **50,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	2 **13,3**	3 **20,0**	5 **33,3**	5 **33,3**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	5 **16,1**	24 **77,4**	1 **3,2**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	5 **50,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	6 **24,0**	7 **28,0**	6 **24,0**	6 **24,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	1 **25,0**	2 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	1 **10,0**	2 **20,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	12 **41,4**	6 **20,7**	9 **31,0**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	15 **11,0**	37 **27,2**	52 **38,2**	26 **19,1**	6 **4,4**	136 **100,0**

47. Tablo'da yer alan verilere göre Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) kütüphane eğitimini kesinlikle yeterli bulmaktadır. Bahsi geçen konuda kütüphane eğitimini genel olarak yeterli bulanlar Hukuk Fakültesi (%50); Eğitim Fakültesi (%50) ve Mühendislik Fakültesi (%41,4) öğrencileridir. Fen Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) ise, kütüphane eğitimini kesinlikle yeterli bulmamaktadır. Kütüphane eğitimini yeterli bulma konusunda kararsız olanlar sırasıyla Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100); Hazırlık Okulu (%77,4); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50); İşletme Fakültesi (%40) ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%33,3)

öğrencileridir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında kütüphane eğitimini yeterli bulanlar %38,2; yeterli bulmayanlar %23,5 ve kararsız olanlar %38,2 oranındadır.

Kütüphane eğitimini yeterli bulma ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, kütüphane eğitimini yeterli bulan öğrenciler, yeterli bulmayan öğrencilere göre daha fazladır. Kütüphane kullanımı ve araştırma tekniklerinin ağırlıklı olarak öğrencilere verildiği kütüphane eğitimlerinin, öğrenciler üstündeki olumlu etkileri yadsınamaz. Bu eğitimlere verilen ağırlık ve içeriklerinin tüm gereksinimlere cevap vermesi, öğrencilerin kütüphane kullanımı ile kaynak ve hizmetlerinden yararlanma konusunda duyabilecekleri kütüphane kaygısını en aza indiren yöntem olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri, kütüphane eğitimini yeterli bulmaktadırlar. Fen Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencileri ise kütüphane eğitimini yeterli bulmamaktadırlar. Bu konuda verilen eğitim sayısından ziyade, eğitim içeriğinin akıllarda kalıcı nitelik taşımaması düşünülebilmektedir. Bahsi geçen konuda, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Hazırlık Okulu ile İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin kararsız oldukları görülmektedir.

48. Tablo Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi

Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	4 **50,0**	3 **37,5**	0 **,0**	0 **,0**	1 **12,5**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	6 **40,0**	7 **46,7**	2 **13,3**	0 **,0**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	8 **25,8**	22 **71,0**	0 **,0**	1 **3,2**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	4 **40,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	14 **56,0**	10 **40,0**	1 **4,0**	0 **,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	2 **50,0**	2 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	3 **30,0**	6 **60,0**	0 **,0**	1 **10,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	3 **10,3**	12 **41,4**	3 **10,3**	4 **13,8**	7 **24,1**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	46 **33,8**	67 **49,3**	7 **5,1**	7 **5,1**	9 **6,6**	136 **100,0**

48. Tablo'da yer alan veriler kesinlikle ve genel olarak toplamda değerlendirildiğinde bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilediğini düşünenler, Eğitim Fakültesi (%100); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); Hazırlık Okulu (%96,8); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%96); İşletme Fakültesi (%90); Fen Fakültesi (%87,5); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%86,7); Hukuk Fakültesi (%70) ve Mühendislik Fakültesi (%51,7) öğrencileridir. Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını kesinlikle etkilemediğini düşünenler Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %24,1'idir. Genel olarak bütün

fakültelere bakıldığında bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilediğini düşünenler %83,1; etkilemediğini düşünenler %11,7; kararsızlar ise %5,1 oranındadır.

Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilediğini düşünen öğrenciler, kullanımı etkilemediğini düşünen öğrencilere göre daha fazladır. Bilgi erişim tekniklerine hakim olan ve bildiğini düşünen öğrencilerin kütüphane kullanım davranışları olumlu yönde seyretmektedir. Bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilediğini düşünenler Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Hazırlık Okulu, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Fen Fakültesi ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileridir. Aksi yönde görüş bildiren oldukça az sayıdaki Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, bu konudaki görüşleri de dikkate alınmalıdır.

49. Tablo Bilgi erişim teknikleri ve kütüphane kullanımını bilme ile kütüphane kaygısını yaşama arasındaki bağlantı

Bilgi erişim teknikleri ve kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısını ortadan kaldırması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	8 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	4 **26,7**	7 **46,7**	3 **20,0**	1 **6,7**	0 **,0**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	8 **25,8**	14 **45,2**	7 **22,6**	2 **6,5**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	4 **40,0**	3 **30,0**	3 **30,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	12 **48,0**	9 **36,0**	4 **16,0**	0 **,0**	0 **,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	2 **50,0**	2 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	4 **40,0**	4 **40,0**	2 **20,0**	0 **,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	12 **41,4**	12 **41,4**	5 **17,2**	0 **,0**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	55 **40,4**	54 **39,7**	24 **17,6**	3 **2,2**	0 **,0**	136 **100,0**

49. Tablo'da yer alan verilere göre Fen Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100); İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50); Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %48'i; İşletme Fakültesi öğrencilerinin %40'ı ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin %40'ı bilgi erişim ve kütüphane kullanımını bilmenin, kütüphane kaygısını kesinlikle ortadan kaldıracağını düşünmektedir. Kesinlikle ve genel olarak toplamda bahsi geçen konuda bu kaygının ortadan kalkacağını düşünenler sırasıyla, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%84); Mühendislik Fakültesi (%82,8); İşletme Fakültesi (%80); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık

Fakültesi (%73,4); Hazırlık Okulu (%71) ve Hukuk Fakültesi (%70) öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin tamamı (%100) genel olarak bilgi erişim ve kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısını ortadan kaldırdığını düşünmektedir. Bukonuda Hukuk Fakültesi (%30); Hazırlık Okulu (%22,6); İşletme Fakültesi (%20) ve Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%20) öğrencilerinin kararsız olduğu görülmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında bilgi erişim ve kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısını ortadan kaldırdığını düşünenler %80,1; düşünmeyenler %2,2; kararsızlar ise %17,6 oranındadır.

Bilgi erişim teknikleri ve kütüphane kullanımını bilme ile kütüphane kaygısını yaşama arasındaki bağlantı ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait edinilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, bilgi erişim ve kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısını ortadan kaldırdığını düşünenler, ortadan kaldırmadığını düşünenlere göre daha fazladır. Bilgi erişim teknikleri ile araştırmalarını rahatlıkla ve başarıyla sonuçlandıran, kütüphane kullanımına aşina olan öğrencilerin herhangi bir çekinme duygusu içine girmemeleri, kendilerine güvenerek gereksinimlerini halletmeleri, onların kütüphane kaygısı taşımamasına neden olmaktadır. Tüm fakülte öğrencilerinin bilgi erişim ve kütüphane kullanımını bilmenin, kütüphane kaygısını ortadan kaldıracağı düşüncesini taşıdıkları görülse de, özellikle Fen Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin, bu görüşü daha yoğun taşıdıkları anlaşılmaktadır. Bahsi geçen konuda Hukuk Fakültesi ve Hazırlık Okulu öğrencilerinin terim hakkında fikirleri olmadığı için kararsız oldukları düşünülmektedir.

IV.2.2.d. Mekanik engeller

Bu bölümde öğrencilerin kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için deneklere yöneltilen fotokopi makinalarının genelde çalışmaması, fotokopi odasında çok sıra olması ve ödünç verme sisteminin arızalı ya da çalışmaması durumundan zaman kaybetme durumu ile ilgili unsurlar hakkındaki görüşlere ilişkin bulgular verilerek bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

50. Tablo Fotokopi makinalarının genelde çalışmaması

Fotokopi makinalarının genelde çalışmaması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	1 **12,5**	0 **,0**	4 **50,0**	2 **25,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	3 **20,0**	2 **13,3**	8 **53,3**	2 **13,3**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	2 **6,5**	5 **16,1**	9 **29,0**	15 **48,4**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	1 **10,0**	1 **10,0**	0 **,0**	5 **50,0**	3 **30,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	1 **4,0**	3 **12,0**	16 **64,0**	5 **20,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	4 **100,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	4 **13,8**	4 **13,8**	19 **65,5**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	5 **3,7**	17 **12,5**	20 **14,7**	79 **58,1**	15 **11,0**	136 **100,0**

50. Tablo'da yer alan verilere göre fotokopi makinalarının genelde çalıştığı görüşüne kesinlikle ve genel olarak katılan öğrenciler sırasıyla Hukuk Fakültesi kesinlikle %30 ve genel olarak %50; Fen Fakültesi kesinlikle %25 ve genel olarak %50; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %64; İşletme Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %50; Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kesinlikle %13,3 ve genel olarak %53,3 oranlarındadır. Fotokopi makinalarının genel olarak çalıştığını düşünenler sırasıyla İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%100); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%60); Mühendislik Fakültesi (%65,5); Eğitim Fakültesi (%50) ve Hazırlık Okulu (%48,4) öğrencileri olduğu görülmektedir. Fotokopi

makinalarının kesinlikle ve genel olarak çalışmadığını düşünen öğrencilerin toplam oranları sırasıyla, Fen Fakültesi (%25); Hazırlık Okulu (%22,6) ve Hukuk Fakültesi (%20) olarak görülmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50) ve Hazırlık Okulu öğrencilerinin %29'u ise bahsi geçen konuda kararsızdırlar. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında fotokopi makinalarının genelde çalıştığını düşünenler %69,1; çalışmadığını düşünenler %16,2; kararsızlar ise %14,7 oranındadır.

Fotokopi makinalarının genelde çalışmaması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, büyük bir fark ile, fotokopi makinalarının genelde çalıştığını düşünen öğrenciler, çalışmadığını düşünen öğrencilere göre daha fazladır. En son teknolojinin geçerli olduğu makinalar sayesinde arıza durumu çok nadir sözkonusu olmaktadır. Bu durumla karşılaşıldığında ise,mevcut yeterli sayıda makina sayesinde öğrencilerin işleri aksamamaktadır ve makinaların arıza sıkıntıları onlara yansımamaktadır. Fotokopi makinalarının genelde çalıştığı görüşüne katılanların İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri oldukları görülmektedir. Fotokopi makinalarının çalışmadığını düşünenler ise Fen Fakültesi, Hazırlık Okulu ve Hukuk Fakültesi öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencileri ise bu konuda fotokopi makinalarının çalıştığı yönünde görüş bildirseler de, diğer bir öğrenci grubu kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

51. Tablo Fotokopide sıra olması

Fotokopide sıra olması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	**Toplam**
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	1 **50,0**	0 **,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	5 **62,5**	1 **12,5**	1 **12,5**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	1 **6,7**	6 **40,0**	5 **33,3**	2 **13,3**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	5 **16,1**	9 **29,0**	9 **29,0**	6 **19,4**	2 **6,5**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	2 **20,0**	4 **40,0**	0 **,0**	2 **20,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	8 **32,0**	5 **20,0**	8 **32,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	0 **,0**	3 **75,0**	0 **,0**	0 **,0**	1 **25,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	3 **30,0**	1 **10,0**	5 **50,0**	1 **10,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	1 **3,4**	5 **17,2**	2 **6,9**	20 **69,0**	1 **3,4**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	10 **7,4**	45 **33,1**	24 **17,6**	45 **33,1**	12 **8,8**	136 **100,0**

51. Tablo'da yer alan verilere göre fotokopide sıra olduğu görüşüne kesinlikle ve genel olarak katılanlar sırasıyla Hukuk Fakültesi kesinlikle %20 ve genel olarak %40; Hazırlık Okulu kesinlikle %16,1 ve genel olarak %29; Fen Fakültesi kesinlikle %12,5 ve genel olarak %62,5 oranlarındaki öğrencilerden oluşmaktadır. Bu görüşe genel olarak katılanlar ise İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); Eğitim Fakültesi (%50); Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50); Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%40); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%32) ve İşletme Fakültesi (%30) öğrencileridir. Fotokopide kesinlikle sıra olmadığını düşünenler ise İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%25) ve Hukuk Fakültesi (%20)

öğrencileridir. Bahsi geçen konuya genel olarak katılanlar Mühendislik Fakültesi (%69); İşletme Fakültesi (%50) ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) öğrencileridir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ise yarısının (%50) kararsız olduğu görülmektedir. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında fotokopide sıra olmadığı görüşünde olanlar %41,9; sıra olduğu görüşünde olanlar %40,5; karasızlar ise %17,6 oranındadır.

Fotokopide sıra olması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, çok büyük bir fark olmasa da, fotokopide sıra olmadığını düşünen öğrenciler, sıra olduğunu düşünen öğencilere göre daha fazladır. Öğrencilerin fotokopi işlemlerinde sıra beklemeyip, işlemlerini seri olarak halledebildikleri anlaşılmaktadır. Yeterli sayıda fotokopi makinası ve personel, öğrenci işlemlerinin hızlı bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. Buna rağmen fotokopide sıra olduğu doğrultusunda görüş bildirenler Hukuk Fakültesi, Hazırlık Okulu, Fen Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğrencileridir. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı fotokopide sıra olduğunu, diğer bir kısmı ise fotokopide sıra olmadığını düşünmektedirler. Fotokopide sıra olmadığını düşünenler ise İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ile İşletme Fakültesi öğrencileridir. Fotokopide sıra olduğunu düşünen Eğitim Fakültesi öğrencilerinin diğer bir kısmı ise, bahsi geçen konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

52. Tablo Ödünç verme sisteminin ağır olması

Ödünç verme sisteminin ağır olması	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**	Sıklık **%**
Eğitim Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Fen Fakültesi	1 **12,5**	2 **25,0**	1 **12,5**	4 **50,0**	0 **,0**	8 **100,0**
Güzel Sanatlar,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	0 **,0**	5 **33,3**	2 **13,3**	7 **46,7**	1 **6,7**	15 **100,0**
Hazırlık Okulu	1 **3,2**	4 **12,9**	10 **32,3**	16 **51,6**	0 **,0**	31 **100,0**
Hukuk Fakültesi	0 **,0**	2 **20,0**	0 **,0**	6 **60,0**	2 **20,0**	10 **100,0**
İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi	0 **,0**	4 **16,0**	1 **4,0**	16 **64,0**	4 **16,0**	25 **100,0**
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi	1 **25,0**	0 **,0**	0 **,0**	3 **75,0**	0 **,0**	4 **100,0**
İşletme Fakültesi	0 **,0**	1 **10,0**	3 **30,0**	6 **60,0**	0 **,0**	10 **100,0**
Mühendislik Fakültesi	2 **6,9**	13 **44,8**	0 **,0**	14 **48,3**	0 **,0**	29 **100,0**
Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	1 **50,0**	0 **,0**	2 **100,0**
Toplam	5 **3,7**	33 **24,3**	17 **12,5**	74 **54,4**	7 **5,1**	136 **100,0**

52. Tablo'da yer alan verilere göre İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %25'i ödünç verme sistemini kesinlikle ağır bulmaktadır. Eğitim Fakültesi (%50) ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (%50) öğrencilerinin yarısı ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin yaklaşık yarısı da ödünç verme sistemini genel olarak hem ağır bulmakta, hem de ağır bulmamaktadır. Hukuk Fakültesi öğrencileri ödünç verme sistemini kesinlikle %20 ve genel olarak %60 oranlarında ağır bulmamaktadır. Ödünç verme sistemini ağır bulmayan diğer öğrenciler İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%75); İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (%64); İşletme Fakültesi (%60); Hazırlık Okulu (%51,6); Fen Fakültesi (%50) ve Güzel Sanatlar,

Tasarım ve Mimarlık Fakültesi (%46,7) oranlarındadır. Hazırlık Okulu öğrencilerinin %32,3'ünün ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin %30'unun bahsi geçen konu hakkında kararsız oldukları görülmüştür. Genel olarak bütün fakültelere bakıldığında ödünç verme sistemini ağır bulmayanlar %59,5; ağır bulanlar %28; kararsızlar ise %12,5 oranındadır.

Ödünç verme sisteminin ağır olması ile ilgili tüm fakülte öğrencilerine ait bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, ödünç verme sistemini ağır bulmayan öğrenciler, ağır bulan öğrencilere göre daha fazladır. Ödünç verme bankosunda kaynak iade ve ödünç alma işlemlerini yaptırcak öğrenciler, kullanılan sistem sayesinde hızla işlemlerini halledebilmektedirler. Buna rağmen en çok İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri ödünç verme sistemini ağır bulduklarını belirtmektedirler. Eğitim Fakültesi ile Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı ise, ödünç verme sistemini ağır bulmaktayken, diğer bir kısmı ağır bulmamaktadır. Daha çok Hukuk Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi ile Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri ödünç verme sistemini ağır bulmamaktadırlar. Hazırlık Okulu öğrencileri ise, bahsi geçen konuda henüz yeterince kütüphane deneyimine sahip olmadıkları için kararsız olduklarını bildirmektedirler.

IV.2.3. Sınıf / Kütüphane Kaygısı İlişkisi

Araştırmamızda kütüphane kaygısını oluşturan unsurların sınıfa göre değişiklik gösterip göstermediği durumunun da değerlendirilmesi ve bu doğrultuda çakıştırma soruları ile her soruya ilişkin tablolar oluşturulmuş; veriler analiz edilmiştir. Bununla birlikte tezin sınırlılıkları dikkate alınarak aşağıda sadece sınıf ve kütüphane kaygısı açısından anlamlı bulunan ilişkilere yer verilmektedir:

- 1. sınıf (%27,6) ve 4. sınıf (%13) öğrencilerinin, bilgisayarları kullanamadıkları zaman kesinlikle kütüphaneciye danıştıkları anlaşılmaktadır. Kütüphane eğitimlerine Hazırlık sınıfında katılan 1.sınıf öğrencilerinin, bu eğitimleri veren kütüphanecilere aşina olmalarından; 4. sınıf öğrencilerinin ise uzun süredir kütüphanecileri tanımalarından dolayı bilgisayarları kullanamadıklarında rahatlıkla kütüphanecilere danışabildikleri görülmüştür.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 2. sınıf (%93,1) ve 3. sınıf (%75) öğrencilerinin kütüphaneyi kullanmayı bilmemekten dolayı herhangi bir utanma duygusu yaşamadıkları görülmüştür. Bu durumdan dolayı genel olarak utanma duyan öğrenciler 1. sınıf (%62,5) ve 4. sınıf (%32) öğrencileridir. Üniversite hayatına ve kütüphaneye yeni adapte olmaya başlayan 1. sınıf öğrencilerinin bu durumdan dolayı utanmaları ve çekinmeleri normal olarak görülmektedir. Utanma duygusunu yaşayan 4. sınıf öğrencileri ise, uzun bir süredir üniversitede eğitim

görmelerine rağmen kütüphaneye aşina olmamaları, düşüncelerini bu doğrultuda ifade etmelerine neden olmuştur, yorumunu getirebiliriz.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %48,4'ü genel olarak kütüphanede yolunu bulamamaktadır. Kütüphanede yolunu kesinlikle bulabildiğini düşünen öğrenciler 4. sınıf (%43,5) ve 3. sınıf (%33,3) öğrencileridir; bununla birlikte oranların daha yüksek olması beklenmiştir. Hazırlık sınıfı öğrencileri kütüphaneye yeterince aşina olmadıkları için kütüphanede yollarını bulamamaktadırlar. Kütüphane kullanımlarını üniversitede eğitim gördükleri yıllar boyunca devam ettiren 3. ve 4. sınıf öğrencileri ise bu nedenle, kütüphanede rahatça yollarını bulabilmektedirler.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %67,7'si ödünç alınan kaynak ve sürelerinin azlığı konusunda kararsız olduklarını belirtmektedirler. Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin genel olarak yeterli olduğunu %65,5'lik oran ile 2. sınıf öğrencileri belirtirken; bahsi geçen konuda kesinlikle ve genel olarak toplamda, 4. sınıf öğrencilerinin %60,8'i yetersiz bulduklarını belirtmiştir. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin kütüphane hakkında henüz yeterli fikirlerinin olmaması, bahsi geçen konuda kararsız kalmalarına neden olmaktadır. Ödünç alınan kaynak ve sürelerinin yetersiz olduğunu belirten 4. sınıf öğrencilerinin, yeterli olduğunu belirten 2.sınıf öğrencilerine göre daha kapsamlı araştırma ve tez hazırlamaları buna neden olarak gösterilebilir.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %61,3'ü genel olarak kütüphanede kaynağın yerini bilememektedir. Kaynağın yerini kesin olarak bildiğini ileri süren öğrenciler ise 4. sınıf (%47,8), 3. sınıf (%29,2) ve 2. sınıf (%20,7) öğrencileridir; bununla birlikte oranın daha yüksek olması beklenmiştir. Üniversiteye yeni başlayan Hazırlık sınıfı öğrencilerinin kütüphane deneyimine yeterince sahip olmamaları, kütüphanede kaynağın yerini bilmemelerine neden olmaktadır. Kütüphane deneyimine yeterince sahip olan 2., 3. ve 4.sınıf öğrencileri ise kaynakların yerini bilmektedirler.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %61,3'ü genel olarak raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilemediğini belirtmiştir. Bahsi geçen konuda yapılacak işlemi kesinlikle bildiğini ileri süren öğrenciler ise 4. sınıf (%52,2) ve 3. sınıf (%45,8)'dir. Hazırlık sınıfı öğrencileri kütüphane hakkında henüz yeterli bilgiye sahip olmadıkları için raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bilememektedirler. Birkaç yıllık kütüphane deneyimine sahip olan 3. ve 4. sınıf öğrencileri ise bu nedenle, bahsi geçen konuda yapılacak işlemi bilmektedirler.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %41,9'u kütüphaneyi kullanırken rahat hissetme konusunda kararsız olduklarını belirtirken; 4. sınıf öğrencilerinin %47,8'i kütüphaneyi kullanırken kesinlikle rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Hazırlık sınıfı öğrencileri henüz kütüphane kullanımı konusunda deneyime sahip olamadıkları için konu hakkında kararsız olduklarını belirtmişlerdir. 4. sınıf

öğrencileri ise kütüphaneyi uzun bir süredir kullandıkları için, bahsi geçen konuda kendilerini rahat hissetmektedirler.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin %91,3'ü ve 3. sınıf öğrencilerinin %83,6' sı kütüphanedeki kaynak türlerini bilmekte; Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %77,4'ü bilmemektedir. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin henüz araştırmalarında kullanmak üzere kütüphane kaynaklarına gereksinim duymamaları, kütüphanedeki kaynak türlerini bilmemelerine neden olmaktadır. 3. ve 4. sınıf öğrencileri ise, artan ve yoğunlaşan tez ve projelerinde kütüphane kaynaklarını sık sık kullandıkları için, bu kaynak türlerini bilmektedirler.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %64,5'i kalabalık ortamdan genel olarak rahatsız olmadıklarını belirtirken; 1. sınıf öğrencileri kesinlikle ve genel toplamda %34,5'lik oran ile kütüphaneyi kullanırken kalabalık ortamdan rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Hazırlık öğrencilerinin aşırı konsantrasyon gerektirmeyen dil öğrenimleri, onların kalabalık ortamlara karşı olumsuz fikire sahip olmamalarına neden olmaktadır. Eğitim gördükleri alanlarla ilgili çalışmalara başlayan 1. sınıf öğrencilerinin ise, kalabalık olmayan ve sakin ortamları daha iyi çalışabilmek adına tercih ettikleri düşünülmektedir.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin %82,6'sı bilgi sıkılganı olma

nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumunu yaşamadıklarını; Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %48,4'ü ise bahsi geçen konuda kararsız olduklarını belirtmektedir. Tez aşamasında bulunan 4. sınıf öğrencilerinin, bilgiye en çok gereksinim duydukları ve bunu kullandıkları dönemlerde oldukları için, bilgi sıkılganlığından dolayı kütüphaneye gelmeme gibi bir durum yaşamamaktadırlar. Hazırlık sınıfı öğrencileri henüz bilgi ihtiyacı ve kullanımı konusunda fazla bir gereksinim hissetmedikleri için konu hakkında fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

- 1. Sınıf (%41,4) ve 4. sınıf (%34,8) öğrencilerinin, bilgisayarları kesinlikle rahat kullanabildikleri anlaşılmaktadır. Kütüphane eğitimlerine Hazırlık sınıfında katılan 1. sınıf öğrencilerine verilen bilgisayar bilgilerinin henüz unutulmaması; 4. sınıf öğrencilerinin ise uzun süredir bilgisayarları kullanım deneyimine sahip olmaları, bu öğrencilerin bilgisayarları rahatlıkla kullanmalarına neden olmaktadır.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %58,1'i kararsız durumdayken; 1. sınıf öğrencilerinin %31'i kütüphanede kesinlikle suç işlenmediğini düşünmektedir. Hazırlık sınıfı öğrencileri konu hakkında fikirlerinin olmadığını belirtirken, ağırlıklı olarak 1. sınıf ve diğer sınıf öğrencilerinin kütüphanede suç işlendiğini düşünmedikleri görülmüştür.

- Hazırlık sınıfı öğrencileri (%24) gecikme cezalarını kesinlikle mantıklı bulmazken; 4. sınıf öğrencileri (%30,4) kesinlikle mantıklı bulmaktadırlar. Kütüphane kaynaklarının iade sürelerine henüz yeni alışmaya başlayan Hazırlık sınıfı öğrencileri sık sık bu kaynakları geciktirmekte ve bu nedenle bu günlük cezaları mantıklı bulmamaktadırlar. Tez ve proje çalışması yapan 4. sınıf öğrencilerinin ödünç alınmış kaynaklara da zaman zaman gereksinimleri sözkonusu olduğu için, caydırıcı nitelikteki bu cezaları yerinde bulmaktadırlar.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin %73,9'u ödünç verme personelinin olumlu yaklaştığını; 1. sınıf öğrencilerinin %34,5'i ve Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %32,3'ü kararsız olduklarını belirtmektedir. Ödünç verme personeli ile sık sık aldıkları kaynak sirkülasyonunu sağlamak adına diyalog kuran 4. sınıf öğrencilerinin bu nedenle bağlantılı olarak, ödünç verme personelinin yaklaşımını olumlu buldukları görülmektedir. Hazırlık ve 1. sınıf öğrencileri ise yeterince kaynak gereksinimi duymadıkları için bu birim ile ilgili fazla bir fikre sahip değillerdir.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin %91,3'ü katalog taramada zorluk çekmediğini; Hazırlık sınıfı öğrencilerinin ise %58,1'i bahsi geçen konuda zorluk çektiklerini belirtmektedir. Hazırlık öğrencilerinin kaynak kullanımı fazla olmadığı için katalog kullanımına gereksinim duymamakta ve bu nedenle

taramaya aşina olmadıkları için katalog kullanımında zorluk çekmektedirler. Yeterince kaynak kullanımı ve buna paralel olarak katalog taramasına hakim olan 4. sınıf öğrencilerinin ise, bu taramalarda zorluk çekmedikleri görülmektedir.

- "Kesinlikle katılıyorum" ve genel olarak "katılıyorum" oranları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin %86,9'u veri tabanı taramada zorluk çekmediğini; Hazırlık sınıfı öğrencilerinin ise %74,2'si bahsi geçen konuda zorluk çektiklerini belirtmektedir. Hazırlık öğrencilerinin veri tabanları taramaları konusunda fazla deneyimleri bulunmamaktadır. Bu nedenle veri tabanı taramada zorluk çekebilmektedirler. Tez ve projelerinde bilgi kaynaklarına erişmek adına veri tabanlarını sık sık kullanan 4. sınıf öğrencileri ise veri tabanı taramalarında zorluk çekmemektedirler.

- 4. sınıf öğrencilerinin %82,6'sı ve 3. sınıf öğrencilerinin %52,2'si genel olarak araştırmada danışılması gereken kişiyi bildikleri; %48,4 oranı ile Hazırlık öğrencilerinin ise bilmedikleri anlaşılmaktadır. Kütüphane kullanımı konusunda üniversite eğitimleri boyunca birçok deneyime sahip olan 4. ve 3. sınıf öğrencileri, bu nedenle araştırmada danışılması gereken kişiyi bilmektedirler. Hazırlık öğrencilerinin ise henüz yeterince kütüphane deneyimleri olmadığı için, danışılması gereken kişiyi bilmedikleri görülmüştür.

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin %77,4'ü kütüphane eğitimini yeterli bulma konusunda kararsız olduklarını belirtmektedir. Bahsi geçen konuda kesinlikle ve genel olarak yeterli olduğunu %60,9'luk oran ile 4. sınıf öğrencileri belirtirken; 2. sınıf öğrencilerinin ise %48,2'si yetersiz bulduklarını belirtmiştir. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin kütüphane eğitimini yeterli bulabilmeleri için, bunu uygulamada birçok kez deneyimlemeleri gerekmektedir. Ancak daha yeni başladıkları üniversite hayatlarında bunu yeterli düzeyde deneyimlemedikleri için, konu hakkında kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kütüphane eğitimlerinin üstünden geçen zamana paralel olarak, yenilenmeyen bilgiler nedeniyle özellikle 2. sınıf öğrencileri kütüphane eğitimlerini yeterli bulmamaktadırlar. Kütüphane kullanımına yeterince hakim olan 4. sınıf öğrencileri ise, kütüphane eğitimlerini yeterli bulmaktadırlar.

Bunların dışındaki konularda sınıf ile kütüphane kaygısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır.

IV.2.4. Cinsiyet / Kütüphane Kaygısı İlişkisi

Araştırmamızda, çakıştırma soruları ile, kütüphane kaygısının cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediği durumu da değerlendirilmiş ve bu yönde tüm sorulara ilişkin tablo sonuçları alınmıştır. Bununla birlikte değerlendirilen tüm konularda cinsiyet ile kütüphane kaygısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, öncelikle araştırmamızdan elde edilen bulgular ve ilgili değerlendirmeler ışığında varılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayanarak, kütüphaneler için önerilerde bulunulmaktadır.

Kaygı kavramı, geçmişten günümüze oldukça sık yaşanan ve bireyin hayatını birçok yönden etkileyen bir durum olarak araştırmalara konu olmuştur. Nedeni bilinmeyen bir gerginlik, endişe ve korku durumu olarak tanımlanan kaygı, bireyin belirsiz bir tehlike ya da felaket ile karşılaşacağını düşünüp kendini tedirgin, gergin, sıkıntılı bir bekleyiş içine sokmasına neden olmaktadır. Bu nedenle öncelikle kaygı kavramlarına açıklık getirilerek, kütüphane kaygısı teorisine zemin hazırlanmak istenmiştir. Biyolojik, çevresel, yaş, cinsiyet, eğitim gibi değişkelerin kaygının oluşumunda önemli bir role sahip olmaları, bu değişkenlere paralel araştırmaların çeşitlenmesinde etken olmuştur. Bununla beraber, kaygının 2 türü olan durumluk ve sürekli kaygı birçok araştırmacı tarafından ele alınarak, kaygı kavramının daha iyi anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu araştırmalar yapılırken, kaygı hakkındaki en büyük fikir ayrılıkları, kaygının birey üzerinde olumlu ya da olumsuz bir etkiye sahip olup olmadığı konusunda yaşanmıştır. Bu görüşlere göre kaygı, insanı yaşamı boyunca bazen dürtüleyerek yaratıcı ve yapıcı davranışlara teşvik ederken, bazen de bu davranışları engelleyen, genellikle de huzursuz edebilen bir duygu olabilmektedir. Bireylerdeki kaygı düzeyinin ölçülmesi için

geliştirilen "Sürekli Kaygı Ölçeği" sayesinde, bireylerin ifade edemediği hal ve tavırlar bu ölçeğe tabi tutularak, kaygı durumunun daha kolay anlaşılır olması sağlanmıştır.

Farklı açılardan ele alınarak görüşler belirtilen kaygı durumu ve ölçeği, zaman içinde kütüphane kullanımında da ortaya çıkarak yeni bir teoriye zemin hazırlamıştır. Kullanıcının duygusal yapıda bir varlık olduğu ve bu yapının kütüphane kullanımında önemli bir role sahip olduğu kabul edilmiştir. Kullanıcıların genel kütüphane kullanımı ile bilgi kaynakları ve hizmetlerinden yararlanma konusunda, belli başlı unsurlara karşı duydukları çekinme, endişe ve korku nedeniyle amaçlarını gerçekleştirememe durumu olarak ifade edilen "Kütüphane Kaygısı", tüm dünyada kabul gören bu fenomen haline gelmiştir. Bu yargının derinlemesine ele alınabilmesi adına, 1992 yılında özellikle üniversite öğrencilerinin, kütüphane hakkındaki negatif duygularını analiz etmeye yarayan "Kütüphane Kaygısı Ölçeği" oluşturulmuştur. Farklı açılardan kütüphane kullanımını olumsuz olarak etkileyeceği düşünülen 43 adet unsurun, beş ana engel altında gruplandırılmasıyla bu ölçek meydana getirilmiştir. Bu beş engel;

- Personel ile ilgili engeller, kütüphanecilerin veya kütüphane personelinin yıldırıcı, yaklaşılamaz ve yardım edemeyecek kadar meşgul olması durumuyla ilgili ortaya çıkan kaygı unsurudur.

- Duygusal engeller, öğrencinin kendisine olan güvensizliğine paralel olarak kütüphane kaynak ve hizmetlerini kullanmakta kendilerini yetersiz hissetmeleri olarak ifade edilen kaygı unsurudur.

- Kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane kaynaklarının bulunduğu yerler, hizmetleri alabileceği birimler ve bu birimlerdeki ses, ışık vb. durumlardaki olumsuzluklardan kaynaklanan kaygı unsurudur.

- Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller, öğrencilerin kütüphane kaynak ve hizmetlerini nasıl kullanmaları gerektiği konusundaki bilgi eksikliklerinden kaynaklanan kaygı unsurudur.

- Mekanik engeller, kütüphanede bulunan elektronik aletlerden kaynaklı olumsuzlukları içeren kaygı unsurudur.

Ölçek, zaman içinde farklı değişkenlerle de ele alınarak birçok kütüphane kullanıcısına uygulanmış ve zaman içinde daha geliştirilmiştir. Yapılan araştırmalardan elde edinilen sonuçlar, kütüphane bilgi kaynakları, hizmetleri ve sistemlerinin geliştirilmesi konusunda oldukça faydalı fikirlere sahip olmayı sağlamıştır. Ülkemizde, kütüphane kaygısının temel alındığı teorik ve uygulamaya yönelik araştırmalar henüz yapılmamış olsa da, bazı kullanıcı araştırmalarında bu fenomene, adlandırma ve tanımlama olmadan, göndermeler yapıldığı söylenebilir.

Bahsi geçen unsurların öğrencilerde ne derecede var olduğunun belirlenmesi ve bunların en az düzeye indirilmesi, hatta ortadan kaldırılması, öğrencilerin araştırmalarını başarılı bir şekilde tamamlamalarını ya da kütüphane gereksinimlerini rahatlıkla karşılamalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı ve buna neden olan unsurların tespiti, hem öğrencinin,

hem üniversitenin, hem de üniversite kütüphanesinin başarısı açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu doğrultuda aşağıda sunulan sorulara yanıt bularak bunları değerlendirmek amacıyla, teorik araştırmanın yanısıra Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerinin baz alındığı alındığı ve Kütüphane Kaygısı Ölçeği''nin uygulandığı "kullanıcı araştırması" yapılmıştır:

- Lisans düzeyinde eğitim gören öğrenciler kütüphane kaygısı yaşamakta mıdır?
- Kütüphane kaygısının oluşmasına neden olan etkenler nelerdir?
- Kütüphane kaygı düzeyleri, öğrencilerin eğitim aldığı fakültelere göre değişiklik göstermekte midir?
- Kütüphane kaygı düzeyleri, öğrencilerin bulundukları sınıflara ve cinsiyetlerine göre değişiklik göstermekte midir?
- Kütüphane kaygısının meydana gelmesinde, onu oluşturan unsurlardan daha fazla veya daha az etkiye sahip olan var mıdır?
- Kütüphane kaygısını yaşayan üniversite öğrencileri için, hizmet tasarımları ve farklı uygulamalarla, bu durumu azaltmak ve mümkün olduğu ölçüde ortadan kaldırmaya imkan var mıdır?

Araştırmamız için belirlenen "Personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller nedeniyle üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı oluşmaktadır" hipotezi temelinde elde edilen verilere dayaranak varılan sonuçlar ve öneriler Kütüphane Kaygı Ölçeğini oluşturan 5 temel faktör gözönüne alınarak verilmiştir.

Personel ile ilgili engeller, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için kütüphanecilerin yardımcı olup olmadığı algısı, gereksinim duyulduğu anda kütüphaneden yardım alma/alamama algısı, rafta bulunamayan kaynak için yardım alabilme ya da alamama algısı, kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulma/bulamama algısı, bilgisayarları kullanamadığında kütüphaneciye danışabilme durumuna ilişkin algı, kütüphanede rahat ders çalışabilme, kütüphanecilerin bilgilerine güvenme, kütüphane kurallarının katılığı, kütüphanecilere soru sormaya çekinme ve personelinin öğrenciyi dinleme ya da dinlememe algısı ile ilgili unsurlar hakkındaki öğrenci görüşlerini içermektedir.

Buna göre kullanıcı araştırması ile elde edilen personel ile ilgili engellerin, kütüphane kaygısı yaratmadaki etkisi hakkında bazı sonuçlar elde edilmiştir. Genel sonuçlara bakıldığında, öğrencilerin gerek kütüphane iletişim araçlarını (elektronik posta, telefon, 7*24 soru cevaplama hizmeti vb.) kullanarak, gerekse doğrudan kütüphanecilerden gereksinimleri olduğu anda yardım alabildikleri görülmüştür. Buna rağmen Mühendislik Fakültesi ve Fen Fakültesi öğrencilerinin, kayda değer oranlarda kütüphanecilerden yardım alamadıkları görüşünü taşıdıkları tespit edilmiştir.

Kütüphanede içinde ihtiyaç duydukları bir konuda, yardımcı olacak birilerini bulduğunu belirten öğrencilerin, özellikle aradıkları kaynağı rafta bulamadıkları zaman ve bilgisayarları kullanamadıklarında yardım alabildikleri durumu, genel sonuçlara bakıldığında olumludur. Oysaki, sayısal alanda eğitim veren Fen Fakültesi öğrencileri, yüksek oranda (%75) kütüphanede yardımcı olacak kimseyi bulamadıklarını ifade

etmişlerdir. Bununla beraber rafta bulunamayan kaynaklar için ve yardımcı olacak kimseyi bulma konusunda kararsız olan öğrencilerin oranları küçümsenmeyecek kadar fazladır. Özellikle öğrencilerin çoğunluğunun bilgisayarları kullanamadıklarında kütüphaneciye danışabildikleri görülüyor da olsa, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlasının (%60), bahsi geçen konuda kararsızlık yaşadıkları görülmüştür. Tüm bu unsurlara paralel olarak, öğrencilerin genelinin kütüphaneciye soru sormaya çekinmedikleri görülmektedir. Buna rağmen çekindikleri yönünde görüş bildirenlerin oranı, çekinmeyenlerin oranına oldukça yakındır.

Genel olarak öğrenciler, kütüphanecilerin tatmin edici yönlendirmeleri sayesinde, onların hem bilgi erişim teknikleri konusundaki bilgilerine güven duymakta hem de kütüphanecilerin kendilerini her konuda dinlediklerini düşünmektedirler. Bununla birlikte Fen Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri, yüksek oranda karşıt görüş belirterek, kütüphanecilerin kendilerini dinlemediği ve ilgilenmediği görüşündedirler.

Yapılan kullanıcı araştırması sonucunda öğrencilerin genelinin, kütüphane kurallarını katı buldukları görülmesine rağmen, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin tamamının (%100), kütüphane kuralları ile ilgili bir fikre sahip olmadıkları da anlaşılmaktadır.

Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin çoğunluğunun, kütüphanenin rahat, ergonomik, sakin bir çalışma ortamına sahip olması nedeniyle, özellikle sınav dönemlerinde çalışmalarını burada gerçekleştirdikleri görülmüştür. Buna rağmen Eğitim Fakültesi ve İşletme Fakültesi öğrencilerinden %50'si aksi yönde görüş bildirmişlerdir.

Personel ile ilgili engeller ve onu oluşturan unsurlara ait tüm bu sonuçlar ışığında, bu engel türünün Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin kütüphane kaygısını yaşamalarında genel olarak olmasa da, kısmen etkili bir role sahip olduğu görülmüştür. Bu engele ait sadece "kütüphane kurallarının katı bulunması" konusunda, yoğun derecede kütüphane kaygısı yaşandığı görülmektedir. Benzer şekilde diğer unsurlar incelendiğinde, kısmen de olsa, öğrencilerin personel ile ilgili engellerden kaynaklanan kütüphane kaygısını yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda faydalı olacağı düşünülen bazı öneriler getirilerek, personel ile ilgili engellerin öğrenci üzerindeki etkisinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Buna göre;

- Kütüphaneciler, çok yoğun çalışsalar da öğrencileri gözlemleyerek sorun yaşayan ya da yaşayabilecek öğrencilerle ilgilenme için her zaman hazır oldukları mesajını, duruşları ve doğrudan yaşadıkları iletişim süreçleri ile verilebilmelidir. Bunun için kütüphanecilerin iletişim teknikleri konusunda eğitim almaları önerilebilmektedir.

- Öğrencilerin kütüphaneye girerken ilk izlenimi, iyi karşılanma olmalıdır. Özellikle referans kütüphanecileri, kütüphaneye girerken genellikle birinci derecedeki iletişim noktası olduğundan kütüphane kullanıcıları üzerindeki en büyük etkiye sahiptirler.

- Kütüphanecilerin her zaman arkadaş canlısı, profesyonel ve erişilebilir biçimde davranmaları, öğrencilere karşı nasıl daha yakınlaşabileceği konusunda eğitilmeleri ve kütüphanede zorluk yaşıyor gibi görünen öğrencilere yardım etme

ve birebir açıklamalarda istekli olmaları hususunda özendirilmeleri önemlidir.

- Özellikle rafta bulunamayan kaynaklar, katalog taramalarında yaşanan güçlükler ve kütüphane düzeninin sağlanması için yeterli sayıda personelin tüm kütüphane kat ve birimlerinde öğrencilere yardım etmek için hazır bulunmaları önem taşımaktadır.

- Kütüphaneciler, öğrencilerden gelecek soruları yanıtlamak için tüm kütüphane hizmet, kaynak ve birimlerinin işleyişine hakim olmalıdırlar. Sorularına doğru cevaplar alarak işlemlerini rahatlıkla halleden öğrenciler, kütüphanecilerin bilgisine daha güven duyacak ve sorularını onlara yönlendirmek için cesaret bulacaktır. Bu bağlamda öğrenci güveninin inşasına yardımcı olmak için öncelikle kişisel itimad sağlanmalıdır.

- Kütüphane mevcut düzeninin sağlanması için oluşturulmuş kurallar, öğrenciler tarafından zaman zaman olumlu karşılanmasa da, bunların gerekliliği ve uygulanabilir olması kaçınılmazdır. Bu nedenle kuralların, öğrencilere hatırlatılmasında ya da iletilmesinde, kütüphaneciler daha olumlu yaklaşımlar sergileyerek mantıklı gerekçelerle durumu açıklamalıdırlar. Kurallar "yasak" terimleri ile değil; ne yapılabilir terimleri içerisinde kelimelere dökülmelidir.

- Kütüphane kaynaklarının ödünç alınabilme sayı ve sürelerinin yetersizliği, öğrenciler tarafından sık sık eleştirilmektedir. Özellikle kaynak geciktirme cezalarını ödemek durumunda kalan öğrenciler, bu durumdan şikayet

edebilmektedirler. Bu nedenle kütüphaneciler, öğrencilere, kaynakları internetten uzatma şanslarının olduğu hatırlatılmalılar ve iade günü yaklaşan kaynaklar için hatırlatma mesajlarını da mutlaka göndermelidirler.

- Bazı öğrenciler yardım istemekte isteksiz davrandığından, kütüphane görevlilerinin inisiyatifi ele alarak korkutucu olmadıklarını gösterir şekilde hareket etmeleri ve yardım için vakit ayırmaları, kişiler-arası engellerin aşılması için önemli birer adımdır. Bu durum, referans masasından ayrılarak öğrencilerin bulundukları bölümlerde bulunmak ve varlıklarını onlara göstermeyi de içermektedir.

- Kişisel bağlantı, kaygının azaltılmasındaki en etkili ifadelerden biri olmasından dolayı; özellikle kütüphanecilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Sözlü iletişim, kütüphane jargonunun kullanılması ve referans diyaloglarını içerirken; sözsüz iletişim, yükselen kaşlar, göz teması, kafa sallama ve gülümseme gibi belirli davranışlarla kendini gösterir. Bunların büyük sayıdaki öğrencileri etkilediği düşünülmekte olduğu için, personelin özellikle göz teması ve gülümsemeye dikkat etmeleri, öğrencilerin sorularını iletebilmeleri ve ilgilerini çekebilmek için yakınlaşılabilir beden dilini kullanmaları gerekmektedir.

- Kütüphaneciler, öğrencilerin hem sözsüz hem de sözlü tepkisini okuyabilme yeteneğine sahip olmalı ve ayrıca tepkilerinin farkında olmalıdırlar. Bu anlamda

özellikle başarılı "danışma görüşmesi" tekniklerine gereksinim duyulmaktadır. Çünkü öğrenciler, gereksinim duydukları ayrıntılar hakkında bilgi edinmede zorluk çekmekle birlikte, sıklıkla neyi bilmediklerini de açıklayamamaktadırlar. Bu nedenle kütüphaneci, danışmaya gelen kaygılı ve hayal kırıklığına uğramış öğrencileri, rahatlatmak ve onlara güven vermek adına açık uçlu sorular yönelterek, onların tam olarak ne istediklerini anlamaya çalışmalıdırlar.

- Araştırma işlemi öğrencilere gösterilirken, ne yapılmakta ve niçin öyle yapılmakta olduğu açıklanarak öğrencinin görüşmeye ilgisi çekilmelidir. Bu durum, öğrenciyle sağlıklı bir iletişim kurulmasını; öğrencinin sorusuna konsantre olunup çaba harcandığını ve ayrıca kendi araştırmalarını nasıl yürüteceği konusunda öğrencilerin daha fazla bilgi sahibi olmaları için çaba sarf edildiğinin düşünülmesini sağlar.

- Varsayımlarda bulunmak, öğrenciye görüşmeyi bitirmek için acele edildiği ve sabırla dinlenilmediği izlenimini verir. Hatta öğrenciyi yönlendirme sonrasında da kontrol ederek tekrar yardım etme isteğinin gösterilmesi ve öğrencinin kafasının tamamen karışık bir durumda bırakılmaması da ayrıca önem taşımaktadır. Kütüphane kaynak ve hizmetlerinin yanı sıra kütüphane personelinin de bir kaynak olarak "pazarlanması", kütüphane kaygısının bir unsuru olan kişiler-arası ilişkinin ön plana çıkarılmasını sağlar.

- Kütüphane yöneticileri, iletişim becerileri gelişmiş, sosyal, iyi derecede kütüphane bilgisine sahip, birden fazla dili akıcı konuşan nitelikli

kütüphanecileri işe almayı dikkate almalıdır.

- Kütüphane yöneticileri, kütüphanecilerin ve diğer personelin, öğrencilerin yaşadığı kütüphane kaygısı hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla, konu ile ilgili makaleler ve yayınların departmanlar arası dolaşımını özendirmelidir.

Duygusal engeller, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için kütüphanenin nasıl kullanılacağını bilmemekten dolayı utanma, kütüphane içinde yol bulamama, ödünç alınan kaynak ve süreleri hakkında düşünceler, kütüphane kataloğundan bulunan kaynakların nerede bulunduğu, raftan bulunan kaynak için sonrasında yapılması gereken işlemleri bilip bilmeme, kütüphaneyi kullanırken kendini rahat hissetme durumu, sorularla kütüphanecileri sıktığını düşünme, bilgisayar kullanım talimatlarının açıklayıcılığı, kütüphanede bulunan kaynak türleri hakkında fikir sahibi olup olmama, kütüphanedeki çalışma alanlarının yeterliliği, kalabalık ortamdan rahatsız olup olmama durumu, geçmiş deneyimlerden kaynaklı kütüphane fobisine sahip olma ve bilgi sıkılganlığına paralel kütüphaneye gitmeme ile ilgili unsurlar hakkındaki öğrenci görüşlerini içermektedir.

Yapılan kullanıcı araştırmasına göre öğrencilerin genel olarak, kütüphaneyi nasıl kullanmaları gerektiğini bilmemeden kaynaklı utanma duygusunu taşımadıkları, kütüphaneyi kullanırken rahat hissettikleri sonucuna varılmıştır. Bu genellemelere rağmen Fen Fakültesi öğrencilerinin yarısından fazlası (%65,5) kütüphane kullanımına yeterince hakim olmadıklarını düşündükleri için utanma duygusunu yaşadığını belirtmiştir. Bununla beraber soru sormaları gerektiği zamanlarda kütüphanecileri

sıktıklarını düşünen ve düşünmeyen öğrencilerin genel oranlarının birbirine oldukça yakın olması, bahsi geçen konuda aksi yönde görüş belirtenlerin de oldukça dikkat çekici boyutta olduğuna işaret etmektedir.

Genel olarak tüm fakülte öğrencilerinin kütüphanede yol bulma konusunda zorluk çekmedikleri, kaynakların yerini ve raftan alınan kaynak için yapılacak işlemi bildikleri tespit edilmiştir. Ancak Hazırlık Okulu öğrencilerinin çoğunun, henüz çokca deneyimlemedikleri için doğal olarak, yapılan bu genellemeler hakkında karşıt görüş bildirdikleri görülmektedir.

Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin genel olarak, ödünç alınan kaynak ve sürelerinin yeterli olduğunu düşündükleri görülse de, bu görüşe yakın bir oranda aksi görüş bildirenler de mevcuttur. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlasının (%75) ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin yarısının (%50), kütüphaneden ödünç aldıkları kaynak sayı ve sürelerinin yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmeleri dikkat çekici bir sonuç olmuştur.

Genellikle konsantrasyonun sağlanması adına, kütüphanede ses unsurunu teşkil edecek kalabalığın, öğrenciler tarafından tercih edilmeyeceği düşünülmektedir. Ancak bu duruma paralel elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin genelinin kalabalık ortamdan rahatsız olmadıkları; buna paralel olarak da kütüphanede yeterli çalışma alanı buldukları yönünde fikirleri olmuştur.

Öğrencilerin genel olarak geçmişte yaşanan olumsuz deneyimlerden kaynaklı

kütüphane fobisine sahip olmadıkları ve bilgi sıkılganı olma nedeniyle kütüphaneye gelmeme durumu yaşamadıkları görülmüştür. Buna rağmen birçok fakülte öğrencisinin "bilgi sıkılganı" kavramına yabancı olmaları, konu hakkında yüksek oranda kararsızlık göstermelerine neden olmuştur.

Duygusal engeller ve onu oluşturan unsurlara ait tüm bu sonuçlar ışığında, bu engel türünün, personel ile ilgili engellere göre öğrencilerin kütüphane kaygısını yaşamalarında biraz daha etkili bir role sahip olduğu görülmüştür. Bu engele ait "öğrencilerin soru sorarak kütüphanecileri sıktığını düşünmeleri" ve "kütüphanede bulunan bilgisayar kullanım talimatlarının yeterince açık olmadığı" konularında, genel olarak kütüphane kaygısını yaşadıkları tespit edilmiştir. Benzer şekilde diğer unsurlar incelendiğinde, kısmen de olsa, öğrencilerin duygusal engellerden kaynaklanan kütüphane kaygısını yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda faydalı olacağı düşünülen bazı öneriler getirilerek, duygusal engellerin öğrenci üstündeki etkisinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Buna göre;

- Birçok öğrencinin, zihinlerinde taşıdıkları soru sorarak kütüphanecileri rahatsız ettikleri konusundaki yanlış inançlarını engellemek için, kütüphanecilerin rolleri ve kullanıcı için varlık/varolma nedenleri, kullanıcılara açık bir biçimde anlatılmalıdır.

- Kütüphane hizmet politikasının ve bu politikayı belirleyen kütüphane çalışanlarının ana hedefi, öğrencilere kütüphanenin aradıkları bilgiyi bulabilecekleri, güvenli, özgür, harika ve sıcak bir mekan olarak kabul

edecekleri, kendilerine yardım edebilecek alanında uzman insanların olacağı bir yer olarak benimsetmek olmalıdır.

- Bilgi sıkılganı öğrencilerin, kütüphaneyi ve bilgi edinme aktivitesini sıkıcı bir mecburiyet olarak görmemeleri ve kütüphane kaygısı yaşamamaları için, kütüphane olarak bazı aktiviteler düzenlenmelidir. Kütüphane bilgisini içeren ödüllü yarışlar, mini konserler, ücretsiz yiyecek / içecek servisinin yapıldığı güncel konulardan oluşan söyleşiler, olumsuz kütüphane imajının kullanıcıların zihinlerinden kalkmasına ve bilgi sıkılganlığının yaşanmamasına katkı sağlayacaktır.

- Öğrencilere, herhangi bir nedenden dolayı yaşadıkları ya da yaşayabilecekleri kütüphane kaygısının normal bir duygu olduğu ve bundan dolayı çekinilecek bir durumun olmadığı anlatılmalıdır. Bunun için, kütüphane eğitmenleri belirli aralıklarla öğrencilere verdikleri eğitim sunumlarında ya da, "kullanıcı rehberi" başlığı altında hazırladıkları ve dağıttıkları kitapçıklarda kütüphane kaygısına da yer vererek, kaygının normal olduğu ve kütüphanenin korkulacak bir yer olmadığı konusunda onları ikna etme yoluna gitmelidir.

- Bilgisayarların kullanımlarının açık ve net olarak anlaşılabilmesi için makinaların yanlarına kullanım talimatları yerleştirilmelidir. Öğrencilerin, oluşan problemlerle ilgili sorularını yöneltebilmeleri adına, yeterli sayıda bilgisayar ve teknik işlerden anlayan personelin, bu makinelerin kullanıldığı salonlarda görev yapmaları çok yerinde olacaktır.

- Kütüphaneciler, öğrencilere şaşkınlık ve kaygılarının normal olduğunun güvencesini verdiğinde, kütüphane kullanımı sırasında karşılaşılabilecek stres azaltılabilir; zorluk yaşadıkları anda da onları yardım isteme konusunda cesaretlendirebilir.

- Geçmişte yaşanan kötü sayılabilecek kütüphane deneyimlerinin (lise kütüphanesi / halk kütüphanesi) öğrencilerde kütüphane fobisi oluşumuna ve bu durumun sürekli kaygıya dönüşümüne engel olmak için öğrencilerle belki zaman zaman beklenti, görüş ve isteklerinin alındığı söyleşiler düzenlenebilir.

Kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için kütüphanecilerin cana yakın olup olmadığı, bilgisayarların rahat kullanılıp kullanılamadığı, kütüphanede güvende hissetme, kütüphanede rahat hissetme, gereksinim duyulan kaynaklara kütüphanenin sahip olup olmama durumu, kütüphanede suç işlenme durumu, kaynak geciktirme cezalarının mantıklı bulunup bulunmadığı, ödünç verme personelinin yaklaşımı, çalışma ortamının temizliği, çalışma ortamının aydınlık olması, çalışma ortamının sessizliği, yiyecek ve içecek tüketiminin yasak olması ve kütüphanenin sabaha kadar açık olması ile ilgili unsurlar hakkındaki öğrenci görüşlerini içermektedir.

Buna göre Bilkent Üniversitesi öğrencileri kütüphanecileri cana yakın buluyorken, ödünç verme personelinin kendilerine olan yaklaşımlarını da olumlu bulmaktadırlar. Ancak bu değerlendirmeler yapılırken birçok fakülte öğrencisinin de (Hukuk Fakültesi,

İşletme Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi) ödünç verme personelinin yaklaşımlarını olumsuz bulduğu tespit edilmiştir.

Öğrenciler, kütüphane yapısı ile ilgili engelleri oluşturan unsurlara paralel olarak kütüphanenin temiz, aydınlık, güvenli ve kısmen sessiz olduğunu düşündüklerini; kütüphanedeki bilgisayarları ise rahat kullanabildiklerini belirtmişlerdir. Buna paralel olarak öğrencilerin kendilerini kütüphanede oldukça rahat hissettikleri görülmektedir.

Kütüphaneden ödünç alınan kaynakların kaynakları, zamanında iade etmeyen öğrenciler, her ne kadar bu durumdan hoşnut olmasalar da, belirli miktarda gecikme cezalarını mantıklı bulmaktadır. Mevcut düzenin sağlanması ve tüm kullanıcılara kaynakları zamanında sunabilmek için bu tarz caydırıcı kurallar getirilmektedir. Bahsi geçen bu genel sonuca rağmen, İşletme Fakültesi (%60) ve İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi (%50) öğrencilerinin gecikme cazalarını mantıklı buldukları tespit edilmiştir. Bu bağlamda kaynakların zamanında kütüphanede olması sayesinde, öğrencilerin gereksinim duydukları anda bahsi geçen kaynaklardan yararlanabildikleri genel sonuçlardan da görülebilmektedir.

Öğrenciler, özellikle sınavlara hazırlık ve tez / proje hazırlama dönemlerinde zaman kaybetmeme adına gereksinimlerini burada gidermeyi talep etmektedirler. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunluğunun, kütüphanede yiyecek/içecek yasağının çalışmalarını zorlaştırdığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında bu çalışmalarına gece de devam etmek isteyen öğrencilerin geneli, kütüphanenin 24 saat açık olmasının

çalışmayı verimli kıldığını yönünde düşünceye sahip olduklarını belirtmiştir. Buna rağmen birçok fakültedeki öğrencilerin hemen hemen yarısı, kütüphanenin 24 saat açık olmasının çalışmaya herhangi bir etkisi olmadığı ifade etmişlerdir.

Kütüphane yapısı ile ilgili engeller ve onu oluşturan unsurlara ait tüm sonuçlar ışığında, diğer engellere kıyasla kütüphane yapısı ile ilgili engellerin, Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin kütüphane kaygısını yaşamalarında en etkin role sahip olduğu görülmüştür. Bu engele ait "kaynak geciktirme cezalarının mantıklı bulunmaması", "kütüphanedeki yiyecek/içecek yasağının, çalışmaları zorlaştırdığı" ve "kütüphanenin 24 saat açık olmamasının çalışmaları verimsiz kılması" konularında genel olarak kütüphane kaygısı yaşandığı görülmektedir. Bununla beraber "kütüphanenin sessizliği" konusunda, genel oranlarda olmasa da, kütüphane kaygısını yüksek derecede yaşayan öğrenciler olduğu görülmüştür. Bu engeli oluşturan diğer unsurlar incelendiğinde de, kütüphane kaygısını yaşamada etkili oldukları tespit edilmiştir. Bu bağlamda faydalı olacağı düşünülen bazı öneriler getirilerek, kütüphane yapısı ile ilgili engellerin öğrenci üstündeki etkisinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Buna göre;

- Kaynakların kütüphane yapısının temel unsurları oldukları düşünülecek olursa bunların güncel ve en faydalı olanlarının sağlanması önem taşımaktadır. Bu nedenle öğrenciler tarafından gereksinim duyulan ya da gereksinim duyulabileceği düşünülen kaynaklar güncel yayın katalogları takip edilerek ve ders müfredat programları dikkate alınarak kütüphane için temin edilmelidir.

- Kütüphane yapısını oluşturan en önemli faktörlerden biri de öğrencileri ilgilendirebilecek durumlardan kendilerinin haberdar edilmesidir. Özellikle kaynak geciktirme cezaları konusunda, iade süresi yaklaşan kaynaklar için öğrencilere duyurular atılarak bilgilendirilmeleri gereklidir.

- Kaynakların zarar görmemesi adına kütüphane içinde yiyecek içecek tüketiminin yasak olması öğrenciler için önem taşımaktadır. Bu nedenle öğrenciler için bir kafe, yiyecek ve içeceklerin burada tüketilmesi koşulu ile, kütüphane içinde açılabilir.
- Yeterli sayıda personel alımı gerçekleştirilerek, özellikle sınav dönemlerinde uzun çalışmalar gerçekleştirmek isteyen öğrenciler için, kütüphanenin 24 saat açık olması sağlanabilir.

- Öğrencilerin bilgisayar yeteneklerinin geliştirilmesi, gerek kataloğa gerekse veri tabanları kullanımlarına aşina olabilmeleri için, bilgisayar kullanımı temelli çalıştaylara (workshop) katılmaları teşvik edilmelidir. Özellikle sosyal bilimler alanında eğitim alan Fakültelerin, bilgisayar tecrübelerine ilişkin eğitimlere katılmaları kütüphane sistemlerine daha aşina olabilmeleri için tavsiye edilmektedir.

- Öğrencilerin kütüphane hakkındaki ilk izlenimi önemli olduğu için, olanaklar ölçüsünde, mekanın davetkâr olması veya en azından iç karartıcı, göz korkutucu ve soğuk olmamasına dikkat edilmelidir. İç mekan dizaynında canlı renklerin

kullanımı, iyi ışıklandırma, ferah ve temiz ortamın sağlanması, mobilyaların belirli periyodlarla yenilenmesi öğrencilerin kütüphaneye bakış açılarını olumlu yönde etkileyecektir.

- Merak uyandırıcı sergiler ve sanatsal çalışmalar, mini konserler ve ilgi çekici aktivitelerle kütüphane cazip ve eğlenceli bir yer haline getirilmelidir.

- Öğrencilerin kütüphane tarafından sunulan hizmet ve kaynaklardan haberdar olup yararlanabilmesi için, özel sergiler gibi kütüphane tarafından organize edilen faaliyetlerin daha geniş reklamı yapılmalıdır.

- Öğrenciler, kullanmaları gereken kaynak ve ilgili birimleri bulamadıkları durumlarda panik yaşayabilmektedirler. Uygun bir şekilde yerleştirilmiş ve kolayca görülebilen işaretler, bu engellerin çoğunu hafifletecektir. İnsanlar işaretleri okuma konusunda kısa bir dikkat aralığına sahiptir. Bu yüzden işaretler kısa ve amaca yönelik olmalıdır. Karışık olmayan kat planları, anlaşılır ve göz hizasındaki işaretler ve kolayca görünür bir şekilde listelenmiş kütüphane saatleri, öğrencilerin karmaşa yaşama ihtimallerini ortadan kaldıracaktır.

- Kütüphane planı ve belirli alanların anahtar haritalarını içeren bir yer tespit panosu da ayrıca öğrencilerin tam olarak nerede bulunduklarını anlamalarına yardımcı olacaktır.

- Fiziksel güvenlik ve erişim için çeşitli gereksinimler dikkate alınmalıdır. Görme engelliler ve tekerlekli sandalyelilerin girişlerini kolaylaştırmak için karmaşık

olmayan yürüyüş yolları, sakin saatlerde güvenliği arttırmak, suç işlenmesini engellemek için iyi ışıklandırma / kamera sistemlerinin kurulması gereklidir.

- Sessiz ortamda ve sesli ortamda çalışmayı tercih eden öğrenciler için, kütüphanelerde bu tercihler doğrultusunda çalışma alanları oluşturulmalıdır.

Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevme durumu, kütüphanenin okul hayatı için önemli olması, araştırmaları kendi kendine yapmayı öğrenmeyi isteme, kütüphane kataloğundan araştırma yapmakta zorlanma, veri tabanlarından tarama yapmakta zorlanma, araştırma ile ilgili soruların yöneltileceği kişiyi bilmeme, kütüphane eğitiminin yeterli bulunması, bilgi erişim tekniklerinin bilinmemesinin kütüphane kullanımını etkilemesi ve bilgi erişim teknikleri ile kütüphane kullanımını bilmenin kütüphane kaygısına etkisi ile ilgili unsurlar hakkındaki öğrenci görüşlerini içermektedir.

Yapılan kullanıcı araştırması sonucunda öğrencilerin kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevmelerine paralel olarak, araştırma yapmayı öğrenmek de istedikleri görülmüştür. Buna rağmen Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısı (%50), kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmeyi sevmediklerini belirtmişlerdir. Oysa, birçok fakülte öğrencisi genel olarak yeterli buldukları kütüphane eğitimleri sayesinde katalog taramada zorluk çekmedikleri görüşünü belirtmişlerdir. Her ne kadar kullanım ve içerik olarak daha detay ve zor olduğu düşünülen veri tabanı

taramalarında, öğrencilerin genelinin zorluk çektikleri görülse de, veri tabanlarını kullanabildiğini ifade edenlerin oranı da oldukça yüksektir.

Öğrencilerin bilgi erişim teknikleri doğrultusundaki genel yargıları ise, bu teknikleri bilmenin kütüphane kullanımını etkilediğini; buna paralel olarak öğrencinin duyduğu ya da duyacağı kütüphane kaygısının bu sayede ortadan kalkabileceği yönündedir. Tüm unsurlarla kıyaslandığında, hemen hemen öğrencilerin tamamı, bilgi erişim tekniklerinin önemini vurgularcasına aynı yönde görüş bildirmişlerdir.

Kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve onu oluşturan unsurlara ait tüm bu sonuçlar ışığında, bu engel türünün kütüphane yapısı ile ilgili engeller kadar olmasa da, Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin kütüphane kaygısını yaşamalarında kısmen etkili bir role sahip olduğu görülmüştür. Bu engele ait sadece "veri tabanı kullanırken zorlanma" konusunda yoğun derecede kütüphane kaygısı yaşandığı görülmektedir. Benzer şekilde, diğer unsurlar incelendiğinde, kısmen de olsa bir kütüphane kaygısı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda faydalı olacağı düşünülen bazı öneriler getirilerek, kütüphane bilgisi ile ilgili engellerin öğrenci üstündeki etkisinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Buna göre;

- Halk kütüphaneleri ya da lise kütüphanelerine aşina olan öğrencilerin üniversite kütüphanelerinin farklı sistemleri nedeniyle bocalamamaları için, Bilkent Üniversitesi'ndeki mevcut uygulama gibi lise öğrencilerine kütüphane gezileri, tanıtımları ve eğitimleri tasarlanabilir. Lise öğrencileri, kendi kütüphanecilerinin rehberliğinde üniversite kütüphanelerini periyodik olarak ziyaret etmeleri ve

buralara aşinalık kazandırılmalarının, üniversite hayatlarında yaşayabilecekleri kütüphane kaygısı ile başetmelerinde yararlı olacağı düşünülmektedir.

- Öğrenciler için sık sık kütüphane oryantasyon ve/veya eğitim programları düzenlenmelidir. Özellikle üniversite hayatına yeni başlayan hazırlık öğrencilerine ağırlık verilerek diğer öğrencilerin de katılabileceği, "kütüphanede nereden ve nasıl başlanır" temelli kütüphane eğitim aktiviteleri düzenlenmelidir. Kaynakları nereden, nasıl bulacakları ya da soruları için kime danışacakları konusunda verilen eğitimlerle öğrencilere, kütüphane aşinalığı kazandırılmalıdır. Bilgi erişim teknikleri ve kütüphane sınıflandırma sistemleri gibi, ekstra eğitim gerektiren konular, kullanıcıların kafa karışıklığına neden olmadan onlara öğretilmelidir. Ayrıca bu tip bibliyografik eğitimler, öğrencilerin enformasyon okuryazarlığı düzeylerini yükselterek yaşam boyu öğrenme becerileri kazandırma konusunda onları destekleyecektir.

- Üniversite öğretim üyeleri, öğrencilerinin akademik anlamda çalışmalar yapmaları için onları kütüphane eğitim faaliyetlerine katılma ve kütüphaneleri kullanmaya özendirmelidirler. Bu faaliyetlerinde öğretim üyelerinin de öğrencilere kütüphanede eşlik etmeleri ve ilk araştırmalarında danışmanlık yapmaları da dikkate alınmalıdır. Her halükarda; öğrenme amaçlarını desteklemek için, kütüphaneciler ile Fakülte öğretim üyeleri arasında sıkı bir ilişki oluşturulmalıdır.

- Bibliyografik eğitimin geliştirilmesinde üniversite öğretim üyeleriyle kütüphaneciler arasındaki işbirliğinin, öğrencinin öğrenmesi açısından oldukça avantajlı olduğu düşünülmektedir. Ders müfredatına bağlanan kütüphane eğitimleri ile, öğrencilere hem konuya dayalı hem de kütüphaneye dayalı becerileri genişleten öğrenme fırsatları sunulabilecektir.

- Kütüphanedeki bilgi kaynaklarına bibliyografik tarama yoluyla erişimi sağlayan kütüphane katalogları, öğrencilerin kullanabilecekleri en anlaşılır yapılar tasarlanarak oluşturulmaktadır. Bu nedenle öğrenciler katalog taramalarında çok büyük problemler yaşamamaktadırlar. Ancak katalog taramalarının öğrenciler için daha kolay olması için tarama terminallerinin yanına kullanım talimatları yerleştirilmelidir. Bunun yanında bibliyografik eğitimlerin içeriğinde kütüphane kataloglarının detaylı kullanımları da öğrencilere anlatılmalıdır.

- Çevrimiçi veri tabanlarının üniversitede yapılan araştırma ve çalışmalarda yoğun olarak kullanımı kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu veri tabanlarındaki çeşitlilik, öğrencilerde zaman zaman kullanım konusunda karmaşaya neden olabilmektedir. İsteklerine paralel sonuçlar edinemeyen öğrencilerin, veri tabanı taramalarını en kısa zamanda ve en verimli biçimde sonuçlandırabilmeleri için, kütüphane tarafından belirli periyodlarla veri tabanı kullanıcı eğitimleri organize edilmelidir. Bu eğitimlerden tüm öğrencilerin haberdar olabilmesi amacıyla kampüs çapında duyuruları sık sık tekrarlanmalıdır. Veri tabanı kullanıcı eğitimlerinin öğrencilerin zihinlerinde yer etmesi için, uygulama ağırlıklı olan

interaktif eğitimler olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca bu veri tabanlarının kullanımlarını kolaylaştırmak için, çok detaylı olmayan veri tabanı kullanım kılavuzları hazırlanarak kütüphane web sayfasına koyulmalıdır.

- Bibliyografik eğitim sadece öğrencilere online katalogları ve çevrimiçi veri tabanları nasıl verimli ve etkili kullanacağını öğreten bir faaliyet olarak kullanılmamalı; ayrıca öğrencilerin kütüphanede ve kütüphanecilerle rahat hissetmelerini sağlayan bir aracı olarak da kullanılmalıdır. Bu eğitimlerde öğrencilerin kütüphanecilerle diyalog kurmaları sağlanarak, sonraki kütüphane ziyaretlerinde kütüphanecilerden çekinmemeleri sağlanabilir.

- Kütüphane ile ilgili işaretlerde, broşürlerde, kütüphane web sayfasında ve kataloglarda kütüphane jargonu kullanımından kaçınılarak açık ve uygun tarifler yaratılmalıdır, temel kütüphane terminolojisi ya da jargonun öğrenciye öğretilmesi isteği durumunda da gerekli açıklamaların yapılması yararlı olacaktır. Çünkü uzun süreli bibliyografik eğitimler sonucunda bile öğrenciler sık sık "referans" la "rezerv" gibi benzerlik gösteren terimleri karıştırabilmektedirler.

Mekanik engeller, kütüphane kaygısı durumlarının belirlenebilmesi için fotokopi makinalarının genelde çalışmaması, fotokopi odasında çok sıra olması ve ödünç verme sisteminin arızalı ya da çalışmaması durumundan zaman kaybetme durumu ile ilgili unsurlar hakkındaki öğrenci görüşlerini içermektedir.

Mekanik engeller hakkındaki tüm unsurlara, öğrencilerin genel olarak olumlu görüş bildirmesi, bu engel türünün onlarda kütüphane kaygısı yaratmada etkili olmadığının anlaşılmasını sağlamıştır. Buna rağmen fotokopide sıra olduğu ve olmadığı görüşünde olan öğrencilerin genel oranlarının, birbirine oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ödünç verme sisteminin ağır bulunmadığı ve çalışır olduğu görüşü savunulsa da, Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin yarıdan fazlasının, aksi yönde fikre sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Mekanik engeller ve onu oluşturan unsurlara ait tüm bu sonuçlar ışığında, bu engel türünün Bilkent Üniversitesi Lisans öğrencilerinin kütüphane kaygısını yaşamalarında diğer unsurlara göre en az etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ancak bu unsurlara ait genellemeler dışında, öğrencilerin kısmen de olsa mekanik engeller nedeniyle kütüphane kaygısını taşıdıkları düşünülmektedir. Bu nedenle, bahsi geçen konuda bazı öneriler getirilerek, az da olsa mekanik engellerden kaynaklı kütüphane kaygısının en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Buna göre;

- Birçok öğrencinin yardım istemeyi başarısızlık olarak algılaması nedeniyle; kütüphane personelinin sık sık öğrenciler tarafından kullanılan bütün kütüphane ekipmanlarını denetlemeleri gerekmektedir. Özellikle katalog ve veri tabanlarının kullanıldığı bilgisayarların sık kullanım nedeniyle kilitlenerek çalışılmaz hale gelmeleri sık karşılaşılan bir durumdur.

- Oldukça yoğun kullanılan fotokopi odası ve tarama terminallerinde yoğunluk olmaması açısından, yeterli sayıda makinanın temin edilmesi gereklidir. Bunun

yanında makinaların sık sık arızaya geçme durumlarına karşın, belli periyodlarla yenilenmelerinin gerekliliği gözardı edilmemelidir.

- Bilkent Üniversitesi lisans öğrencileri ödünç verme sistemini ağır bularak ya da kütüphaneye giderek zaman kaybetmek istemeyen öğrenciler için işlemleri kolaylaştıracak sistemler planlanıp düzenlenmelidir. Bunlar arasında, raftan alınan kaynakları öğrencinin kendisinin *self check* makinalarından ödünç alabilmeleri için gerekli donanım ve sistem kütüphaneye sağlanabilir. Öğrenciler için diğer bir kolaylık ise kampüs içinde belli noktalara (yurtlar, kafeteryalar, Fakülteler vb.) kitap iadesi için *book drop* sistemlerinin koyularak, iade edilmek istenen kaynakların buralarda toplanılması sağlanabilir.

Yukarıda bahsi geçen tüm sonuçlara paralel olarak, bahsi geçen beş engel türünün, kütüphane kaygısı yaratmada, genel olarak birbirlerine oranla yakın derecede etki gücüne sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu engel türünü oluşturan unsurların detaylarına ve oranlarına inildiğinde ise, öğrencilerin en fazla kütüphane yapısı ile ilgili engellerden kaynaklı, en az ise mekanik engellerden kaynaklı kütüphane kaygısı yaşadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda kütüphane yapısı ile ilgili engellerin öğrencide kütüphane kaygısı yaratmaması ya da en aza indirilmesi için, özellikle kütüphane yapısını ve mevcut düzenini oluşturan tüm unsurlar gözden geçirilmelidir.

Kütüphane kaygısını oluşturan unsurların fakültelere göre değişiklik gösterip göstermediği konusunda elde edilen sonuçlara göre, ağırlıklı olarak sayısal alanda eğitim veren Fen Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin kütüphane kaygısına daha

fazla sahip oldukları görülmüştür. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi ile Hukuk Fakültesi gibi sosyal alanda eğitim veren fakültelerin öğrencilerinin kütüphane kaygısı duygusunu, Mühendislik ve Fen Fakülteleri öğrencileri kadar taşımadıkları görülmüştür. Mühendislik ve Fen Fakülteleri öğrencileri eğitim gördükleri alana paralel olarak oldukça güncel kaynakları en kısa ve hızlı yoldan temin etme yoluna gitmektedirler. Bu nedenle kütüphane ve kütüphane personeli ile olan etkileşimleri oldukça az olmakta; hizmetlere ve mevcut yapıya hakkında da fazla fikir sahibi olmadıkları yönündedir. Bu nedenle kütüphane kaygısını daha çok taşıdıkları düşünülmektedir. Sosyal alanda eğitim veren ve yukarıda bahsi geçen fakülte öğrencileri ise, eğitim gördükleri alana paralel olarak, kütüphane kaynak ve hizmetlerini oldukça sık kullanmak durumundadırlar. Özellikle teorik bilginin ağırlıklı olarak işlenmesi, onları kütüphanedeki basılı kaynaklara ve kütüphanede konsantre olarak yapılacak çalışmalara daha çok yönlendirmektedir. Bu nedenle yoğun olarak kullandıkları ve aşina oldukları kütüphane kullanım, hizmet, kaynak ve personeli hakkında fazla bir kaygıya sahip olmadıkları düşünülmektedir. Ağırlıklı olarak sosyal eğitim alan bu fakülte öğrencileri ise, fazla aşina olmadıkları bilgisayar tecrübelerinde sayısal eğitim alan fakülte öğrencilerine göre, zaman zaman sıkıntı çekebilmektedirler.

Araştırmamızda kütüphane kaygısını oluşturan unsurların sınıfa göre değişiklik gösterip göstermediği durumuna ait değerlendirme sonucunda, Hazırlık, 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin üniversite hayatına yeni atılmalarından dolayı kütüphane deneyimine yeterince sahip olmamaları, onların kütüphane kaygısını kısmen taşıdıklarını

göstermiştir. Diğer sınıflardan ağırlıklı olarak 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, üniversite eğitimleri süresince kütüphane hizmet ve kaynakları ile genel kütüphane kullanımı konularında yeterince duruma aşina olmaları, kütüphane kaygısına fazla sahip olmadıklarına işaret etmektedir. Bu nedenle ağırlıklı olarak Hazırlık ve 1. sınıf öğrencilerine kütüphane kaynak ve hizmetleri ile genel olarak kütüphane kullanımı hakkında farklı yapılarda ve sık sık kütüphane eğitimleri düzenlenmelidir. Bu eğitimler gerek Fakültelelerde gerekse kütüphanede belirli periyodlarla tüm dönem içinde tekrarlanmalıdır ve duyuruları tüm kampüse yapılmalıdır. Kütüphane bilgilerini tazelemek, yenilikleri takip etmek isteyen 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine paralel kütüphane eğitimleri de organize edilmelidir.

Kütüphane kaygısının ve onu oluşturan unsurların kullanıcılarda ne derecede varolduğunun belirlenmesi ve bunların en az düzeye indirilmesi hatta ortadan kaldırılması, kullanıcıların kütüphane gereksinimlerini rahatlıkla karşılamalarını ve ya araştırmalarını başarılı bir şekilde tamamlamalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, özellikle üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı ve düzeyi ile buna neden olan unsurların tespiti, hem öğrencinin, hem üniversitenin hem de üniversite kütüphanesinin başarısı açısından büyük bir önem taşımaktadır. Buna paralel olarak kütüphane kaygısını azaltmak ve / veya ortadan kaldırmak amacıyla üniversite kütüphaneleri tarafından uygulanabilecek bazı genel öneriler getirilmiştir. Buna göre;

- Kütüphaneciler işleriyle çok meşgul gibi görünmeyerek öğrencilerle ilgilenmeye zamanının olduğu mesajını verebilmelidirler.

- Öğrencilerin kütüphaneye girerken ilk izlenimi iyi karşılanma olmalıdır.

- Kütüphanecilerin her zaman arkadaş canlısı, profesyonel ve erişilebilir biçimde davranmaları önemlidir.

- Yeterli sayıda personelin tüm kütüphane kat ve birimlerinde öğrencilere yardım etmek için hazır bulunmaları önem taşımaktadır.

- Kütüphaneciler öğrencilerden gelecek soruları yanıtlamak için tüm kütüphane hizmet, kaynak ve birimlerinin işleyişine hakim olmalıdırlar.

- Kütüphane kuralları, öğrencilere daha olumlu yaklaşımlar sergilenerek ve mantıklı gerekçelerle açıklamalıdırlar. Kurallar "yasak" terimleri ile değil; ne yapılabilir terimleri içerisinde kelimelere dökülmelidir.

- Kaynaklar için geciktirme cezası ödememeleri için öğrencilere kaynakları internetten uzatabilecekleri belirtilerek özellikle iade günü yaklaşan kaynaklar için kendilerine hatırlatma mesajları gönderilmelidir.

- Kütüphaneciler masalarından ayrılarak öğrencilerin olduğu bölümlerde varlıklarını onlara göstermeleri, öğrencilerin yardım istemekten çekinmelerinin aşılmasında önemli birer adımdır.

- Kütüphaneciler sözlü ve sözsüz iletişim becerilerine hakim olarak, öğrenci diyaloglarında göz teması kurmaları, gülümsemeleri ve anlaşılabilecek dilde

açıklamalar yaparak yakınlaşabilir beden dilini kullanmaları gerekmektedir.

- Kütüphaneciler öğrencilerin hem sözsüz hem sözlü tepkisini okuyabilme yeteneğine sahip olarak, ne istediğini tam olarak açıklayamayan öğrenciye açık uçlu sorular yönlendirmeli ve tam olarak ne istediklerini anlamaya çalışmalıdırlar.

- Kütüphanecinin öğrenciyi sabırla dinlemesi ve yönlendirme sonrasında da kontrol etmesi, öğrencinin kafası karışık bir durumda bırakılmaması açısından önemlidir.

- Kütüphane yöneticileri, iletişim becerileri gelişmiş, sosyal, iyi derecede kütüphane bilgisine sahip, birden fazla dili akıcı konuşan nitelikli kütüphanecileri işe almayı dikkate almalıdır.

- Kütüphanenin bilginin bulunabileceği harika ve sıcak bir mekan, kütüphanecilerin ise yardım edebilecek insanlar olduğu öğrencilere benimsetilmelidir.

- Bilgi sıkılganı veya kütüphane fobisine sahip öğrenciler için kütüphane bilgisi içeren ödüllü yarışlar, mini konserler, ücretsiz yiyecek / içecek servisinin yapıldığı güncel konulardan oluşan söyleşiler yapılarak klasik kütüphane imajı ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır.

- Kütüphane eğitimlerinde verilen "okuyucu rehber"lerinde duydukları ya da duyabilecekleri kütüphane kaygısının normal bir duygu olduğu ve kütüphanenin çekinilecek bir yer olmadığına dair bilgi verilmelidir.

- Kütüphaneyi olabildiğince sık kullanmaları ve aşina olmaları için sürekli kütüphane eğitimleri düzenlenerek bu eğitimleri almaya özendirilmelidirler.

- Kütüphane koleksiyonunu oluşturan kaynaklar sürekli güncel yayın katalogları takip edilerek, öğrenci talepleri ve ders müfredat programları dikkate alınarak temin edilmelidir.

- Öğrenciler için bir kafe, yiyecek ve içeceklerin burada tüketilmesi koşulu ile, kütüphane içinde açılmalıdır.

- Yeterli sayıda personel ile kütüphanenin 24 saat açık olması sağlanabilmelidir.

- Öğrencilerin katalog ve veri tabanı kullanımları konusunda bilgisayar yeteneklerinin geliştirilmesi için, bilgisayar kullanım temelli workshop'lar sık sık düzenlerenek, öğrencilerin katılmaları teşvik edilmelidir.

- Kütüphanenin öğrencilere davetkar olabilmesi için iç mekan dizaynında canlı renkler, iyi ışıklandırma, ferah ve temiz ortam ile yeni mobilyalar gibi unsurlara dikkat edilmellidir.

- Öğrencilerin için kütüphane kat planları, anlaşılır ve göz hizasındaki işaretler, belirli alanların anahtar haritalarını içeren yer tespit panoları ve kolayca görünür bir şekilde listelenmiş kütüphane saatlerinin hazırlanması gereklidir.

- Engelli öğrencilerin kütüphaneyi rahat kullanımları için ve kütüphane güvenliğini arttırmak için iyi kütüphane içi uygulamalara başvurulmalıdır.

- Lise öğrencilerinin, üniversite kütüphanelerine aşinalık kazanmaları adına üniversite kütüphanelerini ziyaret ederek genel bilgi almaları sağlanmalıdır.

- Üniversite öğretim üyeleri, öğrencilerinin akademik anlamda çalışmalar yapmaları için onları kütüphane eğitim faaliyetlerine katılmaya özendirmelidirler. Bu faaliyetlerinde öğretim üyelerinin de öğrencilere kütüphanede eşlik etmeleri ve ilk araştırmalarında danışmanlık yapmaları da dikkate alınmalıdır. Her halikarda; öğrenme amaçlarını desteklemek için, kütüphaneciler ile Fakülte öğretim üyeleri arasında sıkı bir ilişki oluşturulmalıdır.

- Bibliyografik eğitimin geliştirilmesinde üniversite öğretim üyeleriyle kütüphaneciler arasındaki işbirliğinin, öğrencinin öğrenmesi açısında oldukça avantajlı olduğu düşünülmektedir. Ders müfredatına bağlanan kütüphane eğitimleri ile, hem konuya dayalı hem de kütüphaneye dayalı becerileri genişleten öğrenme fırsatları ortaya koyulabilecektir.

- Bibliyografik eğitimlerin verildiği kütüphane eğitimlerinde kütüphane katalogları için detaylı eğitim vermek ve katalogların bulundugu kütüphane içindeki bilgisayarların yanlarına anlaşılabilir biçimde hazırlanmıs "katalog kullanım talimatları" iliştirilmelidir.

- Öğrencilerin veri tabanı taramalarını en kısa zamanda ve en verimli biçimde sonuçlandırabilmeleri için, kütüphane tarafından belirli periyodlarla interaktif veri tabanı kullanıcı eğitimleri organize edilerek duyuruları yapılmalıdır.

- Veri tabanlarındaki çeşitlilik nedeniyle bunların kullanım kılavuzlarının kütüphane web sayfasına koyulması, öğrencilerin bunlara daha fazla aşina olmalarını ve kolay kullanmalarını sağlayacaktır.

- Bibliyografik eğitimlerde öğrencilerin kütüphanecilerle diyalog kurmaları sağlanarak, sonraki kütüphane ziyaretlerinde kütüphanecilerden çekinmemeleri sağlanabilir.

- Kütüphane personelinin sık sık öğrenciler tarafından kullanılan bütün kütüphane ekipmanlarını denetlemeleri gerekmektedir.

- Kütüphane ekipmanlarının oldukça yoğun kullanılmasından dolayı bu makinaların belli periyodlarla yenilenmelerinin gerekliliği gözardı edilmemelidir.

- Ödünç verme sistemi ile ilgili işlemleri kolaylaştırmak adına raftan alınan kaynakları öğrencinin kendisinin ödünç alabilmesi için kütüphaneye birçok *self check* makinası ve kampüs içinde belli noktalara kitap iadesi için *book drop* sisteminin uygulamaya koyulması gereklidir.

- Mühendislik ve Fen Fakülteleri öğrencilerinin kütüphane kaynak ve hizmetlerini daha yoğun kullanabilmeleri için bu alanlardaki basılı koleksiyonun oldukca güncel ve faydalı kaynaklarla yenilenmesinin devamlılığı sağlanmalıdır.

- Hazırlık ve 1. sınıf öğrencilerine sık sık ve duyurularının da tüm kampüse yapıldığı "kütüphanede nereden ve nasıl başlanır" temelli kütüphane eğitim aktiviteleri düzenlenmelidir.

Gerek fakülteler ve gerek sınıflar açısından Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerinde, dünya üniversitelerine kıyasla yoğun olmasa da, kısmen bir kütüphane kaygısı durumu görülmüştür. Bilkent Üniversitesi'nin özel bir üniversite olması ve buna paralel olarak öğrencilerinin geldikleri sosyal ve ekonomik çevre nedeniyle, rahat bir yapı ve karakterde oldukları görülmektedir. Bununla beraber üniversite öncesinde genellikle aldıkları kolej ve Anadolu Lisesi eğitimleri sayesinde, bu öğrencilerin birçok gelişime ve yeniliğe adapte olmalarından kaynaklı kütüphane kaygısını yoğun olarak yaşamadıkları düşünülmektedir. Kısmen bir kütüphane kaygısı durumunun yaşandığı görülmekte de

olsa, konu ile ilgili öneriler dikkate alınarak, varolan kütüphane kaygısının da en aza indirilmesi amaçlanabilir. Sadece üniversitesi kütüphaneleri için değil, diğer türdeki tüm kütüphane ve diğer bilgi merkezleri kullanıcılarının da kütüphane kaygısını deneyimlememeleri için, yukarıda bahsi geçen önerilerin, dikkate alınmasının gerekliliği gözden kaçırılmamalıdır.

Bu araştırma sonuçlarına paralel getirilen önerilerle, kütüphane kaygısının en aza indirilerek, "birey/toplum – kütüphane/bilgi merkezi" arasındaki ilişkinin de güçlendirilmesi umut edilmektedir. Buna paralel olarak, iletişim eksikliklerinden kaynaklı negatif duyguların yaşanarak kütüphane kaygısına zemin hazırlamaması adına, etkin iletişim becerilerinin özellikle kütüphanecilere ve kütüphane personeline kazandırılması gerekli görülmektedir.

Kütüphane için etkili hizmetlerin ve bilgi sistemlerinin tasarlanmasında, kullanıcı araştırmalarının önemli bir parçası olan kütüphane kaygısı ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesi için, araştırmacıların özendirilmesinin gerekliliği gözardı edilmemelidir.

Kütüphane kaygısı hakkında, geçmişte yapılan ve yapılması planlanan teorik ve pratiğe dayalı tüm çalışmalar ve kullanıcı araştırmaları, hem ülkemizde hem de evrensel boyutta kütüphane kaygısının en aza indirilmesi yönünde büyük bir önem taşımaktadır.

EKLER

1.Ek - BİLKENT ÜNİVERSİTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN FAKÜLTE PROGRAMLARI İTİBARİYLE DAĞILIMI (2008-09 ÖĞRETİM YILI)

FAKÜLTE ADI	BÖLÜM ADI	SINIFLAR				
		1	2	3	4	TOPLAM
FEN FAKÜLTESİ	FİZİK	23	29	19	18	89
	KİMYA	30	32	25	28	115
	MATEMATİK	37	33	20	17	107
	MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK	49	40	35	39	163
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	175	136	148	150	609
	ELEKTRİK–ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	133	165	160	136	594
	ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	152	155	149	126	582
İNSANİ BİLİMLER VE EDEBİYAT FAKÜLTESİ	İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI	15	13	9	-	37
	AMERİKAN KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI	36	35	42	40	153
	ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ	19	8	9	4	40
	FELSEFE	21	15	6	6	48
İKTİSADİ, İDARİ VE SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ	İKTİSAT	157	120	138	133	548
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER	172	118	118	108	516
	SİYASET BİLİMİ	77	95	94	89	355
	KÜRESEL VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER	8	11	27	1	47
	PSİKOLOJİ	31	39	32	11	113
İŞLETME FAKÜLTESI	İŞLETME	187	151	132	157	627
EĞİTİM FAKÜLTESİ	İNGİLİZCE ÖĞRETMENLİĞİ	-	-	15	21	36
	BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ	20	24	21	16	81
MÜZİK VE SAHNE SANATLARI FAKÜLTESI	MÜZİK	15	10	20	23	68
	TİYATRO	14	13	15	1	43
HUKUK FAKÜLTESİ	HUKUK	157	178	149	142	626
GÜZEL SANATLAR, TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESI	İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	115	104	108	102	429
	GRAFİK TASARIM	37	51	41	38	167
	GÜZEL SANATLAR	3	-	3	4	10
	PEYZAJ MİMARLIĞI VE KENTSEL TASARIM	10	36	26	15	87
	İLETİŞİM TASARIM	70	68	48	37	223
HAZIRLIK						1955
TOPLAM						**8468**

2.Ek - SÜREKLİ KAYGI ÖLÇEĞİ

İsim:..... **Tarih:**.....

Yaş:..... **Bölüm:**.....

Cinsiyeti: E ( ) K ( ) **Sınıfı:**.....

YÖNERGE: Aşağıdaki kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. ***Her ifadeyi okuyun, sonra da genel olarak nasıl hissettiğinizi, ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını karalamak suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur.*** Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeksizin genel olarak nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

	Hemen hiç Bir zaman	Bazen	Çok zaman	Hemen her zaman
1. Genellikle keyfim yerindedir.	( )	( )	( )	( )
2. Genellikle çabuk yorulurum.	( )	( )	( )	( )
3. Genellikle kolay ağlarım.	( )	( )	( )	( )
4. Başkaları kadar mutlu olmak isterim.	( )	( )	( )	( )
5. Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçırırım.	( )	( )	( )	( )
6. Kendimi dinlenmiş hissederim.	( )	( )	( )	( )
7. Genellikle sakin, kendime hakim ve soğukkanlıyım.	( )	( )	( )	( )
8. Güçlükleri yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissederim	( )	( )	( )	( )
9. Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim.	( )	( )	( )	( )
10. Genellikle mutluyum.	( )	( )	( )	( )
11. Her şeyi ciddiye alır ve etkilenirim.	( )	( )	( )	( )
12. Genellikle kendime güvenim yok.	( )	( )	( )	( )
13. Genellikle kendimi emniyette hissederim.	( )	( )	( )	( )
14. Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçınırım.	( )	( )	( )	( )
15. Genellikle kendimi huzurlu hissederim.	( )	( )	( )	( )
16. Genellikle hayatımdan memnunum.	( )	( )	( )	( )
17. Olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder.	( )	( )	( )	( )
18. Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam.	( )	( )	( )	( )
19. Aklı başında ve kararlı bir insanım.	( )	( )	( )	( )
20. Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin eder.	( )	( )	( )	( )

3.Ek - Library Anxiety Scale (LAS)

by Sharon L. Bostick

1. I'm embarrassed that I don't know how to use the library.
2. A lot of the university is confusing to me.
3. The librarians are unapproachable.
4. The reference librarians are unhelpful.
5. The librarians don't have time to help me because they're always on the telephone.
6. I can't get help in the library at the times I need it.
7. Library clerks don't have time to help me.
8. The reference librarians don't have time to help me because they're always busy doing something else.
9. I am unsure about how to begin my research.
10. I get confused trying to find my way around the library.
11. I don’t know what to do next when the book I need is not on the shelf
12. The reference librarians are not approachable.
13. I enjoy learning new things about the library.
14. If I can't find a book on the shelf the library staff will help me.
15. There is often no one available in the library to help me.
16. I feel comfortable using the library.
17. I feel like I'm bothering the reference librarian if I ask a question.
18. I feel safe in the library.
19. I feel comfortable in the library.
20. The reference librarians are unfriendly.

21. I can always ask a librarian if I don't know how to work a piece of equipment in the library.
22. The library is a comfortable place to study.
23. The library never has the materials I need.
24. I can never find things in the library.
25. There is too much crime in the library.
26. The people who work at the issue desk are helpful.
27. The library staff doesn’t care about students.
28. The library is an important part of my school.
29. I want to learn to do my own research.
30. The copy machines are usually out of order.
31. I don't understand the library's overdue fines.
32. Good instructions for using the library's computers are available.
33. Librarians don't have time to help me.
34. The library's rules are too restrictive.
35. I don't feel physically safe in the library.
36. The computer printers are often out of paper.
37. The directions for using the computers are not clear.
38. I don't know what resources are available in the library.
39. The library staff doesn't listen to students.
40. The change machines are usually out of order.
41. The library is a safe place
42. The library won't let me check out as many items as I need.
43. I can't find enough space in the library to study.

4.Ek - Kullanıcı Araştırması Anket Formu

KÜTÜPHANE KAYGISI ÖLÇEĞİ

Bu araştırma'da elde edilen veriler, Yüksek Lisans düzeyinde yürütmekte olduğum "Kütüphane Kaygısı: Bilkent Üniversitesi Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma" başlıklı tezimde analiz edilecektir. Amacımız, üniversite öğrencilerinin kütüphane kullanımlarındaki kaygı düzeyleri ile bunun ortaya çıkmasında etken olan unsurları ve kaygıyı ortadan kaldırmada kullanabilecek teknik ve yöntemleri belirlemektir. Bu sebeple yanıtlarınızdaki gerçekçi yaklaşımınız ve samimiyetiniz bizim için çok önemlidir. İlginiz ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Ülkü ÖGEL

Lütfen ad soyad yazmayınız.

1. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Fakülte / Okul:
2. Sınıf: **( ) Hazırlık ( ) 1.sınıf ( ) 2.sınıf ( ) 3.sınıf ( ) 4.sınıf**
3. Cinsiyet : **( ) Bay ( ) Bayan**

1. BÖLÜM: Kütüphane Kaygısı Ölçeği

	GÖRÜŞLER	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Kütüphaneyi nasıl kullanmam gerektiğini bilmediğim için utanıyorum.					
2	Kütüphaneciler hiç cana yakın değiller.					
3	Kütüphaneciler bana yardım etmiyor.					
4	İhtiyacım olduğu anda kütüphaneden gereken yardımı alamıyorum.					
5	Kütüphanede yolumu bulmakta zorluk çekiyorum.					
6	Kütüphane kataloğundan bulduğum kaynağın kendisine nasıl erişeceğim konusunda hiçbir fikrim yok.					
7	İhtiyacım olan kaynağı rafta bulduktan sonra ne yapmam gerektiğini bilemiyorum.					
8	Kütüphane hakkında yeni şeyler öğrenmekten hoşlanıyorum.					
9	Rafta kitabı bulamazsam, kütüphane personeli bana yardımcı olacaktır.					
10	Kütüphanede genellikle bana yardımcı olacak kimse olmuyor.					

	GÖRÜŞLER	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
11	Kütüphaneyi kullanırken kendimi rahat hissediyorum.					
12	Soru sorduğum zaman kütüphanecileri sıktığımı düşünüyorum.					
13	Kütüphanede kendimi güvende hissediyorum.					
14	Kütüphanede kendimi rahat hissediyorum					
15	Kütüphanedeki bilgisayarları rahatlıkla kullanabiliyorum.					
16	Kütüphanedeki bilgisayarları nasıl kullanacağımı bilmiyorsam her zaman bir kütüphaneciye sorarım.					
17	Kütüphane ders çalışmak için rahat bir yerdir.					
18	Kütüphane gereksinim duyduğum kaynaklara yeterince sahip değildir.					
19	Kütüphanede hırsızlık vb. türde çok suç işleniyor.					
20	Kütüphane okul hayatının önemli bir parçasıdır.					
21	Araştırmamı kendi kendime yapmayı öğrenmek istiyorum.					
22	Fotokopi makineleri genelde çalışmıyor.					
23	Fotokopi odasında çok sıra oluyor, çok zaman kaybediyorum.					
24	Kütüphanenin kaynak geciktirme cezalarını mantıklı buluyorum.					

	GÖRÜŞLER	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
25	Kütüphanecilerin bilgi erişim (kitap, dergi, tez, kaset, DVD vb. kaynaklara ya da kaynakların içindeki bilgiye erişim süreci) konusundaki bilgilerine güveniyorum.					
26	Kütüphane kuralları çok katı.					
27	Bilgisayarlar kullanım talimatları açık değil.					
28	Kütüphanede hangi tür bilgi kaynaklarının (kitap, dergi, tez, kaset, DVD vb.) bulunduğunu bilmiyorum.					
29	Kütüphane personeli öğrenciyi dinlemiyor.					
30	Ödünç verme sistemi genelde arızalı ya da yavaş olduğu için kitap iade ve ödünç alma işlemlerim için çok zaman kaybediyorum.					
31	Ödünç verme personelinin yaklaşımları olumlu.					
32	Kütüphanede çalışmak için yeterli alan bulamıyorum.					
33	Kütüphanenin çalışma ortamı yeterince temiz değil.					
34	Kütüphanenin çalışma ortamı yeterince aydınlık değil.					
35	Kütüphanenin çalışma ortamı yeterince sessiz değil.					
36	Bilgi erişim teknikleri konusunda yeterince bilgim olmadığı için kütüphane kataloğundan araştırma yapmakta zorluk çekiyorum.					

	GÖRÜŞLER	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
37	Bilgi erişim teknikleri konusunda yeterince bilgim olmadığı için online veri tabanlarından tarama yapmakta zorluk çekiyorum.					
38	Araştırmalarımla ilgili soru ya da sorunlarım olduğunda kütüphanede kime başvuracağımı bilmiyorum.					
39	Kalabalık ortamdan hoşlanmadığım için kütüphaneyi zorunlu olmadıkça kullanmıyorum.					
40	Kütüphane ile ilgili geçmişteki kötü tecrübelerimden dolayı oluşmuş bir fobim var.					
41	Kütüphanenin bilgi erişim (kitap, dergi, tez, kaset, DVD vb. kaynaklara ya da kaynakların içindeki bilgiye erişim süreci) konusunda verdiği eğitimlerin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
42	Bilgi erişim teknikleri ve/veya stratejilerini bilip bilmeme durumunun kütüphane kullanımını etkilediğini düşünüyorum.					
43	Kütüphanecilere soru sormaya çekiniyorum.					
44	Bilgi sıkılganı olduğum için kütüphanede bulunmayı pek tercih etmiyorum.					
45	Ödünç alınabilecek kaynak sayısı ve tanınan süre araştırmalarım için yeterli değil.					
46	Kütüphanede yiyecek ve içecek tüketmenin yasak olması çalışmamı zorlaştırıyor.					
47	Kütüphanenin 24 saat açık olması çalışmalarımı daha verimli kılacaktır.					
48	Bilgi erişim ve kütüphane kullanımı hakkında bilgi sahibi olmak kütüphane kaygısını (kütüphaneyi kullanırken çeşitli sebeplerle çekingenlik duygusunu yaşamak) ortadan kaldırır.					

KAYNAKÇA

Adler, A. (1956). *Individual psychology of Alfred Adler.* New York: Basic Books.

Akkaya, Ş. (1999). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü. 03 Mayıs 2008, tarihinde http://www.rehberlikportali.com/Yazı. asp?ID=178 adresinden erişildi.

Alisinanoğlu, F., İ. Ulutaş. (1999). Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen faktörler. *Milli Eğitim Dergisi,* 145, 15-19.

Alkan, N. (2006). Bilgi merkezlerinde kullanıcı-kütüphaneci ilişkisi. *Türkiye'de bilgi hizmetleri ve yeni yaklaşımlar. "42. Kütüphane Haftası bildirileri":27 Mart-2 Nisan 2006 içinde* (ss. 199-221), Ankara:Türk Kütüphaneciler Derneği.

American Psychological Association. (2010). *Anxiety.* 04 Ocak 2010, tarihinde http://www.apa.org/research/action/glossary.aspx adresinden erişildi.

Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (2010). *Yüksek lisans tez yazım yönergesi.* 01 Şubat 2010, tarihinde http://sosbilens.ankara.edu.tr/UserFiles/ File/tezyazimyonergesi.doc adresinden erişildi.

Anwar, M. A., Al-Kandari, N. M., Al-Qallaf, C. L. (2004). Use of Bostick`s library anxiety scale on undergraduate biological sciences students of Kuwait University. *Library and Information Science Research*, 26, 2, 266-283.

Aral, N., Başar, F. (1996). Anadolu liseleri sınavına hazırlanan ve hazırlanmayan çocukların kaygı düzeylerinin incelenmesi**. "***IX. Ulusal Psikoloji Kongresi": Özet kitabı:* 18-20 Eylül 1996. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.

Atlas, M. C. (2005). Library anxiety in the electronic era, or why won't anybody talk to me anymore?: One librarian's rant. *Reference and User Services Quarterly*, 44, 4, 314-319.

Baldwin, N. S., Rice, R. E. (1993). Information-seeking behavior of securities analysts: Individual and institutional influences, information sources and channels and outcomes. *Journal of the American Society for Information Science*, 48, 8, 674-693.

Baran, A. (2000). *Üniversite öğrencilerinin çoklu yetenek-öğrenme stilleri ile benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişki.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Başaran, İ. E. (1988). *Eğitim psikolojisi: Modern eğitimin psikolojik temelleri***.** Ankara: Gül Yayınevi.

Baymur, F. (1989). *Genel psikoloji.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Beck, A. T. (2006). *Anksiyete Bozuklukları ve fobiler: Bilişsel bir bakış açısı*. İstanbul: Litera Yayıncılık.

Berksun, O. E. (2009). Tanısal değerlendirme ve tedavide yaşanan güçlüklerin nedenleri. *PsikiyatriNet.* 10 Kasım 2009, tarihinde http://psikiyatri.net/ psikiyatri_net/content/view/87/999999999/ adresinden erişildi.

Bindak, R. (2005). İlköğretim öğrencileri için matematik kaygı ölçeği. *Fırat Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi***,** 17, 2: 442-448.

Bostick, S. L. (1992). *The development and validation of the library anxiety scale*. Yayımlanmamış doktora tezi, Wayne State University, Michigan.

Börü, A. (2000). *Üniversite giriş sınavlarında öğrencilerin yaşadığı kaygı ve nedenleri.*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Brannan, J. A. (2003). *A study of library anxiety in history and physical education Majors.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, University of Southern Mississippi, Hattiesburg.

Brown, A.G., Weingart, S., Johnson, J. R. J. ve Dance, B. (2004). Librarians don't bite: assessing library orientation for freshmen. *Reference Services Review,* 32 ,4, 392- 403.

Brown, H. L. (2004). *Student usage of library resources at one academic library***.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, University of North Carolina, Chapel Hill.

Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü***.** Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (1999). Araştırmaya yönelik kaygı ile cinsiyet, araştırma deneyimi ve araştırma başarısı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim,* 23**,** 112, 29-34.

Cahoy, E. S. (2004). Put some feeling into it: Integrating affective competencies into K-20 information literacy standards. *Knowledge Quest,* 32, 4, 25-28.

Cannon, W. B. (1927). The james-large theory of emotions: A critical examination and an alternative theory. *American Journal of Psychology*, 39, 106-124.

Collins, K. M. T., Veal, R. E. (2004). Off-campus adult learners' levels of library anxiety as a predictor of attitudes toward the internet. *Library & Information* Science Research, 26, 5-14.

Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranışı: Psikolojinin temel kavramları.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çatalbaş, S. (1999). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik gereksinimleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Çavuş, H., Günbatar, M. S. (2008). Bilgisayar kaygı ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışması**.** *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28, 3, 147-163.

Çıngı, H. (1994). *Örnekleme kuramı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Dağ, İ. (1999). Psikolojinin ışığında kaygı. *Doğu Batı*, 2, 6, 167-174.

Davison, N. (2003). *Anormal davranışlar psikolojisinde vak'a çalışmaları.* Ankara: Türk Psikologlar Derneği.

Derlega, V., L. H. Janda. (1986). *Personal adjustment.* Illionois: Foresman Company.

EBSCOhost (2009).
EBSCO Publishing Web sayfasından 01 Temmuz 2009 tarihinde http://www.epnet.com/ adresinden erişildi.

Ekşi, P. (1998). *Sınav kaygısının üniversite adayı ergenlerde incelenmesi (İstanbul ili, Bakırköy ilçesi örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Emerald (2009).

Emerald Web sayfasından 15 Haziran 2009 tarihinde http://www.emeraldinsight.com adresinden erişildi.

ERIC (2009).

Education Resources Information Center (ERIC) Web sayfasından 30 Ağustos 2009 tarihinde http://www.eric.ed.gov/ adresinden erişildi.

Freud, S. (1926). *The Problem of anxiety***.** New York: W.W. Norton.

Fromm, E. (1973). *İnsandaki yıkıcılığın kökenleri.* İstanbul: Payel Yayınları.

Geçtan, E. (1984). *Psikanaliz ve sonrası***.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (1988a). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar***.** Ankara: Maya Yayıncılık.

Geçtan, E. (1988b). *İnsan olmak.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gültekin, M. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Hançerlioğlu, O. (1988). *Ruhbilim sözlüğü***.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Harnett, M. (2005). *Did you say library anxiety?. Part One.* 19 Mart 2007, tarihinde http://lsobibliotech.blogspot.com/2005/03/did-you-say-library-anxiety-part-one.html adresinden erişildi.

Horney, K. (1986). *Günümüzün nevrotik insanı.* İstanbul: Yaprak Kitap.

Jerabek, J. A., Meyer, L. M. ve Kordinak, S. T. (2001). Library anxiety and computer anxiety: Measures, validity, and research implications. *Library and Information Science Research*, 2, 3, 277-289.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1995). Library anxiety: Characteristics of 'at-risk' college students, *"Meeting of the Mid-South Educational Research Association Conference"*. 13 November 1995 *içinde* (ss. 1-29), Biloxi.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1997a). Antecedents of library anxiety. *Library Quarterly,* 67, 4, 372-389.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1997b). Prevalence and reasons for university library usage. *Library Review,* 46, 6, 411-420.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1998). Perfectionism and library anxiety among graduate students. *Journal of Academic Librarianship*, 24, 5, 365-371.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1999a). Identifying library anxiety through students learning modality preferences. *Library Quarterly*, 48, 3, 202-216.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1999b). Library anxiety among international students. "*Annual Meeting of the Mid-South Education Research Association"*, 17-19 November 1999 içinde (ss. 1-10). PointClear.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (1999c). Self-perception and library anxiety. *Library Review,* 48, 3, 140-147.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (2001a). Library anxiety and characteristic strengths and weaknesses of graduate students' study habits. *Library Review,* 50, 2, 73-80.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (2001b). The relationship between library anxiety and social interdependence. **"**30th *Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association"* 14-16 November 2001 içinde (ss. 1-108), Arkansas.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (2003). Reading ability as a predictor of library anxiety. *Library Review,* 52 , 4, 159-169.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. (2004). The impact of information technology on library anxiety: The role of computer attitudes. *Information Technology and Libraries,* 23, 4, 138-144.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. ve Lichtenstein, A. A. (1996). Library anxiety: Characteristics of 'at-risk' college students. *Library and Information Science Research*, 18, 151-163.

Jiao Q. G., Onwuegbuzie, A. J. ve Bostick, S. L. (2004). Racial differences in library anxiety among graduate students. *Library Review*, 53, 4, 228-235.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. ve Bostick, S. L. (2006). The relationship between race and library anxiety among graduate students: A replication study. *Information Processing and Management*, 42, 843-851.

Jiao, Q. G., Onwuegbuzie, A. J. ve Waytowich, V.L. (2008). The relationship between citation errors and library anxiety: An empirical study of doctoral students in education. *Information Processing and Manag*ement, 44, 948–956.

Julien, H. (1996). A content analysis of the recent information needs and uses literature. *Library and Information Science Research*, 18, 1, 53-65.

Kaptan, S. (1973). *Bilimsel araştırma teknikleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Yayınları.

Karabenick, S.A., Knapp, J.R. (1988). Help seeking and need for academic assistance. *Journal of Educational Psychology*, 80, 1, 406-408.

Karakaş, S. (1999). Üniversite kütüphanesi kullanıcılarının beklentileri ve kullanıcı tatmini. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 39, 1/2, 57-66.

Köknel, Ö. (1986). *Kaygıdan mutluluğa kişilik.* İstanbul: Altın Kitaplar.

Köknel, Ö. (1987). *Zorlanan insan: Kaygı çağında stres*. İstanbul**:** Altın Kitaplar.

Köknel, Ö. (1993). *İnsanı anlamak.* İstanbul**:** Altın Kitaplar.

Kracker, J. (2002). Research anxiety and students` perceptions of research: An experiment.part I.effect of teaching kuhlthau`s ISP model. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 53, 4, 282-294.

Kuhlthau, C. C. (1991). Inside the search process: Information seeking from the user's perspective. *Journal of the American Society for Information Science,* 42, 5, 361-371.

Kuppersmith, J. (1987). Library anxiety and library graphics. *Research Strategies, 5*, 36-38.

Kurbanoğlu, S. (2004). *Kaynak gösterme el kitabı*. Ankara: ÜNAK.

Le Gall, A. (2006). *Anksiyete ve kaygı*. Ankara: Dost Kitabevi.

Leahy, R. L. (2009). *Depresyon ve anksiyete bozukluklarında tedavi planları ve girişimleri.* Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Leherissey, B. L., O'Neil, H. F.ve Hansen, D. N.(1973). Effect of anxiety, response mode, subject matter familiarity, and program length on achievement in computer assisted learning. *Journal of Educational Psychology***,** 64, 3, 310-324.

Lewis, A. (1970). The ambiguous word 'anxiety'. *International Journal of Psychiatry*, 9, 12-79.

Lewitt, E. (1967). *The Psychology of anxiety***.** Indianapolis: The Bobbs-Merrill Comp.

Lushington, N., Mills, W. (1979). *Libraries designed for users: A Planning handbook.* Syracuse, New York: Gaylord Professional Publications.

Mech, T. F., Brooks, C. I. (1995). Library anxiety among college students: An Exploratory study. "*Proceedings of the ACRL 7th National Conference*": March 29 - April 1, 1995 içinde (ss.173-179). Pittsburgh, Pennsylvania.

Mellon, C. A. (1986). Library anxiety: A Gounded theory and its development. *College And Research Libraries*, 47, 2, 160-165.

Mellon, C. A. (1988). Attitudes: The Frgotten dimension in library instruction. *Library Journal*, 113, 14, 137-139.

Morgan, C. J. (1999). *Psikolojiye giriş.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü.

Onwuegbuzie, A. J. (2001). Academic procrastinators and perfectionistic tendencies among graduate students. *Journal of Social Behaviour and Personality*, 15, 5, 103-109.

Onwuegbuzie, A. J., Jiao, Q. G. (l998b). The relationship between library anxiety and learning styles among graduate students: Implications for library instruction. *Library & Information Science Research*, 20, 3, 235-249.

Onwuegbuzie, A. J., Jiao, Q. G. (1998a). Understanding library-anxious graduate students. *Library Review,* 47, 4, 217-224.

Onwuegbuzie, A. J., Jiao, Q. G. ve Bostick, S. L. (2004). *Library anxiety: Theory,research, and applications*. Landham, Md.: Scarecrow Press, Inc.

Öğüt, F. (2000). *Sosyal uyum ile sürekli kaygı arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Öner, N. (1977). *Durumluk ve sürekli kaygı envanterinin Türk toplumundaki geçerliliği.* Yayımlanmamış doçentlik tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Özer, K. (2002). *Kaygı: Sınanma duygusuyla başedebilme.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Öztürk, M. O. (2004). *Ruh sağlığı ve bozuklukları.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ProQuest Dissertations and Thesis. (2009). Proquest Web sayfasından 20 Mayıs 2009 tarihinde http: //proquest.umi.com/login adresinden erişildi.

Prytherch, R. J. (2005). *Harrod's librarians' glossary and reference book : a directory of over 10,200 terms, organizations, projects and acronyms in the areas of information management, library science, publishing and archive management.* Hampshire: Ashgate.

Reitz, J. M.(2004). *Dictionary for library and information science.* London: Libraries Unlimited.

RUSA (Reference and User Services Association). Management of Reference Committee. (2004). Guidelines for behavioral performance of reference and information service providers. *Reference and User Services Quarterly*, 44,1, 14-17.

Sanna, T. (2005). The social discursive construction of computing skills. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 56, 1, 13-22.

Sarason , B., Seymour, K. D. (1960). *Anxiety in elementary school children*. New York: John Wiley Sons.

Sayar, K. (2000). Anksiyete: Özgürlüğün başdönmesi. *Defter***,** 13, 39, 72-83.

ScienceDirect (2009).

Elsevier ScienceDirect Web sayfasından 05 Ağustos 2009 tarihinde http://www.sciencedirect.com/ adresinden erişildi.

Shoham, S., Mizrachi, D. (2004). English-use anxiety in Israeli college libraries. *Academic Exchange Quarterly*, 8, 4, 186–189.

Social Science Citation Index (2009).

Thomson Reuters ISI Web of Knowledge sayfasından 25 Temmuz 2009 tarihinde http://apps.isiknowledge.com/ adresinden erişildi.

Spielberger, C. D. (1972). *Anxiety: Current trend in theory and research*. New York: Academic Press.

Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L. ve Lushene, R. E. (1970). *Manual for state-trade anxiety inventory.* California: Consulting Psychologist Press.

Sullivan, H. S. (1956). *Clinical studies in psychiatry.* New York: W.W. Norton.

Swope, M. J., Katzer, J. (1972). Why do not they ask questions?. *Research Quarterly,* 12, 161-166.

Tamdoğan, O. G., Yıldızeli, A., Kazak, S. N. ve Yılmaz, B. (2009). *Türk Kütüphaneciliği: Dizin (2001- 2007).* Ankara: TKD.

Türk Dil Kurumu. (1996). *İmla kılavuzu*. Ankara.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük.* Ankara.

Uçak, N. Ö. (2008). Kütüphanecilik ve bilgi yönetimi literatüründe kullanıcı. *Bilgi Dünyası*, 9, 1, 20-40.

Uçak, N. Ö., Güzeldere, Ş. O. (2006). Bilişsel yapının ve işlemlerin bilgi arama davranışı üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği,* 20,1, 7-28.

Van Kampen, D. J. (2003). *Library anxiety, the information search process and doctoral use of the library.* Yayımlanmamış doktora tezi, University of Central Florida, Orlando.

Van Kampen, D. J. (2004). Development and validation of the multidimensional library anxiety scale. *College & Research Libraries*, 65, 1, 28-34.

Van Scoyoc, A. M. (2003). Reducing library anxiety in first-year students – The impact of computer-assisted instruction and bibliographic instruction. *Reference and User Services Quarterly,* 42, 4, 329-341.

Watson, D., Clark L.A. (1984). Negative affecivity: The disposition to experience aversive emotional states. *Psychological Bulletin*, 96, 465-490.

Watson, L. (2001). How do student's perceptions of their library usage influence their educational outcomes?. *College Student Journal*, 35, 3, 366-372.

Wells, A., Butler G. (1997). *Generalized anxiety disorder: Science and practice of cognitive behaviour therapy.* Oxford, England: Oxford University Press.

Yılmaz, B. (2002). Ankara'daki ilkögretim ögretmenlerinin okuma ve halk kütüphanesi kullanma alıskanlıkları üzerine bir arastırma. *Türk Kütüphaneciliği,* 16, 4, 441-460.

ÖZET

Üniversite kütüphanelerinde lisans öğrencileri için etkili bilgi sistemlerinin tasarlanabilmesi, bilgi kaynak ve hizmet gereksinimlerinin belirlenmesi yanında, onların kütüphane hizmetleri, bilgi kaynakları ve genel anlamda kütüphane kullanımı ile ilgili fikir, algı ve düşüncelerinin de saptanması büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin kütüphane kullanımında duydukları ya da duyabilecekleri negatif duygulardan oluşan kütüphane kaygısını en aza indirgemek, kütüphanelerin temel amaçlarından biri olmaktadır.

Kütüphane kaygısı; kütüphane kaynaklarından ve hizmetlerinden yararlanılarak yapılması gereken bir araştırmanın ya da genel olarak kütüphane kullanımının, belli başlı unsurlara (personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller) karşı duyulan çekinme, endişe ve korku nedeniyle gerçekleştirilememesi durumudur. Araştırmamız ise, şu temel varsayım üzerinde inşa edilmiştir: "Personel ile ilgili engeller, duygusal engeller, kütüphane yapısı ile ilgili engeller, kütüphane bilgisi ile ilgili engeller ve mekanik engeller nedeniyle üniversite öğrencilerinde kütüphane kaygısı oluşmaktadır".

Tezde, Türkçe mesleki literatürde ilk kez ele alınan "kütüphane kaygısı" olgusunu tanımlamaya yönelik teorik bilgi yanında Bilkent Üniversitesi lisans öğrencilerinin baz alındığı Kütüphane Kaygısı Ölçeği anket olarak uygulanmış ve elde edilen veriler irdelenmiştir. Hipotezimiz, tezimizde, teorik ve pratik düzeyde toplanan bilgiler ile sınanmış ve doğrulanmıştır.

SUMMARY

In order to design effective knowledge systems for undergraduates in university libraries it is vital to spell out, in addition to their needs of information sources and services, their ideas, perceptions, and thoughts about library services, information sources, and library use in general. In this vein, one of the main goals of libraries is to minimize the library anxiety that is borne out of pessimistic feelings students do have or may have in using the library.

Library anxiety is the state of shyness, worry, and fear (due to some fundamental reasons such as barriers with staff, comfort with the library, knowledge of the library, and mechanical barriers) encountered when one is doing research by means of the library sources or services, or is generally simply using the library. Our investigation is built on a key hypothesis: "Due to barriers with staff, affective barriers, comfort with the library, knowledge of the library, and mechanical barriers university students have library anxiety".

This thesis studied both the theoretical knowledge oriented toward "library anxiety," a first in Turkish professional literature, and the Library Anxiety Scale questionnaire data coming from users who are Bilkent University undergraduates. Our hypothesis has been tested and supported in this thesis by way of accumulated theoretical and practical knowledge.